

SPRAWOZDANIE
WOJEWODY LWOWSKIEGO
za rok 1937/38

Czas. 3333 / 1937 / 1938.

S P R A W O Z D A N I E

--X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X--

W O J E W O D Y L W O W S K I E G O

o ogólnym stanie Województwa, działalności administracji państwowej na obszarze Województwa za rok 1937 / 38, oraz ważniejszych zamierzeniach na przyszłość, obejmuje cztery zasadnicze działy :

- I. administrację ogólną,
- II. administrację niezespoloną,
- III. Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidacji,
- i IV. instytucje finansowe o charakterze państwowym i samorządowym.-

-O-O-O-O-O-O-O-O-O- -

-O-O-O-O-O-O-

Skorowidz spraw stanowiących części składowe poszczególnych działów, znajduje się na końcu sprawozdania.

-O-O-O-O-O-O-O-O-

Biblioteka
U.M.C.S.
w Lublinie

D 654/56/166

I. ADMINISTRACJA OGÓLNA.

.....

A. Sprawy ogólne i administracyjno- prawne.

- 1/ Podział terytorialny Województwa na 26 powiatów i 5 miast wydzielonych, - w okresie sprawozdawczym nie uległ zmianie.
- 2/ Aparat urzędniczy : Usiłowania Urzędu Wojewódzkiego szły nadal w kierunku usprawnienia personelu urzędniczego i przystosowania go do lokalnych potrzeb terenu. Specjalny nacisk położono na zasilenie Starostw urzędnikami z ukończonymi studiami wyższymi. Możliwe to było przez wymianę materiału urzędniczego mniej kwalifikowanego na urzędników posiadających studia wyższe, ze specjalnym uwzględnieniem studiów prawniczych. To też dla przywrócenia zachwianej równowagi między procentowym stosunkiem urzędników I. kategorii a urzędników II. i III. kategorii, przyjęto za zasadę przyjmowania na każde opróżnione miejsce, urzędników z wyższym wykształceniem, aż do zupełnego, odpowiadającego istotnym potrzebom nasycenia kontyngentu tej kategorii urzędników. W rezultacie osiągnięto w rozkładzie sił kierowniczych ten stosunek, że na 27 stanowisk starościńskich 22. obsadzonych jest przez starostów z wyższym wykształceniem a na 27 stanowisk wicestarostów 26 obsadzonych jest przez wicestarostów z wyższym wykształceniem. Również nastąpiła znaczna poprawa w obsadzie stanowisk w referatach społeczno- politycznych i administracyjno- prawnym, które to stanowiska w miarę przyrostu sił referendarskich obsadza się urzędnikami z wyższym wykształceniem. Szkolenie urzędników odbywało się normalnym trybem w sposób przez władze centralne wskazany. Ponadto Urząd Wojewódzki urządzał periodyczne odczyty dyskusyjne na temat aktualnych zagadnień, ustaw i rozporządzeń. Prowadzoną od ubiegłego roku akcję oddłużeniową urzędników państwowych z resortów Ministerstw zespolonych w lwowskim Urzędzie Wojewódzkim.

wódzkim zakończono z końcem grudnia 1937 r. Z akcji tej korzystało 88 urzędników, którym udzielono pożyczek na ogólną sumę 58.890 zł. spłacalną w 30 ratach miesięcznych.

3/ W organizacji starostw zaszły następujące zmiany :

Z dnia 1. kwietnia 1937 r. zniesiono działające na obszarze Województwa lwowskiego Państwowe Kierownictwa Robót Melioracyjnych i z tym dniem utworzono w starostwach powiatowych referaty melioracyjne. W szczególności utworzono referaty melioracyjne : w starostwie jarosławskim dla powiatów jarosławskiego, kańcuckiego, mościskiego, przemyskiego, przeworskiego i rzeszowskiego, w starostwie powiatowym lwowskim dla powiatów : lwowskiego, bóbreczkiego, gródeckiego, jaworowskiego i miasta Lwowa, w starostwie powiatowym rawskim dla powiatu lubaczowskiego, rawskiego, sokalskiego i żółkiewskiego, w starostwie powiatowym samborskim dla powiatów drohobyckiego, rudeckiego, samborskiego, i turczańskiego, w starostwie powiatowym sanockim dla powiatów brzozowskiego, dobrońskiego, krasnostawskiego, leskiego i sanockiego oraz w starostwie powiatowym tarnobrzesckim dla powiatów kolbuszowskiego, niżańskiego i tarnobrzeckiego.

Z dniem 1 sierpnia 1937 r. utworzono Kierownictwo Regulacji Rzeki Tyśmienicy z siedzibą w Drohobyczu, podlegające bezpośrednio Urzędowi Wojewódzkiemu lwowskiemu. Kierownicze stanowiska tych referatów obsadzono urzędnikami o pełnych kwalifikacjach inżynierskich.

W związku : a/ z wejściem w życie ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami ziemskimi, powstałymi z parcelacji, która ta ustawa nakłada na urzędy duże obowiązki w zakresie nadzoru nad osadnictwem, b/ z koniecznością roztoczenia ściślejszego nadzoru nad parcelacją prywatną, oraz c/ z potrzebą rozwoju akcji scalenia gruntów, które to zagadnienia na terenie Województwa lwowskiego posiadają szczególne znaczenie, zwiększono na terenie Województwa

lwowskiego liczbę komisarzy ziemskich przez utworzenie 5 nowych referatów dla spraw rolnictwa i reform rolnych w starostwach powiatowych. Referaty powyższe zostały utworzone w Gródku Jagiellońskim, Jarosławiu, Łańcucie, Sokalu i Turce.

Wskutek tego nastąpiła zmiana w kompetencji terytorialnej tych referatów, z których każdy odtąd obejmuje 2 powiaty. W szczególności ustalono siedzibę referatów rolnictwa i reform rolnych w starostwach: Gródek Jagielloński dla Gródka i Mościsk, Jarosław dla Jarosławia i Jaworowa, Krosno dla Krosna i Brzozowa, Lwów dla Bóbrki, powiatu lwowskiego i m. Lwowa, Łańcut dla Łańcuta i Przeworska, Przemyśl dla Dobromila i Przemyśla, Rawa Ruska dla Lubaczowa i Rawy Ruskiej, Rzeszów dla Kolbuszowej i Rzeszowa, Sambor dla Rudek i Sambora, Sanok dla Leska i Sanoka, Sokal dla Sokala i Żółkwi, Tarnobrzeg dla Niska i Tarnobrzega, oraz Turka dla Drohobycza i Turki.

4/Inspektor starostw w roku sprawozdawczym kontynuował pracę nad usprawnieniem organizacji starostw i nad podniesieniem poziomu merytorycznej wartości załatwień tak pod względem legalności jak i pod względem celowości i zgodności z ogólnymi dyrektywami Rządu. Dążąc do poprawy stanu organizacyjnego oraz do usprawnienia i pogłębienia umiejętności należytego opracowywania spraw, urządzał inspektor w Starostwach konferencje szkoleniowe i dyskusyjne, pilnując systematycznego szkolenia personelu starostw i ścisłego przestrzegania przepisów formalnych i materialnych. Ponadto zwracał inspektor uwagę na usprawnienie biurowości, skoordynowanie działalności poszczególnych referatów starostwa oraz należyte uregulowanie inspekcji gmin ze strony starostw w poruczonego zakresie działania, a w szczególności w zakresie prowadzenia referatów karno-administracyjnych. Osobiście w czasie inspekcji starostw, kontrolował w tym zakresie zarządy gminne i miejskie oraz obecnym przy lustracji starostom i inspektorom samorządowym

udzielał ustnych wyjaśnień i wskazówek. Jakkol iek pod względem personalnym wzmocniono starostwa jakościowo i chociaż stwierdzono poprawę w urzędowaniu, to jednak zwiększający się z roku na rok zakres działania władz administracji ogólnej, wywołany posunięciami w dziedzinie dekoncentracji i decentralizacji, wywołuje jeszcze zjawisko stałego chromania i niedomagań aparatu starościńskiego. Aparat ten przede wszystkim ze względu na restrykcje personalne i budżetowe nie może być z natury rzeczy stosownie do potrzeby powiększany ilościowo, mimo, że wzrastające tempo pracy oraz wymagania stawiane administracji ogólnej, uzasadniałyby niejednokrotnie potrzebę tego rodzaju wzmocnienia. Najwięcej czasu poświęcił inspektor w okresie sprawozdawczym referatowi karnemu starostw, wymagającemu dość daleko idących reform i szczególnego zainteresowania władz nadzorczych. Przeglądając dokładnie akta przedmiotowe oraz udzielając wskazówek podczas dyskusji, dążył inspektor o ile możliwości do powierzenia tego działu urzędnikom odpowiedniejszym i to bądź w drodze wymiany wewnętrznej- o ile na to pozwolił skład personelu starostwa- bądź też w drodze odpowiedniego przeszkolenia istniejącego personelu, względnie przydziału odpowiednich urzędników z poza starostwa. Ponadto zwracał inspektor uwagę na należyte prowadzenie polityki karno-admin. oraz jak postępuje wykonywanie prawomocnych nakazów i orzeczeń karno- administrac.

Dla należytego opanowania tego działu, opracował inspektor wskazówki dla referentów, które mają im ułatwić spełnianie powierzonych zadań. Poza tym wskutek wniosków i spostrzeżeń inspektora wydział ogólny Urzędu Wojewódzkiego rozpiął ankietę do starostw w sprawie referatów karno- administracyjnych i przygotował zjazd szkoleniowy referentów karno- admin. który się odbył w b. roku.

5/ Rok budżetowy 1937 / 38 - to drugi rok zrównoważonego budżetu, w którym tak dochody jak i wydatki dość znacznie wzrosły.

Ogólne obroty Urzędu Wojewódzkiego wynosiły w dochodach kwotę 17,445.775 zł. 51 gr. zaś w wydatkach kwotę 18, 354.300.89 zł, co stanowi w stosunku do poprzedniego roku budżetowego wzrost około 12 %. Zaznaczyć należy, że szczególnie zwiększone zostały kredyty na cele drogowe. Wydatki bowiem Państw. Funduszu Drogowego wzrosły okragło z 2,700.000 zł. na 3,800.000 zł. Z większych robót remontowych prowadzono w tym roku dalsze roboty około przebudowy stropów w pałacu wojewódzkim kosztem około 25.000 zł. a ponadto kapitalne remonty w Urzędzie Wojewódzkim / odnowienie fasady / oraz w starostwach powiatowych Drohobyczu, Przemyślu i Rzeszowie, gdzie starostwa pomieszczone są w budynkach stanowiących własność Skarbu Państwa. W dziale innych Ministerstw szczególnie zwiększone zostały kredyty na nowe budowy i remonty kapitalne w dziale Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ. / Politechnika lwowska /.

W gospodarce państwowej w dziale wydatków rzeczowo- administracyjnych wprowadzono ryczałty nie podlegające wyrachowaniom miesięcznym a tylko z obowiązkiem starostwa do prowadzenia rachunków dla kontroli właściwego zużycia ustalonych dla tych działków ryczałtów. Wreszcie podnieść należy, o ile idzie o dział dochodów jako okoliczność świadcząca o poprawie koniunktury, iż dochody Państw. Funduszu Drogowego wzrosły z okragło 5,750.000 zł. na 6,000. 000 zł. mimo, że w roku ubiegłym zastosowane zostały ulgi co do umorzenia dawniejszych zaległości a opłaty bieżące zostały obniżone. Zwiększenie to spowodowane zostało większą ilością zarejestrowanych samochodów, oraz lepszą płatnością przypadających do zapłaty należności.

- 6/ W dziedzinie spraw administracyjno- prawnych nadano w okresie sprawozdawczym obywatelstwo polskie w 26 wypadkach, orzeczono utratę obywatelstwa w 589 wypadkach, 208 osób pozbawiono obywatelstwa polskiego.-

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. X w Przemyśle, nie mogąc nabyć w drodze dobrowolnej umowy gruntów potrzebnych na cele obrony Państwa w Centralnym Okręgu Przemysłowym, w szczególności w Pławie powiat Nisko, jakoteż w Krośnie na cele lotniska zmuszone było przedstawić wniosek na wywłaszczenie tych gruntów o większych obszarach. Urząd Wojewódzki przeprowadzał postępowanie wywłaszczeniowe celem nabycia tych gruntów. Postępowanie trwa dotychczas ze względu na większe powierzchnie. Poza tym przeprowadził Urząd Wojewódzki postępowanie wywłaszczeniowe i wydał orzeczenie o wywłaszczeniu gruntów na cele lotniska w Ustianowej oraz przeprowadza postępowanie na cele lotniska szybowcowego w Bozmiachowej. Urząd Wojewódzki dokonał też wywłaszczenia skrawków gruntów wzdłuż drogi państwowej Nr. 9 Lwów- Żółkiew- Warszawa na długości 5 km. od Lwowa na cele przebudowy tej drogi. W Mostach Wielkich dokonał Urząd Wojewódzki wywłaszczenia skrawka gruntu na cele boiska szkolnego. W okresie sprawozdawczym ściągnięto względnie umorzono w 20 powiatach, w których jeszcze danina lasowa zalega : 5,449.30 m³ drzewa w naturze, oraz 91.482 zł. w ekwiwalencie pieniężnym- pozostaje zatem do ściągnięcia 11.241.34 m³ drzewa w naturze i 573.726.55 zł. w ekwiwalencie pieniężnym.

Przestępczość karno- administracyjna w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco :

Rodzaj wykroczenia :	Ilość wypadków ukarania.
Sanitarne	6.174
Drogowe	13.622
Broń	3.705
Alkoholowe	1.370
Wojskowe	2.961
Prawa o wykroczeniach	16.821
Różne	49.463
ogółem . . .	94.116.

B. Bezpieczeństwo ogólne.

1/ W dziale spraw stowarzyszeniowych w okresie sprawozdawczym dokonano uporządkowania referatu stowarzyszeniowego w lwowskim Starostwie Grodzkim, liczącego ~~około~~ 1500 stowarzyszeń.

Odnosnie do zakładania nowych stowarzyszeń, władze administracyjne zwracały baczna uwagę nie tylko na dopełnienie wymogów formalno-ustawowych przez inicjatorów stowarzyszenia, lecz także przestrzegały zasady, by nowopowstające stowarzyszenia odpowiadały względem pożytku społecznego. Przecistawiając się tworzeniu stowarzyszeń konkurencyjnych, nie dopuszczały władze w ten sposób do rozproszkowania energii społeczeństwa.

Kierując się powyższymi wytycznymi, Urząd Wojewódzki odmówił w 33 wypadkach zarejestrowania nowych stowarzyszeń ze względu na brak pożytku społecznego. Z innych powodów, jak zagrożenie spokoju i porządku publicznego, oraz dla braku wymogów ustawowych, odmówiono rejestracji w 14 wypadkach.

Wypełniając swe ustawowe obowiązki nadzoru nad życiem i działalnością stowarzyszeń, Urząd Wojewódzki zlikwidował w okresie sprawozdawczym / przeważnie we Lwowie / 150 stowarzyszeń, które od dłuższego czasu nieprzejawiały żadnej działalności. Przy likwidacji zamarych stowarzyszeń Urząd Wojewódzki ograniczał się wyłącznie do stwierdzenia, po uprzednim dokładnym zbadaniu, zaistniałego stanu faktycznego.

Prócz tego w okresie sprawozdawczym rozwiązał Urząd Wojewódzki 27 stowarzyszeń, których działalność była sprzeczna z obowiązującymi przepisami prawnymi lub zagrażała bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, bacząc równocześnie, aby rozwiązane zrzeszenia nie kontynuowały swej działalności.

Ogólna ilość stowarzyszeń na terenie Województwa lwowskiego wynosi około 16.630.-

2/ Wypadków pożaru w okresie sprawozdawczym zanotowano ogółem 151 w tym 280 podpałów zbrodniczych, 451 z powodu wadliwej konstrukcji

komina, 290 spowodowanych nieostrożnym obchodzeniem się z ogniem, 304 od uderzenia piorunu wzgl. z innego powodu, oraz 82 spowodowanych przez dzieci. Wartość zniszczonych przez pożary obiektów wynosi około 4 miliony złotych. Odnośnie wypadków podpaień zbrodniczych zaznaczyć należy, że 61 % było wynikiem zemsty osobistej, a 32 % stanowią oszustwa asekuracyjne.

3/ Strajki . Ilość wypadków strajków zmalała w porównaniu z ubiegłym okresem sprawozdawczym o 139 wypadków t.j. o przeszło 34 %. Ogółem było 273 strajków, w czym 83 połączonych z okupacją zakładów pracy. Strajków okupacyjnych było około 18 % mniej, niż w r. 1937. Ilość strakujących robotników spadła prawie o 70% mniej, w porównaniu z r. 1937, wykazując cyfrę 20.010. Udział w strajkach okupacyjnych wzięło 5.513 robotników, t.j. około 33 % mniej, niż w r. 1937. Wybitnie zmalała ilość przestrajkowanych robotniko- dni, bowiem 150.502, co w porównaniu z r. 1937 przedstawia obniżkę prawie 65 %.

4/ Stan przestępczości kryminalnej i działalność P.P. w dziedzinie zwalczania przestępstw przeciw życiu i mieniu .-

Stan przestępczości kryminalnej na terenie województwa lwowskiego nie wykazuje większych zmian w porównaniu z okresem ubiegłym.

Ilość przestępstw przeciwko życiu jest prawie taka sama, jak w okresie 1936/37. Jedynie ilość rozbojów zwiększyła się o 12 wypadków w stosunku do r. 1936/37. Organa P.P. wykryły ponad 80 % przestępstw zatrzymując i przekazując do dyspozycji władz sądowych 1.190 osób.

Ilość wypadków przestępstw przeciwko mieniu, poza wyliczonymi wypadkami rozboju, jest nadal b. wysoka mimo energicznych wysiłków policji w kierunku zwalczania tego rodzaju przestępstw. Ilość wykrytych kradzieży wynosi około 65 do 70 % Ponadto w okresie sprawozdawczym policja zlikwidowała szereg szajek bandyckich i złodziejskich. Z przestępstw masowych o charakterze rozruchu należy wymienić wystąpienia band w zachodnich powiatach województwa w sie r-

pniu 1937 r. w okresie t. zw " strajku chłopskiego ". Oddziały policyjne, przeprowadzające pacyfikację terenu, zmuszone były w 8. wypadkach do użycia broni palnej wobec napaści wzgl. czynnego oporu. Wypadków użycia broni przez policję było ogółem 84, przy czym zabito 42 osób i raniono 81. Z pośród wspomnianych ofiar użycia broni, 31 zabitych i 60 rannych było w związku z zaburzeniami w czasie " strajku chłopskiego ", resztę stanowią przestępcy kryminalni. Wyniki akcji odbierania od ludności nielegalnie posiadanej broni, chociaż wyniki jej były skromniejsze, niż w okresie poprzednim, wykazują, że w terenie nadal znajduje się znaczna ilość broni, przeważnie pozostałej jeszcze z czasów wojny światowej. Ogółem w okresie 1937/38 odebrano 3.275 sztuk broni palnej, w tym 541 karabinów wojskow. 382 karabinów obciętych, 100 luf karabinowych itp. 1438 sztuk broni krótkiej i 814 sztuk broni myśliwskiej. Poza tym odebrano 5.475 sztuk naboju różnego rodzaju oraz 907 sztuk broni białej.

5/ Z innych spraw działu bezpieczeństwa nadmieniam się co następuje : a/ zainicjowano na szerszą skalę akcję zmierzającą do usprawnienia i uporządkowania ruchu ulicznego ;

b/ przeprowadzano w dalszym ciągu kontrolę biur ewidencji ruchu ludności w gminach wiejskich i miastach przez powiatowe władze administracji ogólnej i przez delegata Urzędu Wojewódzkiego,

c/ linia polityki paszportowej nie uległa zasadniczym zmianom w stosunku do ubiegłych lat. Ruch turystyczny wobec możliwości otrzymywania do całego szeregu krajów paszportów kontyngentowych i w związku ze światową wystawą w Paryżu wykazał znaczniejsze nasilenie w porównaniu z ubiegłym okresem ,

d/ wydano przedsiębiorstwom prowadzącym kamieniołomy wapienniki etc. pozwolenia na zakupno i użycie materiałów wybuchowych. O ile chodzi o sprawy poleceń na posiadanie i noszenie broni, działalność władz administracji ogólnej zmierzała w dalszym ciągu do ogra-

niczenia pozwoleń do wypadków istotnej i udowodnionej potrzeby;
e/ dążono wreszcie do wyeliminowania z przedsięwzięć rozrywkowych imprez o małej wartości artystycznej, względnie wywierających demoralizujący wpływ na ludność.

6/ Działalność Okręgu Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych

Rzplitej a/ w zakresie organizacji obrony przeciwpożarowej

uległa w roku sprawozdawczym znacznemu ożywieniu na całym terenie.

Pewną przeszkodą w pracach Zarządu Okręgu stanowi brak wykwalifikowanych instruktorów dla prowadzenia referatów pożarniczych i szkoleń oddziałów strażackich. Z końcem roku sprawozdawczego na terenie wojew. lwowskiego istniało 1.163 straży pożarnych, w tym ochotniczych 1.106, zawodowych 10, ochotniczych z płatnym pogotowiem 1, przemysłowych 20, kolejowych 8, wojskowych 14, szkolnych 2, oraz innych 2.

b/ Zarząd Okręgu urządził kurs pożarniczy IV stopnia dla naczelników straży pożarnych. Kurs ten ukończyło 49 słuchaczy z terenu całego Województwa. W Rzeszowie Zarząd Okr. urządził w marcu br. przy współudziale miejscowych oddziałów pow. kurs pożarn. III stopnia, który ukończyło 41 słuchaczy, a w Mościskach połączony kurs I, II i III stopnia, który ukończyło 28 słuchaczy. Ponadto urządził zarząd kurs obsługi motopomp, który ukończyło m. in. 29 słuchaczy z województwa lwowskiego.

c/ Zarząd sporządził plan zaopatrzenia straży pożarnych w sprzęt przy pomocy zasiłków z funduszu ustawowego. Wykonanie wspomnianego planu zostało ograniczone w roku sprawozdawczym do kwoty 95.360 zł. jaką Min. Spr. Wewn. przeznaczyło na województwo lwowskie. Plan zaopatrzenia został w tych granicach w całości zrealizowany. Sporządzono też ogólny plan motoryzacji ze szczególnym uwzględnieniem pogotowia okręgowych, które zgodnie z rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 16. X. 1937 r. winny być całkowicie zmotoryzowane i tak rozmieszczone, by mogły skutecznie działać i obsłużyć należycie przydzie-

lony teren. Plan ten przewiduje 56 miejscowości wymagających zaopatrzenia w sprzęt całkowicie zmotoryzowany.

d/ Zarząd urządził w kwietniu 1937 r. kurs referentów zaopatrzenia wodnego, przy udziale delegowanych instruktorów powiat. oraz techników drogowych. W roku 1937 wykonano zbiorniki wodne w pow. samborskim, sokalskim, rudeckim, i częściowo w pow. lwowskim i kolbuszowskim. Wykonano też projekty zbiorników dla kilku powiatów.

e/ Zarząd przeprowadził szereg kontroli w celu dokładnego zapoznania się z pracami wydziałów powiatowych, zwłaszcza z działalnością powiatowych instruktorów pożarniczych, jako też sprawdzenie gotowości alarmowej i sprawności straży pożarnych. Dokonano 9 lustracji szczegółowych, 11 inspekcji oddziałów powiatowych, oraz 55 lustracji straży pożarnych.

f/ z innych działów pracy Zarządu O. W. Z. S.P. zasługuje na wzmiankę organizacja żeńskiej służby pożarnej, przeprowadzenie kursu kierowników sportowych straży pożarnej, współpraca z władzami kolejowymi w dziedzinie bezpieczeństwa ogniowego i urządzenia "tygodnia strażackiego" we Lwowie,

g/ oddziałów powiatowych związku na terenie okręgu lwowskiego istniało 26 oraz 1 oddział grodzki we Lwowie. Prowadziły one działalność według planów zatwierdzonych przez Zarząd Okręgu. Prace wyszkoleniowe i techniczne w strażach pożarnych były prowadzone przez 20 instruktorów pożarniczych, przy czym 19 oddziałów posiadało własnych instruktorów, 4 oddziały były obsługiwane przez 2 instruktorów, a pozostałe 4 oddziały instruktorów nie posiadały z powodu braku odpowiednich kandydatów.

W okresie sprawozdawczym oddziały powiatowe straży pożarnych dokonały 186 lustracji straży pożarnych, 500 inspekcji straży pożarnych, urządziły 30 kursów pożarniczych, wzięły udział w licznych posiedzeniach i zgromadzeniach oraz przeprowadziły szereg kontroli.

.....

./.

C. Samorząd terytorialny.

1/ W podziale terytorialnym województwa nastąpiła zmiana granic gmin wiejskich Dublany i Dorożów, powiatu samborskiego przez wyłączenie z gminy wiejskiej Dorożów gromady Tatary i włączenie jej obszaru do gminy wiejskiej Dublany / rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z 4. grudnia 1937 r. Dz. U. R.P. Nr. 86 poz. 622 /.

Odnośnie gromad dokonano następujących zmian :

a/ Rozporządzeniem Wojewody z 4. listopada 1937 r. utworzono nową gromadę pod nazwą " Sajków " w gminie wiejskiej Czerkasy, powiatu lwowskiego,-

b/ Rozporządzeniem Wojewody z 6. listopada 1937 r. zniesiono gromadę Ostrówek w gminie wiejskiej Trześń powiatu tarnobrzeskiego i włączono jej obszar do gminy wiejskiej Nadbrzezcie w gminie wiejskiej Trześń powiatu tarnobrzeskiego.

c/ Rozporządzeniem Wojewody z 28. stycznia 1938 r. zniesiono gromadę Reichenbach w gminie wiejskiej Krasów, powiatu lwowskiego i włączono jej obszar do gromady Krasów w gminie wiejskiej Krasów, powiatu lwowskiego.

d/ Rozporządzeniem Wojewody z 7. stycznia 1938 r. dokonano zmiany granic gromady Różanka, w gminie wiejskiej Wiśniowa, powiatu krośnieńskiego.

e/ Rozporządzeniem Wojewody z 6. kwietnia 1937 r. zniesiono nazwę gromady Wola Wielka na Wola Dolsza w gminie wiejskiej Czarna, powiatu kańcuckiego. W skład Województwa lwowskiego wchodziło więc w okresie sprawozdawczym 26 powiatowych związków samorządowych, 5 miast wydzielonych z powiatowego związku samorządowego, z których miasto Lwów rządzi się własnym statutem, 53 miast niewydzielonych, 252 gmin wiejskich, podzielonych na 2.231 gromad.

2/ Z dziedziny nadzoru nad samorządem należy zaznaczyć, że w dziesięciu powiatowych związkach samorządowych dokonano wyborów uzupeł-

niających do rad względnie wydziałów powiatowych z powodu rezygnacji, śmierci i zmiany miejsca zamieszkania członków tych kolegiów a to wyboru trzynastu radnych powiatowych w powiatach : leskim, lubaczowskim, mościskim, niżańskim, przemyskim, przeworskim i rudeckim, oraz pięciu członków wydziałów powiatowych w powiatach: droho-byckim, leskim, przemyskim, turczańskim i żółkiewskim.

Zawieszono w urzędowaniu w trybie dyscyplinarnym 7-miu członków zarządów miejskich i gminnych, w tym jednego wiceburmistrza ; złożono z urzędu jednego burmistrza i dwóch wójtów. Rezygnację ze stanowisk członków zarządów miejskich i gminnych zgłosiło ogółem 29 osób. Rezygnacje te jako uzasadnione w postanowieniach ustawy samorządowej zostały przyjęte. Ponadto ustanowiono w 11-u gminach tymczasowych przełożonych gmin, z czego przypada 3-ch na gminy miejskie, zaś reszta na gminy wiejskie. Wskutek upływu 3-letniej kadencji urzędowania sołtysów i podsołtysów zarządzano na terenie Województwa w okresie sprawozdawczym nowe wybory na te stanowiska.

Ostateczny rezultat wyborów po koniec marca 1938 r. przedstawia się następująco : Na ogólną ilość gromad 2.231 wybrano 2.152 sołtysów i 2.167 podsołtysów, w tym z pośród dotychczasowych sołtysów 1.214, zaś z pośród dotychczasowych podsołtysów 74 osoby ; nowych sołtysów wybrano 938, zaś nowych podsołtysów 1.426. W pozostałych gromadach wybory z końcem okresu sprawozdawczego były jeszcze w toku.

3/ W dziale finansów komunalnych: a/ na posiedzeniach odbytych w czasie od 23. marca do 16. września 1937 r. rozpatrzył Wydział Wojewódzki preliminarze budżetowe na rok 1937/38, 26 powiatowych związków samorządowych i 5 miast wydzielonych. W okresie poprzedzającym prace nad budżetami, wydane zostały zarządzenia, dotyczące tak strony formalnej jak i materialnej budżetów. Budżety przed ich zatwierdzeniem zostały na przedwstępnych konferencjach - przy udziale przedstawicieli zainteresowanych związków kom. rozpatrzone, przy czym specjalną zwrócono uwagę na wydatki administracyjne i personalne,

kredyty na spłatę długów i niedoborów z lat ubiegłych, a przede wszystkim na utrzymanie wydatków w granicach możliwie realnych dochodów. Sumy ogólne preliminarzy budżetowych na rok 1937/38 w stosunku do ogólnych sum wykonania budżetu za rok 1936/37 przedstawiają się następująco :

	Wydatki :		Dochody :	
	wykonane za rok 1936/37		prelimin. na rok 1937/38	
1/Pow. Zw. Sam.	9.219.459	9.489.152	10.730.836	10.736.678
2/Miasta wydzielone /bez Lwowa /	8.427.605	8.065.329	8.229.540	8.230.371
3/Miasto Lwów	23.821.210	23.921.210	28.030.021	28.030.021
4/Miasta nie-wydział.	5.591.164	5.537.876	5.009.977	5.011.430
5/Gminy wiejskie/gromady/	8.498.283	8.850.756	8.914.077	8.911.930
R a z c m :	55,557.721	55,764.323	60,914.451	60,920.430

Zaznaczyć należy, że sumy budżetowe preliminarzowane na rok 1937/38 powiatowych związków samorz. i miast wydzielonych ustalone zostały z uwzględnieniem budżetów dodatkowych. Podane wyżej cyfry preliminarzy budżetowych na rok 1937/38 w wydatkach o sumę 5,356.730 zł. zaś w dochodach o 5,156.107 zł.

Budżety przedsiębiorstw i zakładów związków samorz. wykazują następujące sumy :

Miasta wydzielone w/g wykonania budżetów za rok 1936 /37 :

wydatki 23.956.940 zł.
dochody 28.551.516 zł.
czysty zysk 4.594.576 zł.

według preliminarzy na rok 1937 /38 :

wydatki	23.065.409 zł.
dochody	27.863.783 "
czysty zysk	4.798.374 "

Miasto L w ó w , według wykonania budżetu za rok 1936 /37

wydatki	21.541.732 zł.
dochody	25.326.455 "
czysty zysk	3.784.723 "

według preliminarza na rok 1937/ 38 :

wydatki	20.491.528 zł.
dochody	24.492.597 "
czysty zysk	4.001.069 "

Miasta niewydzielone według wykonania budżetów za r. 1936 / 37 :

wydatki	2.301.311 zł.
dochody	2.734.237 "
czysty zysk	432.926 "

według preliminarzy na rok 1937 / 38 :

wydatki	2.122.200 zł.
dochody	2.588.056 "
czysty zysk	465.856 "

Gminy wiejskie według wykonania budżetów za rok 1936 /37 :

wydatki	44.252 zł.
dochody	55.156 "
czysty zysk	10.904 "

według preliminarzy budżetowych na r. 1937 /38 :

wydatki	105.934 zł.
dochody	108.162 zł.
czysty zysk	2.228 zł.

Stan zadłużenia związków samorządowych. Według zamknięć rachunkowych za rok 1936/37 zadłużenie związków samorządowych na dzień 31. marca 1937 r. wynosiło :

Z o b o w i ą z a n i a :

	Długoterminowe :	Krótkoterminowe	S u m y obce	R a z e m
1/Pow. Zw. Sam.	2.003.358	221.570	938.585	3.163.513
2/ Miast wydzielonych/bez Lwowa/	13.460.591	221.110	135.271	13.816.972
3/Miasta Lwowa	39.975.452	-	226.856	40.202.308
4/ Miasta niewydz.	6.717.002	591.120	306.166	7.614.288
<u>R a z e m :</u>	62.156.403	1.033.800	1.606.878	64.797.081
5/Gmin wiejskich	1.110.132	652.890	128.462	1.891.484
<u>O g ó ł e m :</u>	63.266.535	1.686.690	1.735.340	66.688.565

W porównaniu ze stanem na dniu 31. marca 1936 r. suma zadłużenia powiatowych związków samorządowych / 3.374.730 zł./ zmniejszyła się o 211.217 zł. miast wydzielonych / bez Lwowa / 12.856.564 zł. / wzrosła o 960.408 zł. , miasta Lwowa /42.854.225 zł/ zmniejszyła się o 2.651. 917 zł. miast niewydzielonych /8.327.373 zł/ zmniejszyła się o 713.085 zł. oraz gmin wiejskich z gromadami /2.042.189 zł./ o kwotę 150.705 zł.

Zobowiązania m. Lwowa ,powiatowych związków samorządowych miast niewydzielonych i gmin wiejskich / z gromadami / zmniejszyły się o łączną sumę 3.726.924 zł., w wyniku przeprowadzonej akcji oddłużeniowej związków samorządowych. Ostatnie sumy zobowiązań krótkoterminowych, oraz zadłużenia wekslowe wykazują na ogół zmniejszenie jedynie powiatowych związkach samorządowych, zobowiązania krótkoterminowe nieznacznie wzrosły. W miastach wydzielonych

/ bez Lwowa / i gminach wiejskich wzrosły zadłużenia wekslowe , w pozostałych związkach samorządowych uległy zmniejszeniu.

b/ Dołączone do sprawozdania zestawienie I. obrazuje wykonanie budżetów według poszczególnych grup związków samorządowych tak w zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatkach, jak i dochodach. Granicę dolną wykonania budżetów w dochodach zwyczajnych za rok 1936/37 stanowi 66 % zaś górną 162 %, natomiast w wydatkach zwyczajnych 68 % i 179 %. Miasta wydzielone wykonały budżety w dochodach zwyczajnych Borysław, 91 %, Drohobycz 100 %, Przemyśl 93 %, Rzeszów 97 %, i miasto Lwów 101 %. W wydatkach zwyczajnych Borysław 104 %, Drohobycz 96 %, Przemyśl 94 %, Rzeszów 107 % i m. Lwów 99 %. W dochodach nadzwyczajnych miasta wydzielone wykonały budżet przeciętnie 88 % w wydatkach nadzwyczajnych 93 %. Sumy ogólne wykonania budżetów miast niewydzielonych wykazują wykonanie w dochodach zwyczajnych 99 %, w wydatkach zwyczajnych 101 %, w dochodach nadzwyczajnych 91 %, w wydatkach nadzwyczajnych 88 %, wreszcie budżety gmin wiejskich / z gromadami / tak w dochodach jak i wydatkach zwyczajnych 100 %, zaś w dochodach nadzwyczajnych 120 %, w wydatkach 114 %. Ostatecznie miasta wydzielone / z wyjątkiem Borysławia i Rzeszowa / zamknęły budżety w zwyczajnych dochodach i wydatkach bez deficytu. Natomiast w wydatkach nadzwyczajnych z deficytem we wszystkich miastach wydzielonych. Obciążenie podatkowe na 1 mieszkańca wynosiło w powiatowych związkach samorządowych od 1.29 zł. do 3.20 zł. w miastach wydzielonych : w Borysławiu 16.62 zł., Drohobczu 11.78 zł. Przemyślu 11.81 zł. Rzeszowie 13.99 zł. i we Lwowie 25.89 zł.-

c/ Budżety Komisij Uzdrawiskowych n. rok 1937/38 w porównaniu

z wykonaniem budżetów za rok 1936/37 przedstawiają się następująco :

Nazwa Uzdrowiska	Rok	Preliminowane :		Wykonano :	
		Wydatki:	Dochody :	Wydatki :	Dochody:
Włocławek	1936/37	113.530	113.530	123.332	151.686
	1937/38	126.660	126.660	184.633	193.521
Łubień W.	1936/37	19.400	19.400	19.576	22.006
	1937/38	22.800	22.800	24.514	25.553
Rymanów	1936/37	20.901	20.901	21.639	19.807
	1937/38	24.127	24.127	24.202	23.270
Łaskawiec	1936/37	273.592	277.390	271.012	292.322
	1937/38	271.020	274.000	264.437	296.649

Z powyższego zestawienia wynika, że w okresie sprawozdawczym gospodarka Komisji Uzdrowiskowych była ogólna, jedynie tylko Rymanów zamknął okres budżetowy 1937/38 nieznacznym niedoborem w kwocie 932.zł.

d/ W roku sprawozdawczym załatwiono w dziedzinie danin komunalnych 5121 odwołań od wymiaru tych danin. Odnosnie do spraw wymiarów danin komunalnych, które wskutek skarg stron interesowanych były rozpatrywane przez Najw. Tryb. Adm., zapadło zasadnicze orzeczenie dotyczące podatku od sztyldów, w myśl którego tablice znajdujące się na kopalniach nafty z nazwiskiem lub firmą uprawnionego do wydobywania, jako umieszczone w wykonaniu obowiązku kopalń, wynikającego z postanowień §. 17 obowiązujących przepisów górniczo-policyjnych dla kopalń oleju ziemnego w Galicji- nie podlegają podatkowi od sztyldów.

Wynik akcji egzekucyjnej należytości samorządowych ilustruje zestawienie II.

Stan zaległości w opłatach drogowych wyrażał się w dniu 31.III.1937.r

cyfrą - 5, 180. 423 zł. 67 gr. zaś w dniu 31. III. 1938 cyfrą 5,482.949 zł. 65 gr. Dążeniem władzy nadzorczej jest doprowadzenie do jaknajdalej idącego zmniejszenia się tych zaległości w najbliższej przyszłości.

4/ Skład osobowy Lwowskiego Wydziału Wojewódzkiego nie uległ w okresie sprawozdawczym żadnej zmianie. Wydział odbył w tym okresie 14 posiedzeń, na których załatwił wszystkie aktualne sprawy podpadające pod jego kompetencję i wydał opinie odnośnie do wszystkich aktualnych spraw podlegających jego opiniodawstwu. Ponadto uzyskał Wydział szereg informacji o toku spraw pozostających w bezpośredniej lub pośredniej łączności ze sprawami należącymi do jego kompetencji.

5/ Wojewódzki Inspektor Związków Samorządowych przeprowadził w okresie sprawozdawczym 4 inspekcje powiatowych związków samorz. /Mościska, Rawa Ruska, Kolbuszowa i Sokal /, 8 lustracyj miast niewydzielonych z pow.sam. oraz kontrolę administracji i gospodarki 22 gmin wiejskich i 7 gromad na terenie powiatów inspekcjonowanych. Ponadto przeprowadzona została inspekcja 4 referatów w Starostwach powiatowych / Mościska, Rawa Ruska, Brzozów i Lesko / i kontrola rachunkowości 2 obwodów powiat. L.O.P.P. Inspektor uczestniczył też w inspekcji miasta Lwowa, przeprowadzonej z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Poza czynnościami inspekcyjnymi przeprowadził inspektor dochodzenia w gm. w Polany /pow.Krosno/ w wydziale powiatowym i Zarządzie Miejskim w Krośnie oraz w zarządzie miejskim w Bełzie. W okresie sprawozdawczym brał nadto udział w dochodzeniach przeprowadzonych przez Inspektora ministerialnego w Rawie Ruskiej, w Rzeszowie i Jaworowie .

6/ W dziale aprowizacji Urząd Wojewódzki sprawował nadzór nad działalnością aprowizacyjną związków komunalnych oraz pieczę nad zaopatrzeniem ludności w artykuły powszedniego użytku. Nadzór ten

rozsiały się nad działalnością władz administracji ogólnej w kierunku zapobiegania nieusprawiedliwionej wyższości cen artykułów powszedniego użytku, w kierunku oznaczania towarów cenami oraz nad higienicznym stanem lokali handlowych. Od sierpnia 1937 r. zaprzestano władze administracyjne wyznaczania cen na mąkę tak żywnościową jak pszenną- pozostawiając ustalanie się jej ceny, wolnej konkurencji. Rozporządzeniem z 9 marca 1938 r. znoszącym wydane na wiosnę 1937 r. rozporządzenia ustalające ceny cegły na terenie województwa, pozostawiono również wolnej konkurencji ustalanie się cen cegły ręcznej i maszynowej.

Prócz załatwiania bieżących spraw w wyżej wymienionych zakresach prowadzona była szczegółowo statystyka cen artykułów powszedniego użytku- tak dla użytku Ministerstwa Spraw Wewn. jak również sąsiednich województw i władz administracyjnych I. instancji na terenie Województwa lwowskiego. Mimo poruczenia spraw aprowizacyjnych, w myśl dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22. lutego 1938 Ministrowi Rol. i Ref. Rol. dział ten narazie pozostaje aż do dalszego zarządzenia- w dawnej komórce t.j. Wydziale Samorządowym Urzędu Wojewódzkiego.

.

D. / Sprawy wojskowe.

- 1/ Pobór wojskowy główny w r. 1937 zarządzony został rozkazem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 12. marca 1937. Poborowi temu podlegały zasadniczo roczniki 1916, 1915, 1914. Pobór odbył się na terenie Województwa w czasie od 4. V. do 30. VI. 1937 r. według szczegółowych planów poboru opracowanych przez kierowników powiatowych władz administracji ogólnej w porozumieniu z właściwymi Powiatowymi Komendantami Uzupełnień na podstawie planu ogólnego

ustalonego w porozumieniu z Dowódcami Okręgów Korpusów. Oprócz poboru głównego, odbywały się na terenie Województwa w miejscowościach będących siedzibą Pow. Komend Uzupełnień pobory dodatkowe dla tych poborowych, którzy z jakichkolwiek powodów nie stawili się lub nie mogli się stawić do poboru głównego.

- 2/ Komisja rozpoznawcza jako instytucja powołana w II-iej instancji do ponownego badania zdolności fizycznych poborowych oraz mężczyzn członków rodzin ubiegających się o odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej- odbyła w okresie sprawozdawczym w czasie od 21 kwietnia 1937 r. do 30 marca 1938 r. 11 posiedzeń poddając przeglądowi 98 mężczyzn.
- 3/ W sprawach odroczeń służby wojskowej i ulg w jej odbywaniu wydano wzorem lat ubiegłych, odpowiednie pouczenia dla ludności.
- 4/ Tytułem zasiłków wojskowych wypłacono członkom rodzin rezerwistów powołanych na ćwiczenia wojskowe, łączną sumę 122.700 zł. t.j. sumę o 3.100 zł. wyższą od sumy wypłaconej w okresie budżetowym 1936/ 37.
- 5/ Kwaterunki i podwozy w związku z ćwiczeniami wojskowymi dostarczane były przez powiatowe władze administracji ogólnej, przy czym ani ze strony władz wojskowych, ani ze strony ludności nie zgłoszono w Urzędzie Wojewódzkim żadnych zażaleń. Wysokość stawek wynagrodzenia za środki przewozowe dostarczane przez ludność na rzecz wojska, ustaloną została w porozumieniu z Dowódcami Okręgów Korpusów i Dyrektora Izby Skarb. Oddzielny cennik ogłoszony został w formie rozporządzenia Wojewody lwowskiego, w Lwowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15. stycznia 1938 r. numer 1. pod pozycją 1.
- 6/ Zastępczy powszechny obowiązek wojskowy wprowadzony został w życie z dniem 20. VIII. 1937 r. w miejsce podatku wojskowego polegający na obowiązku bezpłatnego wykonywania pracy dla celów obrony Państwa, oraz potrzeb gminy lub gromady, mają-

cych związek z tą obroną. Według ułożonych przez zarządy gmin list pracy ilość obowiązanych do pracy wynosiła 53.754.

Uchyliło się od pracy 9.965, zwolnionych zostało od pracy 3.538, nie zostało powołanych do pracy 4.619, pracę rzeczywiście wykonało 35.632. Według sprawozdań powiatowych władz administracji ogólnej wykonana na terenie Województwa robocizna w 90 % zużyta została dla wykonania robót drogowych. Wartość ogółu wykonanych robót wynosiła 247.720 zł. w ciągu 6 dni, przyjmując, że jedna osoba powołana do wykonania pracy w zakresie zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego wykonała pracę o wartości 1 zł. 14 gr. na osobę i na 1 dzień.

Wartość ta może być uważana za dodatnią i korzystną, skoro się uwzględni, że średnie maksymalne wynagrodzenie wynosiło w Województwie w IV-yim kwartale 1937 r. około 2.25 zł. a minimalnie 1.10 zł.

7/ W dziedzinie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego kładzimo główny nacisk na objęcie jak najszerszych kół młodzieży przysposobieniem wojskowym jakoteż zaopatrzenie oddziałów PW. w terenie w najniezbędniejszy sprzęt WF. i PW. oraz umundurowanie.

Finansową podstawę działalności Komitetów WF. i PW. stanowiły dotacje wydziałów powiatowych miast, gmin oraz wpływy z różnych imprez. Suma budżetów wszystkich Komitetów WF. i PW. na okres 1937/38 wynosiła 246.992 zł. przy czym budżety były na ogół wykonane w 104.4 %.

8/ Z innych spraw prowadzono w roku sprawozdawczym programową pracę przygotowawczą nad organizacją obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej miast wraz z obiektami, wchodzącymi organicznie w ich skład. Szczególną uwagę zwrócono na organizację samoobrony ogółu ludności; ustalono komórki organizacyjne samoobrony t.zw. bloki o.p.l. domów mieszkalnych dokonano wyboru

komendantów bloków jak i kierowników pojedynczych domów, ich zastępców-poddano ich przeszkoleniu- prowadzono organizację służb. o.p.l. na terenie poszczególnych bloków. W pracy tej Wydział wojskowy opierał się na współdziałaniu stowarzyszeń wyższej użyteczności. W związku z wnioskiem wysuniętym na Radzie Wojew. w ubiegłym roku Urząd Wojew. odniósł się do władz wojskowych z prośbą, by władze te w interesie ludności rolniczej i w interesie usprawnienia przeglądu koni wydały zarządzenia podległym sobie organom, aby przy układaniu planów przeglądu i uzgadnianiu tych planów z właściwymi powiatowymi członkami administracji ogólnej przewidywały, o ile na przeszkodzie nie staną względy zasadniczej natury, przeprowadzenia przeglądu o ile możliwości we wszystkich miejscowościach będących siedzibą gmin wiejskich. P. nowie Dowódcy Okręgów Korpusów polecili R. I. K. by przy układaniu planu wiosennego przeglądu koni, w miarę możliwości, ustosunkowali się przychylnie do postulatu powiększenia ilości punktów zbornych, w których będą się odbywać przeglądy koni.

.

E/. Zdrowie publiczne.

- 1/ Zwalczanie chorób zakaźnych : W akcji zwalczania duru plamistego brało udział na terenie trzech powiatów siedm kolumn dezynfekcyjnych. Koszta utrzymania tych kolumn pokrywał prawie wyłącznie Skarb Państwa. Akcja kolumn polegała na stosowaniu kąpieeli i odkażaniu, oraz szczepieniach ochronnych, których wykonano w roku sprawozdawczym ponad 3.000.- Pewien spadek liczby zachorowań na dur plamisty jest wynikiem z jednej strony stosowania szczepień, z drugiej zaś intensywnej akcji kolumn dezynfekcyjnych w najbardziej zagrożonych powiatach.

Budowa łaźni wiejskich natrafiła w roku sprawozdawczym na duże trudności ze względu na brak funduszków w samorządach, wobec czego nie udało się wyzyskać możliwości uzyskania subwencji z Ministerstwa Opieki Społecznej na ten cel. Nasilenie innych chorób zakaźnych nie przedstawiało w okresie sprawozdawczym większych różnic w porównaniu z latami ubiegłymi. Zwalczanie tych chorób polegało na izolowaniu chorych i to o ile możliwości na oddziałach zakaźnych szpitalnych, dezynfekcji pomieszczeń, obserwacji otoczenia i masowych szczepieniach ochronnych. Szczepienia te nie obciążały zupełnie samorządów i przeprowadzane były na koszt Skarbu Państwa. Jedynie szczepienia ochronne przeciwko ospie odbyły się, jak to zresztą przewiduje ustawa, na koszt samorządów, zaś szczepienia ochronne przeciwko wzdowstrętowi w wypadkach stwierdzonego ubóstwa osób pokąsanych odbywały się na koszt gmin względnie powiatowych związków samorządowych.

2/Higiena zapobiegawcza. W okresie sprawozdawczym czynnych było na terenie Województwa 36 ośrodków zdrowia. Działów pracy ogółem 110, w tym przychodni przeciwgruźliczych 37, przeciwjagliczych 29, przeciwwenerycznych 15, poradni dla matek ciężarnych 10, poradni dla dzieci 19. Ponadto na terenie Województwa pracuje 9 przychodni przeciwgruźliczych samodzielnych, z tego 5 na terenie miasta Lwowa, 7 przeciwjagliczych samodzielnych, 8 przeciwwenerycznych, 5 poradni dla matek wreszcie 7 poradni dla dzieci. Ogółem korzystało z przychodni 51.555 osób, którym udzielono 80.573 porad. Suma subwencji udzielonych przez Ministerstwo Op. Społ. wynosiła w r. 1937/38- 71.990 zł.
/ w r. 1936/37 - 49. 440 zł. / z wyżej wymienionej kwoty przyznano na leczenie chorych bezrobotnych 8.400 zł. / w r.1936/37 6.000 zł. / Lotna Kolumna reentgenologiczna przy Klinice chorób wewnętrznych U. J.K. przebadala ogółem 4.917 osób, u któ-

rych przeprowadzono również próby tuberkulinowe. W okresie sprawozdawczym pracowało na terenie Województwa ogółem 36 przychodni przeciwjagliczych. Przychodnie przeciwjaglicze były utrzymywane przez powiatowe związki samorz. względnie były wydane przez nie subwencjonowane. W lutym 1938 r. dzięki poparciu Min. Op. Sp. Urząd Wojewódzki zaangażował instruktora przychodni przeciwjagliczych.

Z pomocy przychodni korzystało 18.310 osób. Z Ministerstwa Opieki Społ. uzyskano na walkę z jaglicą 15.375 zł. urządzono też na terenie m. Lwowa 4-dniowy kurs trachomatologiczny dla lekarzy trzech Województw południowo-wschodnich. Akcja badania dzieci szkół powszechnych na jaglicę rozwija się nadal.

W zakresie walki z chorobami wenerycznymi uruchomiono cztery nowe przychodnie, przeciwweneryczne, w których udzielono porad 13.996 osobom.

Stacji opieki nad Matką i Dzieckiem pracowało 26, które uzyskały ogółem 12.800 zł. subwencji z Min. Opieki Społ. W dziale medycyny zapobiegawczej należy zaznaczyć, że z programu wytyczonego w roku ubiegłym osiągnięto kilka ważnych zdobyczy, a mianowicie uruchomiono 4 ośrodki zdrowia, oraz 4 przychodnie przeciwwener. Prócz tego rozpoczęto budowę 2-ch nowych ośrodków zdrowia.

3/ W zakresie higieny szkolnej podobnie jak w latach ubiegłych nadzór wykonywali lekarze powiatowi, okręgowi, pielęgniarki zatrudnione w ośrodkach zdrowia, wreszcie lekarze szkolni. Również zwracano baczna uwagę na stan budynków szkolnych, ich bezpośredniego otoczenia, zwłaszcza zaś studzien szkolnych. Stan budynków pozostawia w dalszym ciągu bardzo wiele do życzenia, sprawy te wymagają jednak dość znacznych funduszy. W mieście Lwowie oprócz 13 lekarzy szkolnych oraz 1-go dentysty umówionego sprawuje nadzór sanitarny też 16 higienistek

szkolnych. Wszystkie szkoły powszechne w liczbie 52 mają zapewnioną stałą opiekę lekarską i higienistek.

- 4/ Akcja budowy studzien wzorowych posunęła się nieco naprzód . Na niedużą wysokość przyznanych już subwencji wpłynęło opóźnianie się Wydziałów powiatowych z przedkładaniem Urzędowi Wojewódzkiemu konkretnych projektów budowy studzien wraz z kosztorysami. oraz odnośnych rozliczeń.
- 5/ Nadzór nad artykułami żywności i przedmiotami użytku wykonywali w dalszym ciągu lekarze powiatowi , oraz lekarze okręgowi i kontrolerzy sanitarni, z drugiej zaś strony delegowani specjalnie funkcjonariusze filii Państwowego Zakładu badania środków spożywczych w Krakowie, którzy przeprowadzili periodyczne kontrole rynków, targowisk i sklepów. Ilość zakwestionowanych przez te organa próbek w porównaniu z latami ubiegłymi zwiększyła się.
- 6/ W zakresie akcji sanitarno- porządkowej w osiedlach poczyniono znaczne postępy ; zwłaszcza w miastach i miasteczkach znaczna część lokali przemysłowych została odremontowana.
- 7/ W zakresie spraw uzdrowiskowych Wydział Zarowia podjął akcję w kierunku poprawy ich stanu sanitarnego i wyglądu zewnętrznego, w zakresie przygotowania dostatecznie wyszkolonego personelu kąpielniczego, wreszcie w kierunku racjonalnego przeznaczania pewnych pozycji w preliminarzach budżetowych na najkonieczniejsze inwestycje.
- 8/ Przy wizytacji aptek kładł inspektor farmaceutyczny nacisk na konieczność utrzymania aktywności aptek w dziedzinie produkcji oraz stałej gotowości personelu farmaceutycznego do pracy nie tylko w aptekach ale w razie potrzeby na każdym polu, jako chemików farmaceutycznych.

W okresie sprawozdawczym uruchomiono dwie apteki/ w Bory-

sławiu i Chodorowie /.Celem zapewnienia pracownikom aptek należytego spoczynku niedzielnego uregulowano sprawę dyżurów świątecznych w aptekach lwowskich, zaś w innych miastach Województwa sprawa ta jest w toku.

9/ Sprawy szpitalnictwa objęte są sprawozdaniem z działalności Tymcz. Wydziału Samorządowego w likwidacji.

.

F/. R o l n i c t w o .

1.a/ Popieranie produkcji rolnej. Prace nad podniesieniem rolnictwa na terenie Województwa lwowskiego w okresie sprawozdawczym wykonywane były przez aparat fachowy administracyjny w Oddziale Rolnictwa, przez samorząd gospodarczy i terytorialny, oraz przez społeczne organizacje rolnicze i związki fachowe rolnicze.

Prace Oddziału Rolnictwa dotyczyły głównie czynności związanych z wykonywaniem obowiązujących ustaw rolniczych. Poza tym z zakresu ważniejszych czynności należy wymienić nadzór nad działalnością Lwowskiej Izby Rolniczej, nadzór nad działalnością powiatowych związków samorządowych w zakresie prowadzonych przez nie prac nad podniesieniem rolnictwa, nadzór nad działalnością organizacji społeczno- rolniczych i związków fachowo- rolniczych oraz prowadzenie całokształtu akcji pomocy rolniczej związanej z klęskami żywiołowymi. Planowanie, koordynacja prac i opieka fachowa nad wszystkimi pracami prowadzonymi nad podniesieniem rolnictwa wykonywana była przez Lwowską Izbę Rolniczą, obejmującą swym okręgiem działalności obszar trzech Województw południowo- wschodn. oraz na terenie poszczególnych powiatów przez powiatowe Komisje Rolne, jednakże w ramach planów i programów prac ustalonych przez Izbę Rolni-

czą dla całego okręgu działalności Izby. Aparat wykonawczy tych prac w terenie stanowił personel fachowy rolniczy powiatowych związków samorządowych, organizacji społeczno-rolniczych, oraz częściowo personel fachowy terenowy Izby Rolniczej. Wszystkie prace nad podniesieniem rolnictwa zarówno w zakresie nadzorowania, jako też planowania, opieki fachowej i wreszcie wykonywania ich w terenie, w okresie sprawozdawczym, wykonywane były przez personel fachowy w składzie:

	Oddz. Rolnictwa Lw. Urz. Wojew.	W Centrali Lw. Izby Rolnicz. na wojew. lwow.	w t e r e n i e	
			personel Izby	personel pow. związk. samorz.
osób	5	50	51	91

W stosunku do roku ub. należy stwierdzić wzrost ilościowy personelu terenowego o 38 osób + 35 %. Środki finansowe na prace nad podniesieniem rolnictwa składały się z zasiłków Ministerstwa Rol. i R.R. oraz ze świadczeń Izby Rolniczej i powiatowych związków samorz.

Kwoty zasiłków Ministerstwa Rolnictwa i Rol. i świadczeń Izby w okresie sprawozdawczym, zapreliminowane zostały w budżecie Izby w wysokości 1.348.389 zł. czyli o 13.9 % więcej niż w roku ub.

Wydzielenie z tej sumy kwoty jaka przypada na województwo lwowskie nie da się przeprowadzić. Świadczenia powiatowych związków samorz. według działu X. preliminarzy budżetowych wynosiły 495.030 zł. wykazując wzrost tych świadczeń w stosunku do roku ub. o 23 %.

Zjawisko to dowodzi coraz większego zrozumienia ze strony samorządu terytorialnego potrzeb rolnictwa i dodatniej oceny prowadzonych prac w terenie, a aktualność tych potrzeb

potwierdza fakt iż kwoty prelimitowane wykorzystane są w budżecie Izby Rolniczej w 98.1 % a w budżetach powiatowych 2.6 %. Poza przytoczonymi środkami finansowymi rozprowadzone zostały na terenie Województwa w związku z klęską posuchy: dotacja Min. Rolnictwa i Ref. Rol. w kwocie: 35.000 zł, w formie pomocy siewnej w naturze na warunkach odrobku przy robotach publicznych, oraz kredyt siewny i na dożywianie inwentarza w kwocie 125.000 zł. w formie nisko procentowych rocznych kredytów.

b/ Z ważniejszych akcji i prac prowadzonych nad podniesieniem rolnictwa należy wymienić : pomoc dla rolników poszkodowanych klęskami żywiołowymi udzieloną w formie dotacji, którą korzystający z niej winni odpracować, oraz w formie kredytów niskoprocentowych.

Z dotacji skorzystało 19 powiatów najbardziej poszkodowanych klęskami, a kredyt rozprowadzony na ten cel ogółem wyniósł 35.000 zł.

Z kredytów niskoprocentowych skorzystały wszystkie powiaty głównie na zasiewy jesienne i dokupienie pasz dla przezimowania inwentarza. Wysokość tego kredytu wynosiła 125.000 zł.-

c/ Akcja regulowania przez Ministerstwo Skarbu i Urzędy Wojewódzkie rozdziału plantacji buraczanych pomiędzy poszczególne kategorie gospodarstw dała dalsze zwiększenie plantacji buraczanych wśród mniejszej własności. Rozporządzeniem Wojewody lwowskiego o zwalczaniu raka ziemniaczanego objętych zostało całkowicie 5 powiatów oraz częściowo 6 powiatów. Lustracji terenów przeprowadzono w 20 powiatach obejmując nią 1174 miejscowości i 147.338 gospodarstw i wykryto raka ziemniaczanego w 94 gospodarstwach. Rozprowadzono ziemniaków rakoodpornych 7.461 q oraz założono rozmnażalnie ziemniaków rakoodpor-

nych w 41 gospodarstwach.

d/ Uprawy racjonalne i uprawy roślin specjalnych prowadzono drogą kursów.

e/ Akcja zagospodarowania łąk rozwija się bardzo szybko

i zdobywa zaufanie ludności. Z kredytów Ministerstwa Roln.

i Ref. Roln. udzielonych Izbie Rolniczej w 1937/38 r. w kwocie

200.000 zł. na zagospodarowanie łąk na terenie jej działalności,

skorzystało w województwie lwowskim 685 gospodarstw.

W stosunku do roku ubiegłego wzrost tej akcji należy ocenić

na trzykrotny.

f/ Prace w dziedzinie hodowli koni szły głównie drogą elimi-

nowania nieodpowiednich ogierów, doboru materiału hodowlanego

tak męskiego jak i żeńskiego, oraz drogą racjonalnego wychowu

młodzieży. W tym zakresie przeprowadzono we wszystkich powiat-

ach kwalifikację ogierów przy czym zakwalifikowano 601 sztuk.

Zakupiono przy pomocy kredytów Min. Roln. i Ref. Roln. ogie-

rów, państwowych ogierów stacjonowano na terenie województwa

63, w 19 powiatach zarejestrowano 1528 klaczy. Uruchomiono

12 żrebięciarni, w których było 290 żrebiąt.

g/ Ustawą o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i o-

wiec objęte było całe Województwo, to też we wszystkich powia-

tach przeprowadzona została kwalifikacja buhajów. Zakwalifi-

kowano ogółem 4.896 sztuk.

Z pomocą kredytów Min. Rol. i Ref. Roln. zakupiono 320 bu-

hajów. Poza tym prowadzone były prace hodowlane w kołach

hodowców i w zespołach konkursowych wychowu cieląt. Wprowadzo-

nych pracach hodowlanych nad bydłem bardzo ważną rolę odgry-

wała akcja kontroli mleczności, prowadzona jako kontrola

ścisła w 649 oborach o 5738 sztukach jako kontrola masowa

w oparciu o spółdzielnie mleczarskie, ta ostatnia objęła

2.772 obór o 4.768 sztukach. Ustawą hodowlaną w odniesieniu do trzody chlewnej objętych było 12 powiatów. We wszystkich przeprowadzona została kwalifikacja knurów, przy czym zakwalifikowano 8.239 sztuk. Knurów stacyjnych było 239.

Rozprowadzono przy pomocy subwencji Izby Rolniczej 108 knurów i 25 macior. Dostarczono do przetwórnii mięsnych 17.473 sztuk bekonów.

h/ W dziedzinie hodowli owiec dzięki wzmożonym pracom propagandowym należy stwierdzić wzrost ilościowy pogłowia owiec wynoszący około 30 % w stosunku do roku 1932. Prace w okresie sprawozdawczym szły głównie w kierunku tworzenia ośrodków produkujących tryki.

i/ Prace w zakresie oświatowo-rolniczym oraz podniesienia umiejętności gospodarowania prowadzone były drogą obecnie najbardziej wypróbowanych i ogólnie znanych akcji a mianowicie : akcja przysposobienia rolniczego młodzieży prowadzona była na terenie wszystkich organizacji młodzieżowych i obejmowała 1/5 gromad na terenie Województwa. Akcja gospodarstw przodowniczych w dalszym swym rozwoju przeszła w dużym stopniu z opieki indywidualnej na pracę zespołową i opiekę nad całą wsią. Objęte nią zostały nowe trzy powiaty i obecnie prowadzona jest w 13 powiatach.

W akcji kół gospodyń wiejskich należy stwierdzić znaczny postęp prac ilościowy i jakościowy dzięki dwukrotnemu zwiększeniu się ilości personelu fachowego instruktorskiego obsługującego w roku sprawozdawczym 22 powiaty i 330 Kół Gospodyń Wiejskich.

j/ Z dziedziny organizacji zbytu podnieść należy przedeszyskiem wyniki osiągnięte w dążeniu do pokrywania przez Szefostwo Intendentury D.O.K. VI zapotrzebowania produktów rolniczych

wprost u producentów. Zapoczątkowano też urządzenie przez organizacje i spółdzielnie rolnicze spędów bydła, akcja ta napotyka jednak na bardzo duże trudności przede wszystkim w powodu braku fachowego personelu. Organizacja zbytu zboża przez powiatowe spółdzielnie rolnicze na rynkach handlowych jest dopiero w zaczątkach.

Organizacje rolnicze dostarczyły do bekoniarni 17.473 sztuk trzody ahlewnej oraz sprzedaży 3650 sztuk ow. ec.

k/ Izba Rolnicza przeprowadziła 600 lustracji w zakładach mleczarskich. Zarejestrowano w okresie sprawozdawczym 653 zakładów mleczarskich, skreślono z rejestrów dwa . Odmówiono zarejestrowania w rejestrze ogólnym 34 zakładom. Zarejestrowano w części I-ej z rejestru wywozowego 6 zakładów mlecz. spółdzielczych. Odmówiono zarejestrowania w rejestrze wywozowym 9 zakładom spółdzielczym. Przeprowadzono wreszcie szczegółowe badanie nad stanem przemysłu ludowego w 22 powiatach, i wykonano szereg prac organizacyjnych w tej dziedzinie jak np. skup włókna lnianego w powiecie lubaczowskim.

2/ W dziale rybactwa w okresie sprawozdawczym dokonana została w województwie lwowskim akcja zarybiania rzek sandaczem, w ilości około 1,500.000 sztuk ; wybudowany też został ze środków Funduszu Ochrony Rybołóstwa stawowy ośrodek zarybieniu w Jezupolu / Województwo stanisławowskie/ z zasięgiem działania na województwa lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. W zakresie organizacji rybactwa na wodach otwartych zorganizowano i uruchomiono Rybackie Związki Ochronne w ilości 3. Celem skutecznego zwalczania zanieczyszczeń rzek ściekami, zorganizowany został Międzywojewódzki Komitet Ochrony Rzek przed zanieczyszczeniem oraz Placówka Badawcza zanieczyszczeń rzek. Ponadto wprowadzono w roku sprawozdawczym akcję budowy stawków włościańskich oraz stawów gromadzkich, wykonano pomiary i projekty zbiorników i stawów pożarowo- rybnych w 4 powiatach, prowadzono akcję sta-

Zeń kontroli zdrowotności ryb w 12 gospodarstwach oraz przeprowadzono kontrolę doraźną w 3 gospodarstwach tutejszego Województwa.

3/ W dziale przebudowy ustroju rolnego prowadzono :

a/ scalenie gruntów w 18 obiektach o 3656 gospodarstwach na łącznym obszarze 17878 ha, przy czym w 3-ch powiatach górskich / krośnieńskim, leskim i sanockim / prowadzono prace łącznie w 9 obiektach o 1354 gospodarstwach i 10665 ha w pozostałych zaś 6-ciu powiatach równinnych wykonano te prace również w 9 obiektach o 2302 gospodarstwach, lecz na obszarze tylko 7213 ha.

W porównaniu do lat uprzednich zaznaczył się wzrost prac scaleniowych. W roku budżetowym 1938/39 zamierza się prowadzić prace scaleniowe w 25 obiektach o 5513 gospodarstwach na łącznym obszarze 22. 979 ha. Prace sędziowskie w związku ze scaleniem gruntów obejmujące ustalenie tytułów własności, posiadania i obciążenia gruntów przed scaleniem oraz uregulowanie stanu hipotecznego po scaleniu wykonywało 3 sędziów na terenie Sądu Apelacyjnego we Lwowie i 1 na terenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

b/ Wykup gruntów dzierżawionych przez drobnych dzierżawców prowadzony był w okresie sprawozdawczym przeważnie w trybie przymusowym. W czasie tym ustalono uprawnienia dzierżawców do wykupu odnośnie do 994 dzierżawców, dzierżawiących 751.5 ha w 22 majątkach, ponadto wydano zarządzenia pomiarów w 6 . majątkach ; na obszarze 162.3 ha przeprowadzono klasyfikację i oszacowanie działek w 3 majątkach na obszarze 86.4 ha i wydano orzeczenia odnośnie do 775 dzierżawców dzierżawiących 727.35 ha w 41 majątkach. W roku budżetowym 1938/39 zamierzone jest załatwienie wykupów na obszarze około 1000.ha.

Regulacja hipoteczna rozparcelowanych gruntów dała w r. 1937 następujące wyniki : .drożono dochodzenia wstępne zmierzające do zebrania potrzebnych materiałów w 59 obiektach na obszarze 1988 ha, opracowano i złożono do sądów wnioski regulacyjne na 47 obiektów rozparcelowanych na obszarze 2001 ha, na rzecz 1530 nabywców.

c/ W roku 1937 rozparcelowano w drodze prywatnej ogółem 4775 ha, z tego na rzecz 2849 nabywców 4674.94 ha, oraz na rzecz 48 instytucyj i kol. specjal. 100.06 ha. Przy parcelacji utworzono gospodarstw samodzielnych 372 na obszarze 1954.17 ha. Plan parcelacyjny dla gruntów prywatnych na rok 1938 został ustalony dla województwa lwowskiego na obszar 3000 ha . Na poczet wykonania tego planu rozparcelowano od 1. stycznia 1937 r. do 31 grudnia 1937 r. obszar 3099.15 ha. Na poczet wykonania parcelacji z tytułu wykazów imiennych z lat poprzednich zaliczono obszar 1675.85 ha. Z powodu niewykonania przez niektórych właścicieli ziemskich wymienionych w wykazie imiennym z 1936 r. nałożonego na nich obowiązku parcelacyjnego- Urząd Wojewódzki wzgl. odnośne starostwa wszczęły postępowanie w trybie ustawy o wykonaniu reformy rolnej w 8 majątkach na obszarze łącznie 1690 ha. W roku budżetowym 1938/39 projektuje Urząd przeprowadzenie przymusowego wykupu w 12-tu majątnościach o łącznym obszarze około 1840 ha . Z mocy art.4 ustawy o wykonaniu reformy rolnej / łącznie z wyłączeniami na cele gospodarstwa leśnego / wyłączono obszar 88768 ha, zaś z mocy art. 5 tejże ustawy obszar 1800 ha.

d/ Na zrealizowanie prac, opłacanych z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych przydzieliło do dyspozycji Urzędu Wojewódzkiego w okresie budżetowym 1937/38 kredyty na :

1/ prace scaleniowo- regulacyjne	zł. 212.358
2/ na wypłaty należności gotówkowych za ma- jątki wykupione w drodze przymusu	181.391
3/ na parcelację rządową	11.845
4/ na uregulowanie stanu hipotecznego dawnych parcelacyj prywatnych	15.616
5/ na koszty nadzoru nad parcelacją prywatną	7.344
6/ na prace melioracyjne i hydrotechniczne . .	24.244
7/ na koszty ogólne t.j. zakup inwentarza tech- nicznego, konserwację tegoż, druki, księgi itp. oraz uposażenie personelu w części płatnej z kosztów ogólnych	67.620
Razem: zł. 520.418	

Suma należności Funduszu Obrotowego Reform Rolnej wzrosła w roku sprawozdawczym o 87.776 złotych gdyż w miarę wzrostu prac przy przebudowie ustroju rolnego wzrasta wymiar należności. Również w zakresie wpływów do Funduszu w porównaniu z ubiegłym okresem budżetowym 1936/37 zaznaczyła się zwyżka o 71. 268 zł.

e/ W porównaniu z okresem 1936/37 zaznaczył się znaczny rozwój akcji Łąkarskiej. Na tę akcję Urząd Wojewódzki lwowski przekazał miejscowej Izbie Rolniczej / na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych / zaliczki w wysokości 200.000 zł. / na 3 Województwa /. W r. 1937/38 objęto tą akcją na terenie Województwa lwowskiego 865 gospodarstw.

f/ Na akcję kredytową Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych otworzyło Urzędowi akredytywę w Państwowym Banku Rolnym /Oddział we Lwowie / w sumie 83. 000 zł. na drobne pożyczki dla uczestników scalenia gruntów, z czego w roku 1937/38 przyznano 294 pożyczek na sumę 56.845. Ponadto Ministerstwo przydzieliło z Funduszu Obrotowego Reform Rolnej 200.000 zł. na pożyczki dla mieszkańców 6-ciu zachodnich przeludnionych powiatów Województwa lwowskiego, nabywających grunta od sąsiadów

przenoszących się na parcelację do wschodnich powiatów, oraz 270. 000 zł. na pożyczki dla osadników na zagospodarowanie.

W zakresie akcji oddłużeniowej w stosunku do rolników zadłużonych nadmiernie w Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej, udzielono ulg i umorzeń 612 dłużnikom na sumę 350. 000 zł.

g/ Pomiary rolne w związku z przebudową ustroju rolnego obejmowały przede wszystkim wykonanie prac pomiarowych pod względem technicznym, a mianowicie : wykonanie prac pomiarowo-scaleniowych na terenie 9 powiatów, wykonanie prac pomiarowych związanych z przymusowym wykupem w 8 majątnościach o łącznym obszarze 1690 ha, opracowanie projektu parcelacji w jednym obiekcie o obszarze 284 ha w powiecie rzeszowskim oraz wykonanie prac pomiarowych związanych z regulacją stanu hipotecznego w powiecie leskim w jednym obiekcie na obszarze około 140 ha.

Sprawowano nadzór techniczny nad pracami pomiarowymi, wykonanymi przez mierniczych przysięgłych z zakresu scalenia, parcelacji prywatnej, wykupu drobnych dzierżaw oraz regulacji stanu hipotecznego, ponadto zaś przeprowadzono szereg rewizji i wydano szereg opinii w tym dziale. Z innych prac tego działu wymienić tu jeszcze należy wykonanie map i wykazów statystycznych dla celów polityki rolnej.

a/ W dziale melioracji podstawowych wykonano przeszło 100 km. regulacji rzek, potoków, kanałów, rowów głównych i wałów, a w szczególności wykonano : nasypów i wykopów 682.217 m³, plantowania 201.416 m², darniowania 172.404 m², brukowania 200 m², płotkowania 38. 896 mb, rur drenowych 50 mb. obiektów drewnianych 103 m³, betonowych 165 m³ żelbetonowych 202 m³, faszynady 30.398 m³. Na wykonanie tych robót Urząd Wojewódzki dysponował kredytami prawie w całości w ciągu roku wykorzystanymi, w ogólnej sumie 1.601.548.34 zł. Roboty te wykonywa-

no w 23 przedsiębiorstwach melioracyjnych będących w toku budowy i 4 przedsiębiorstwach w stanie konserwacji przy czym ogólny obszar gruntów objętych tymi pracami wynosi 125.800 ha.

Odwodniono w roku sprawozdawczym obszar 2.680 ha i zabezpieczono od powodzi obszar 8.300 ha. Posunęły się w tym okresie znacznie prace przy uporządkowaniu stanu hipotecznego gruntów ^{przeds.} publ./meliorac. które zaniedbano od czasu wielkiej wojny nastroczając cały szereg trudności. W wyniku tych prac przeprowadzono intabulację oraz inwentaryzację gruntów na terenie Starostwa w Jarosławiu a częściowo w Rawie Ruskiej i Samborze, z tym, że w pozostałych Starostwach sprawy są w pełnym toku wykonywania.

W sezonie budowlanym zatrudniano dziennie przeciętnie 1.677 robotników, którzy przepracowali ogółem 335.326 robotnikodni. W ogólnej charakterystyce stwierdzić należy, że udział Spółek Wodnych w kosztach publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych w roku sprawozdawczym został niemal w całości pokryty. W zakresie studiów i pomiarów wykonywano prace mające na celu umożliwienie uruchomienia robót melioracyjnych przedewszystkiem w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego w okolicy Lwowa, a ponadto w szeregu innych powiatów Województwa. Ukończenie tych prac umożliwi podjęcie już w r. 1938/39 robót melioracyjnych nowych z korzyścią dla rolnictwa jak i dla akcji zatrudniania zarówno bezrobotnych jak też i bezrolnej, włącznie małorolnej ludności wiejskiej.

W dziale administracji wodno-prawnej. w roku 1937/38 wpływ spraw w stosunku do roku poprzedniego wzrósł. Założono 2 Spółki Wodne, a mianowicie dla regulacji rzeki Tyśmienicy na obszarze około 11.000 ha i dla osuszenia Wisłoczyska

w gromadzie Łukawiec i Polikówka na obszarze 570 ha. Referat wodno- prawny Urzędu Wojewódzkiego współdziałał ściśle z referatami melioracyjnymi oraz komisjami rewizyjno- wodnymi. Wojewódzka Rada Wodna z powodu braku spraw, posiedzeń nie odbywała. Scalenia wykonane zostały w 4-ch gminach, t.zn.o jedno więcej niż w poprzednim okresie. Ponadto wykonano 6 ekspertyz na obszarach obejmujących około 400 ha. W porównaniu z okresem poprzednim ,obszar melioracyj wzrósł z 590 na 750 ha.

b/ Melioracje szczegółowe wykonywane przez Lwowską Izbę Rolniczą objęły na terenie Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego obszar 1554 ha w 45 obiektach / w poprzednim okresie 28 /. Wykonano 89 km. rowów / w poprzednim okresie 30 km/ wraz z ich ubezpieczeniami i 133 innych prac/w poprzednim okresie około 54/ ,jak wykonanie stopni, śluzek piętrzących i mostków. Łączna objętość robót ziemnych wynosiła 155.400 m³. Zużyto na te roboty 32.598 dniówek,wobec 22465 dniówek w roku poprzednim. Ponadto wykonano zdjęcia szczegółowe na 1950 ha. Na ogół robocizny dostarczyli zainteresowani właściciele gruntów. Robocizna kwalifikowana i materiały były częściowo opłacane albo dostarczane w naturze przez samorząd powiatowy, gminy lub przez Izbę Rolniczą. Jednostkowy koszt melioracji przy przyjęciu całości dniówki 1.25 zł. wyniósł przeciętnie 33.70 zł. od 1 ha. Urząd Wojewódzki przeprowadził kontrolę wszystkich robót wykonywanych na gruncie, oraz całego szeregu projektów. Należy przy tym stwierdzić celowość i skuteczność robót wykonywanych przez Biuro Melioracji rolnych lwowskiej Izby Rolniczej.

c/ W zagospodarowaniu zmeliorowanych obszarów zaznaczyła się ścisła współpraca Inspektoratu Łąkarskiego lwowskiej

Izby Rolniczej z Urzędem Wojewódzkim. W szczególności Inspektorat wydawał opinie co do potrzeby i zakresu melioracji na nieużytkach, zaś po wykonaniu melioracji, organizował racjonalne zagospodarowanie meliorowanych gruntów, zakładał i prowadził pólka doświadczalne, oraz, stosownie do wyników badań, udzielał odpowiednich wskazówek, zasilając rolników kredytami na zakupno nasion i nawozów sztucznych.

5/Ochrona lasów . Gospodarka w lasach prywatnych wykazała w porównaniu z rokiem poprzednim postęp w zakresie należytej hodowli i pielęgnowania drzewostanów. W szeregu majątkach zostały urządzone konferencje gospodarczo- leśne z udziałem właścicieli lasów i leśników prywatnych, w czasie których rozstrzygnięto wiele kwestii spornych i uzgodniono aktualne sprawy. Szkody wyrządzone przez mrozy zimy 1928/ 29 były nadal likwidowane na podstawie art. 22 rozporządzenia o ochronie lasów, oraz w drodze wyrębów przedterminowych w tych lasach, które posiadają zatwierdzone plany gospodarcze.

Opieka fachowa nad lasami gromadzkimi sprawowana była pod kierownictwem Izby Rolniczej przez 14 leśników powiatowych , urzędujących w Wdziakach powiatowych. Wymienieni leśnicy powiatowi pełnili nadzór nad lasami gromadzkimi, położonymi w 22 powiatach o ogólnym obszarze 59. 600 ha. W ten sposób przy ogólnej powierzchni lasów gromadzkich w ilości 60.630 ha pozostawała bez opieki fachowej na ogół mała powierzchnia , bo 1030 ha, położonych w 4 powiatach.

W roku sprawozdawczym kontynuowano też przeszkolenie straży leśnej na specjalnych praktycznych kursach dokształcających.

W dziedzinie zalesień podjęte zostały specjalne starania w kierunku zbioru nasion i produkcji sadzonek .Na cele zalesienia Izba udzieliła pomocy 15 powiatom, na łączną sumę

4360 zł. Zaznaczyć tu należy, że za wzorowe zalesienia i zakładania rozsadników, stosowała Izba wzorem lat ubiegłych premiowanie gajowych lasów gromadzkich. Wreszcie działalność nadzorca przejawiała się w zakresie użytkowania i dochodowości lasów gromadzkich, przy czym główny nacisk położono na należyte wyznaczanie powierzchni zrębowych w terenie, na należyte szacowanie masy drzewnej do sprzedaży w drodze przetargów, oraz na kalkulację cen. Pozwoliło to ograniczyć zupełnie nie-łojalne wyręby.

6/W dziale weterynarii prowadzono walkę z chorobami zaraźliwymi zwierząt. Pryszczyca wystąpiła w okresie sprawozdawczym w 1 powiecie /żańcuckim/ w 1 zagrodzie; zabito z urzędu 3 sztuki bydła i 1 świnie podejrzaną o zarażenie się, za zabite sztuki wypłacono odszkodowanie ze Skarbu Państwa w wysokości 796 zł.65 groszy. Wąglik wystąpił w 16 powiatach, a zapadło na tę chorobę 26 koni, oraz 1511 sztuk bydła rogatego.

Tytułem zapomogi z powodu padnięcia zwierząt na wąglik wypłacono właścicielom zwierząt ze Skarbu Państwa 11.237 zł. 50 gr. Wykonano na koszt Skarbu Państwa szczepienie ochronne przeciw wąglikowi w 12 powiatach u 6.500 szt. koni, 14.200 sztuk bydła rogatego i u 53 sztuk owiec. Szelestnica wystąpiła w 14-tu powiatach, zachorowało i padło 87 sztuk bydła rogatego, tytułem zapomogi za bydło padłe wypłacono właścicielom 3.735 zł. za 66 sztuk, odmówiono zapomogi za 14 sztuk bydła. Przeprowadzono szczepienie ochronne przeciw szelestnicy na koszt Skarbu Państwa u 12.539 szt. bydła rogatego. Nosaciznę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 19-tu powiatach u 19 koni zabitych z urzędu na podstawie przeprowadzonych badań. Tytułem odszkodowania za konie zabite wypłacono kwotę 1.067 zł. za 19 koni; za 5 sztuk koni odmówiono odszkodowania.

Świerzb pojawił się w roku sprawozdawczym w 13 powiatach, gdzie zachorowało 55 koni, wyzdrowiało 47 koni.

Wścieklizna panowała w roku sprawozdawczym w 25 powiatach, gdzie wystąpiła w 265 zagrodach. Ponadto stwierdzono wściekliznę w 9-ciu powiatach u 31 sztuk zwierząt gospodarskich, z których 16 sztuk padło, 15 zabito z urzędu. Tytułem odszkodowania względnie zapomogi za te zwierzęta wypłacono ze Skarbu Państwa 1.117 zł. 50 gr. Różycę świń stwierdzono w roku sprawozdawczym w 2 powiatach u 1064 sztuk, z których padło 444, dorżnięto 102 sztuki, wyzdrowiało po zastosowaniu szczepień leczniczych 518 sztuk. Szczepienie ochronne przeciw różycy przeprowadzono z urzędu dla celów wywozowych u 17.212 sztuk, oraz szczepienie ochronne w zagrodach u 6512 sztuk, z konieczności u 4075 sztuk, szczepienia lecznicze u 677 sztuk. Zarazę świń stwierdzono w roku sprawozdawczym w 2 powiatach w 2 zagrodach, gdzie zachorowało 12 sztuk, padło 7 sztuk, zabito z urzędu chorych 5 sztuk. Tytułem odszkodowania wypłacono ze Skarbu Państwa za 5 sztuk 105 zł. odmówiono zapomogi za 7. sztuk. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono na koszt Skarbu Państwa tuberkulinizację, którą wykonali powiatowi lekarze weterynaryjni w 11 powiatach, 33 oborach zarodowych u 2143 sztuk bydła rogatego. Niedokrwiistość zakaźna koni wystąpiła w jednym powiecie, w 2 miejscowościach i w 2 zagrodach, zachorowały i padły dwa konie. Posocznica karpi wystąpiła w 1. powiecie i w 1 miejscowości. Zamierzeniem na przyszłość w tym dziale pracy jest kontynuowanie walki z chorobami zaraźliwymi zwierząt w celu ich ograniczenia. Stosowane będą na większą skalę szczepienia ochronne przeprowadzone z urzędu przy pomorze świń, węglika i szelestnicy.

Celem zapewnienia w przyszłości rolnictwu dostatecznej i możliwie szybkiej pomocy weterynaryjnej, opracowany został szczególnie projekt zorganizowania weterynaryjnej służby samorządowej.

.

G/ Administracja przemysłowa.

1/ Administrację przemysłową cechuje w okresie sprawozdawczym szereg momentów, świadczących o stałym wzroście agend, w szczególności poprawa koniunktury zwłaszcza, jeżeli chodzi o centra przemysłu, powstawania nowych zakładów i obiektów przemysłowych, rozbudowa elektrycznych linii przemysłowych, stworzyła wiele nowych problemów. W związku z powyższym- i dla większego ożywienia życia gospodar. na tut. terenie i we wszelkich kierunkach, powołano do życia w okresie sprawozdawczym z inicjatywy Wojewody- jako szefa administracji przemysłowej "Radę Gospodarczą " obejmującą swym zasięgiem również i teren Województwa tarnopolskiego i stanisławowskiego.

Zadaniem Rady Gospodarczej jest propagowanie aktywizmu gospodarczego i zwalczanie tak rozpowszechnionej bierności. Rada pomyślana została jako dowolny obywatelski, nadrzędny organ całości życia gospodar. Wschodniej Małopolski. Współpracując z samorządem gospodarczym ma do odegrania doniosłą rolę w dziedzinie koordynacji wysiłków co znalazło swój wyraz w " Tymczasowych przepisach organizacyjnych " Rady." Zebranie inauguracyjne Rady Gospodarczej przy czynnym i licznym udziale przedstawicieli Rządu w ich liczbie i Pana Wicepremiera inż. Kwiatkowskiego, odbyło się w lutym br. Zajęto

się również w okresie sprawozdawczym uaktywnieniem innych organizacji, zwłaszcza z dziedziny przygotowania dla życia gospodarczego kwalifikowanych pracowników, rzemieślników i handlowców. W szczególności wspomnieć należy o działalności Instytutu Przemysłowego dla Małopolski Wschodniej we Lwowie, w której to instytucji przeprowadzono daleko idącą sanację agend i selekcję ludzi dla usprawnienia tej pożytecznej placówki- zwłaszcza w obecnej dobie. Instytut bowiem ma za zadanie podnoszenie sprawności zawodowej pracowników rzemieślniczych, przemysłowych i handlowych, oraz popieranie spółdzielczości.

2/ a/ Z bieżących prac należy wymienić uporządkowanie spraw targowych zarówno odnośnie urządzeń targowisk jak i uregulowania sprawy ważenia bydła, opłat targowych i wzorowych regulaminów targowych. Ponadto przystąpiono do wydawania w miastach powiatowych i większych miastach i miasteczkach oraz w miejscowościach klimatycznych i uzdrowiskowych-regulaminów dorożkarskich. Nadal kontynuowano załatwianie spraw z zakresu koncesjonowania sprzedaży mięsa z uboju rytualnego dokonano szeregu lustracji miejsc sprzedaży tego mięsa wspólnie z władzami nadzoru weterynaryjnego. Również kwestie podziału na okręgi kominiarskie, bądź zmian w usytuowaniu rejonów, były przedmiotem rozważań Urzędu Wojewódzkiego.

b/ Elektrowni było w okresie sprawozdawczym czynnych 336. Zakładów elektrycznych, posiadających uprawnienia rządowe było 37, w tym 4 sieci okręgowe wysokiego napięcia. W porównaniu z ubiegłym rokiem zużycie energii elektrycznej nieco wzrosło, co wskazuje na polepszenie gospodarczej

koniunktury. Zwłaszcza to uwydatnia się w zachodnich powiatach naszego Województwa, gdzie w związku z rozbudową COP-u zostały wybudowane trasy 30.000 V z Mościc do Rzeszowa i 33.000 V z Sandomierza do Niska łączące COP z siecią elektryczną wysokiego napięcia, pierwsza Okręgu Tarnowskiego, zaś druga firmy "Zjednoczenie elektrowni okręgu Radomsko- Kieleckiego S.A." - Firma " Zakład Elektryczny Okręgu Lwowskiego S.A" wybudowała trasę 30.000 V. Zółkiew- Rawa Ruska ca 32 km. dla zasilenia prądem ze Lwowa kolejowych zakładów impregnacji drzewa w Rawie Ruskiej oraz trasę 30.000 V Kulików- Zwertów ca 9 km. w pow. zółkiewskim, Szczercz- Pustomyty ca 100 km. w pow. lwowskim i rozpoczęła budowę trasy Szkło- Jaworów dla zasilania sieci niskiego napięcia miasta Jaworowa. Poza tym wybudowano w różnych miejscowościach ca 40 km. sieci niskiego napięcia. Dokonano z urzędu 12 inspekcji zakładów elektrycznych.

W ubiegłym roku uwidocznił się szczególnie wzrost zużycia prądu w zdrojowiskach.

2/ Działalność Izby Przemysłowo- Handlowej we Lwowie przedstawia się w okresie sprawozdawczym następująco :

a/ Największe niewątpliwie zainteresowanie opinii publicznej w zakresie spraw gospodarczych wywołał czteroletni plan inwestycyjny Rządu, któremu Izba poświęciła bardzo wiele uwagi.

W szczególności w ramach tego planu przystąpiono do opracowania planu inwestycyjnego dla Małopolski Wschodniej, które to prace powierzone zostały specjalnemu komitetowi, złożonemu z przedstawicieli Urzędu Wojewódzkiego, samorządów gospodarczych i terytorialnych, oraz organizacji zawodowych. Wyniki prac tego komitetu, które nie ograniczyły się tylko do ujęcia postulatów Małopolski Wschodniej w zakresie inwestycyjnym, lecz także do ustalenia pewnej ich hierarchii, zostały w ciągu roku sprawozdaw-

czego podane kilkakrotnie do wiadomości władz centralnych. W szczególności z inicjatywy Izby odbyła się w jesieni ub.r. konferencja przedstawicieli samorządu terytorialnego i gospodarczego z pp. senatorami i posłami Małopolski Wschodniej, na której dostarczono pp. senatorom i posłom odpowiednich materiałów, dotyczących potrzeb inwestycyjnych tej połaci kraju.

b/ W dziedzinie handlu wewnętrznego Izba Przemysłowo- Handlowa współdziałała z władzami w kierunku organizacji Targowiskowych Komisji Nadzorczych w kierunku zwalczania nadmiernie rozwiniętego i w znacznej ilości wypadków nielegalnie wykonywanego handlu ulicznego i domokrażnego i w zakresie rozbudowy chłodnictwa. Ponadto subwencjonowała wyjazdy zagranicę fachowców dla studiów zagadnień handlu detalicznego i przeprowadzała studia nad organizacją handlu węglem.

c/ W dziedzinie handlu zewnętrznego Izba współdziałała przy zawieraniu międzynarodowych umów handlowych względnie przy rewizji istniejących już umów, przy czym starania jej szły głównie w kierunku uzyskania dla tut. eksporterów możliwie dużych udogodnień eksportowych i zapewnienia im nowych rynków zbytu, starała się też o uruchomienie i powiększenie kontyngentów eksportowych. Należy tu też nadmienić, że w dniach 15 i 16 kwietnia 1937 r. odbyła w Izbie obrady z eksporterami Międzyministerialna Komisja dla Spraw Eksportu, która miała na celu nawiązanie bezpośredniego kontaktu czynników rządowych z tut. sferami gospodarczymi dla wysłuchania aktualnie nasuwających się problemów i dezyderatów w zakresie wywozu. Izba wzięła też czynny udział w organizacji powołanej w roku 1937 do życia Rady Handlu Zagranicznego a następnie na terenie Rady współpracowała nad zagadnieniami eksportowymi.

W sprawach przemysłowych Izba wydała opinię odnośnie do szeregu

ustaw i rozporządzeń, normujących wykonywanie zarobkowości przemysłowych w szczególności Izba zajmowała się w okresie sprawozdawczym sprawą nowelizacji prawa przemysłowego, projektem ustawy o ułatwieniach w poszukiwaniu i wydobywaniu minerałów bitumicznych, oraz uregulowaniem zagadnień przemysłu ludowego, domowego i chałupnictwa.

Wspomnieć też należy, że m. in. dzięki staraniom Izby udało się we Lwowie uruchomić fabrykę kotoniny.

e/ Z prac Izby w zakresie spraw podatkowych na pierwszy plan wysunęła się działalność opiniodawcza Izby w sprawie t.zw. małej reformy podatkowej, obejmującej nowelizację ustawy o państwowym podatku przemysłowym, dochodowym, o opłatach stemplowych. Poza tym Izba poświęcała wiele uwagi kwestii ulg podatkowych dla inwestycji.

f/ Z innych spraw wspomnieć należy współpracę Izby przy układaniu taryf kolejowych i rozkładu jazdy, interwencję w sprawie budowy linii kolejowej Lwów- Warszawa, oraz szereg skutecznych a nader korzystnych dla tutejszych sfer handlowych interwencji w sprawach cłowych.

g/ W roku sprawozdawczym Izba P.H. łącznie z Prezydium m. Lwowa podjęła inicjatywę w kierunku założenia we Lwowie Związku Popierania Turystyki. Zebranie organizacyjne, celem powołania do życia tego Związku odbyło się w dniu 14. IV. 1937 r. Wykoniony na tym zebraniu komitet organizacyjny przystąpił natychmiast do prac przygotowawczych.

h/ W dniach od 4- 16 września 1937 r. przeprowadzona została przez Izbę XVII kampania Międzynarodowych Targów Wschodnich we Lwowie. Wyniki tej kampanii wykazują dalszy poważny rozwój Targów, co ujawniło się zarówno we wzroście ilości wystawców, jak i ilości zwiedzających, jak też wreszcie w ciężarze gatunkowym

eksponatów. Poważnego wzrostu doznała również ilość wystawców zagranicznych. W ramach Targów Wschodnich, przeprowadzono też w kampanii 1937 r. Targi Techniczne, które rozmieszczone zostały w 4 największych pawilonach.

3/ Odnosnie do działalności Izby Rzemieślniczej we Lwowie

a/ okres sprawozdawczy / r. 1937/38 znamionowało dążenie warstw rzemieślniczych do konsolidacji wewnętrznej. Na czoło zagadnień interesujących rzemiosło wysunęła się sprawa nowelizacji prawa przemysłowego.

Również sprawy kredytowe stają się w chwili obecnej nader ważnym zagadnieniem, które miałyoby zwiększyć dla rzemiosła szanse rozwojowe w stosunku do innych dziedzin gospodarstwa narodowego.

b/ Izba przeprowadziła szczegółową analizę ogólnego położenia i potrzeb rzemiosła, a w wyniku tej analizy ustaliła plan gospodarczego podniesienia rzemiosła tutaj, które uzgodniono z schematem prac Biura Organizacyjno-Handlowych rzemiosła, ułożonym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Prace zakreszone tym planem były w miarę możliwości realizowane przez B. O. H. R. Izby Rzem. Przeprowadzono korespondencję z większymi fabrykami oraz producentami maszyn i narzędzi rzemieślniczych, która posłużyła do zapoczątkowania prac nad sporządzeniem kartoteki źródeł zakupu oraz jako materiał do udzielania informacji firmom rzemieślniczym w powyższej sprawie. W zakresie tworzenia organizacji wspólnego zakupu surowców Izba podjęła energiczną akcję nad utworzeniem spółdzielni z.o.u. "Dom Handlowo-Towarowy Rzemiosła" której efektem było otwarcie spółdzielni w dniu 19. II br. D. H. T. R. podjął wzmożoną akcję, celem uruchomienia działu surowców rzemieślniczych.

c/ Na odcinku importu surowców pochodzenia zagranicznego zazna-

czył się wzrost podań, na artykuły niezbędne dla prowadzenia produkcji. Na podkreślenie zasługuje fakt, że za pośrednictwem B.O.H. R. rzemieślnicy sprowadzali już nie tylko surowce niezbędne do prowadzenia produkcji, lecz również maszyny w kraju nie wyrabiane. Wreszcie nadmienić należy, że ogólna ilość zgłoszonego zapotrzebowania przez rzemiosło województwa lwowskiego wyniosła 54.289.400 kg. wartości 2.144.893 zł.

d/ Działalność Izby w dziale wytrwarzania i przetwarzania polegała głównie na zakładaniu nowych i wspieraniu już istniejących organizacyj gospodarczych. W pierwszym rzędzie akcja Izby szła w kierunku zorganizowania najbardziej zaniedbanych rzemiosł jak np. koszykarstwo i szewstwo. Zainteresowanie akcją tworzenia spółdzielni rzemieślniczych mających na celu polepszenie bytu warstw rzemieślniczych, prowadzoną przez Izbę było bardzo duże wśród rzemieślników. To też liczne zrzeczenia rzemieślnicze coraz częściej zwracały się z zapytaniami odnośnie do strony organizacyjnej spółdzielni, którym po zbadaniu terenu udzielono wskazówek organizacyjnych. Opierając się na doświadczeniach na tym polu i coraz to nowych spostrzeżeniach utworzono we Lwowie jak to już wyżej wspomniano spółdzielczą instytucję handlową, pod nazwą " Dom Handlowo- Towarowy Rzemiosła ", pracującą z istotnym dla rzemiosła pożytkiem. Na odcinku spółdzielczym Izba współpracowała głównie ze Związkiem Rolniczym Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo- Gospodarczych we Lwowie.

e/ W dziale zbytu krajowego informowano rzemieślników i organizacje rzemieślnicze, firmy kupieckie , osoby prywatne, instytucje prywatne i publiczne, władze administracyjne itp. o możliwościach produkcyjnych rzemiosła i o możliwościach rynku krajowego. Ponadto przesyłano okólniki i komunikaty prasie, której również

udzielano w tym zakresie wywiadów, oraz Rozgłośni Polskiego Radia, informowano firmy zainteresowane w dostawach, o rozpisanych przetargach, instytucje ogłaszające przetargi o firmach mogących się podejmować dostaw. Urzędnicy Referatu organizacyjno- handlowego brali udział w komisjach przetargowych rozpisywanych przez instytucje publiczno- prawne.

f/ Prace w dziale eksportu polegały na ustalaniu możliwości eksportowych rzemiosła i zaznajamianiu tut. rzemiosła ze standardami eksportowymi . Nadmienić tu należy także skuteczną interwencję Izby w sprawie przyjęcia do Ogólno- Polskiego Związku Eksporterów WYROBÓW Koszykarskich, spółdzielni koszykarskich z terenu Izby.

g/ Osobnym działem pracy Izby były : współudział przy rozprawdaniu kredytów rzemieślniczych, propaganda kas kredytu bezprocentowego i starania o kredyty dla spółdzielni rzemieślniczych z Funduszu Pracy.

h/ Wreszcie Izba w dziale propagandy produkcji rzemieśl. starała się popierać udział tut. rzemiosła w imprezach targowych, oraz utrzymać i pogłębiać rozbudowę wzorowni wyrobów.

i/ Zamierzenia Izby na najbliższą przyszłość idą w kierunku utworzenia we Lwowie Okręgu Kas Bezprocentowego Kredytu Rzemiosł Chrześcijańskich, zorganizowania zespołów rzemieślniczych mogących się podejmować dostaw, uruchomienia większych transz kredytów na finansowanie produkcji rzemieślniczej, rozbudowania aparatu handlowego D. H. T. R. i tworzenia spółdzielni rzemieślniczych.-

.

./.

H/. Praca i Opieka Społeczna.

1/ W dziale opieki i ochrony rynku pracy oraz emigracji a/ dokonywano bezpośrednich lustracji związków samorządowych dla stwierdzenia metod i sposobu wykonywania opieki społecznej w ramach budżetu, oraz rozstrzygano spory na tle roszczeń wzajemnych związków samorządowych w związku z zastępczo sprawowaną opieką społeczną oraz zażaleń i skarg na związki samorządowe z powodu nie wypełniania obowiązków opiekuńczych. W szczególności dokonano w okresie sprawozdawczym lustracji w zakresie opieki społ. 4 zarządów miejskich, 12 wydziałów powiatowych, oraz 7 zarządów miast niewydzielonych.

b/ Wykonywując nadzór w II instancji nad stowarzyszeniami, zakładami i instytucjami o celach społecznych zatwierdzono względnie odnowiono 14 regulaminów zakładów opiekuńczych, przejrzano kwalifikacje kierowników wszystkich zakładów opiekuńczych, ponadto zaś przeprowadzono na całym obszarze Województwa 45 lustracji, zakładów opieki całkowitej i częściowej, nie zależnie od szeregu lustracji kolonii i półkolonii letnich, dokonano również lustracji 17 "Komitetów Pomocy Dzieciom i Młodzieży".

Na podstawie wyników lustracji wydano potrzebne zarządzenia. W roku sprawozdawczym udzielono tytułem subwencji na pokrycie najpilniejszych potrzeb : a/ zakładom, instytucjom i stowarzyszeniom opiekującym się dziećmi i młodzieżą łącznie 53.000 zł. b/ zakładom, instytucjom i stowarzyszeniom opiekującym się dorosłymi 5.050 zł.

c/ Kolonii i półkolonii w roku 1937/38 zorganizowano ogółem 1.136, w tym 112 kolonij wypoczynkowych i obozów, 3 kolonie lecznicze i 1.023 półkolonij. Z wszystkich kolonij i półkolo-

nij korzystało w roku sprawozdawczym 52.667 dzieci. Na wniosek Komisji dla spraw kolonij letnich rozdzielono tytułem subsydiów dla poszczególnych organizacyj ogółem kwotę 246.328 zł. 22 gr. na którą złożyły się kredyty Ministerstwa Opieki Społecznej, Funduszu Pracy i Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym. Wszystkie kolonie i półkolonie były kilkakrotnie wizytowane.

d/ Z działu opieki nad dziećmi i młodzieżą, wypada nadmienić co następuje : w opiece " zastępczej " pozostawało z końcem roku sprawozdawczego około 1000 dzieci. Wprowadzono do miast wydzielonych oraz wydziału powiatowego we Lwowie 8 instruktorek dyplomowanych dla ostatecznego zorganizowania opieki zastępczej i wykonywania fachowych kontroli. Na wynagrodzenia dla powyższych instruktorek, kosztu podróży kontrolnych i założenie potrzebnych ewidencji i kartotek asygnowano ze specjalnych subsydiów Ministerstwa Opieki Społecznej wymienionym samorządom 16.500 zł.

Opieką domową wykonywaną pod odpowiednią kontrolą objętych było z końcem roku 1936/37 około 3.300 rodzin a w nich około 6.400 dzieci. W roku sprawozdawczym działały w mieście Lwowie 2 pogotowia opiekuńcze, i uruchomiona przez wojewódzką Komendę policji państwowej " Izba zatrzymań dla nieletnich".- Na utrzymaniu Skarbu Państwa pozostawało w dniu 31. marca 1938 r. 13 dzieci w 4 zakładach opiekuńczych. Na ich utrzymanie wydatkowano w roku sprawozdawczym 5.586 zł.25 gr.

Dział opieki częściowej nad dziećmi został całkowicie wchłonięty w omawianym okresie sprawozdawczym przez powiatowe i miejskie Komitety Pomocy Dzieciom i Młodzieży pod ogólnym kierunkiem i nadzorem Wojewódzkiego Komitetu. Położono przy tym główny nacisk na akcję dożywiania dzieci, odzieżową, higieniczną

oraz pomocy w nauce. Akcje te prowadziły Koła Rodzicielskie w liczbie 708 ośrodków, kuchnie dożywiania w liczbie 112 placówek, 121 ochronek, 86 świetlic i ognisk przyszkolnych oraz 91 specjalnych komitetów. W wspomnianych ośrodkach opiekuńczych znalazło opiekę 62. 129 dzieci w tym 5.177 w wieku przedszkolnym, 53.506 w wieku szkolnym oraz 3.446 w wieku pozaszkolnym. Przeważały dzieci miejskie z liczbą 37.106 dzieci.

Wszystkie dzieci objęte opieką powiatowych i miejskich komitetów korzystały z akcji dożywiania. Polegało ono na dostarczeniu działwie drugiego śniadania w szkole / 52.331 dzieci/, obiadu w kuchni dożywiania / .9151 /, podwieczorku w świetlicy lub ognisku / 4.050 / wzgl. utrzymania całodziennego w ochronkach / 313 /. Przeciętny koszt dzienny dożywiania wyniósł 12 gr. dziennie na jedno dziecko.

Z innych świadczeń opiekuńczych, które uwzględniono w programie działalności komitetów, pierwsze miejsce zajmuje akcja odzieżowa dla 6.802 dzieci.

e/ Na pomoc indywidualną w wychowaniu dzieci wypłacono z kredytów Min. Op. Społ. kwotę 2.400 zł. Na pomoc indywidualną dla niezdolnych do pracy, kwalifikujących się do pomocy państwowej z tytułu opieki społecznej wydatkowano w roku sprawozdawczym kwotę 8.355 zł. którą rozdzielono w formie zapomóg dla orężnych. Ponadto pokrywano koszty utrzymania w Domu Inwalidów we Lwowie koszty utrzymania sześciu osób, zasłużonych w walkach o niepodległość a nie będących inwalidami wojennymi. Na ten cel wydatkowano kwotę : 4.875 zł.

Dla zasłużonych w walkach o niepodległość ofiar wojny i wypadków politycznych wydano 225 zł. Na pomoc doraźną dla poszkodowanych skutkiem klęsk żywiołowych rozdzielono 10.450 zł. Na zasiłki inwalidów pracy w powiecie drohobyckim wydatkowano

12.000 zł. Rozdziału zasiłków dokonywali starostowie powiatowi, a sprawozdania przedkładali Urzędowi Wojewódzkiemu.

Na pomoc dla więźniów i ich rodzin wypłacono za pośrednictwem " Patronatu ", towarzystwa opieki nad więźniami i ich rodzinami we Lwowie 1.800 zł.

f/ Ruch emigracyjny w porównaniu z rokiem ubiegłym sprawozdawczym wzmógł się bardzo a specjalnie do Francji, dokąd wyjechali przeważnie robotnicy rolni, na podstawie imiennych indywidualnych kontraktów pracy oraz zarekrutowani przez Generalne Tow. Emigracyjne w Mysłowicach. W okresie sprawozdawczym Wydział P.O. udzielił zaświadczeń na paszporty emigracyjne dla 2.179 osób. W powiatach : dobromilskim, jarosławskim, kolbuszowskim, lwowskim, niżańskim, przemyskim, rzeszowskim i tarnobrzesckim została przeprowadzona rekrutacja robotników na wyjazd do Łotwy na roboty sezonowe rolne. Z wymienionych powiatów wyjechało do Łotwy ogółem 1.014 robotników i robotnic. Warunki pracy i płacy na Łotwie w roku 1937/38 nie uległy zmianie na lepsze w porównaniu z r. 1936/37. Te niekorzystne momenty, znane Ministerstwu Opieki Społecznej zostały częściowo wyrównane w umowach na rok 1938, w których uzyskano lepsze warunki płacy robotnik otrzymuje 36 złotych zamiast 24 złotych /.

Również uregulowano sprawę wysyłki zarobków. Mimo to sprawy zarobków na Łotwie kształtują się niekorzystnie / z robki za małe / wobec czego Ministerstwo Opieki Społecznej dąży do dalszej poprawy w tym kierunku.

Na wyjazd do Francji na roboty rolne, Francuskie Generalne Tow. Emigracyjne w Mysłowicach zarekrutowało w powiecie jarosławskim i rzeszowskim 987 robotników i robotnic. Ogółem wyemigrowało w okresie sprawozdawczym 4. 180 osób.

Na pomoc reemigrantom, którzy zostali przymusowo wydalen

z zagranicy wydano 3.000 zł. Zgłaszającym się do Urzędu Wojewódzkiego udzielono również bezpłatne przejazdy kolejami.

Działalność społecznych organizacji opieki nad emigrantami Urząd Wojew. popierał czynnie, asygnując w okresie sprawozdawczym kwotę zł.4.800 tytułem subwencji dla Polskiego Tow. Emigr. i Tow. opieki nad Ukraińskimi Emigrantami. Pokątne pośrednictwo emigracyjne, z którego nielegalni pośrednicy tak krajowi jak i zagraniczni czerpali b. duże zyski, zostało niemal w zupełności opanowane.

g/ Ochrona rynku pracy polegała na przeciwdziałaniu zatrudniania cudzoziemców ponad dopuszczalne normy, oraz ścisły nadzór nad biurami pośrednictwa pracy.

h/ Na zatrudnienie bezrobotnych pracowników umysłowych zużyto z sum budżetowych Min. Op. Społ. 2.868 zł. z sum asygnowanych przez Fundusz Pracy 1.600 zł. i zatrudniono 8 osób z pośród bezrobotnych pracowników umysłowych.

i/ W roku sprawozdawczym przeprowadzono specjalną kontrolę referatów O.S. w 14 Starostwach.

2/ a/ Wojew. Rada Funduszu Pracy nie odbyła w okresie sprawozdawczym posiedzeń, gdyż większość jej członków skierowała swe zainteresowania na akcję pomocy zimowej bezrobotnym, nie wskazane więc było wysuwanie na plan pierwszy innych zagadnień.

b/ Stan personalny Wojewódzkiego Biura F.P. zwiększył się w roku sprawozdawczym o 1 etat. W lutym br. miała miejsce reorganizacja tego biura. Czynności rejestracji, ewidencji i kontroli poszukujących pracy, pośrednictwa pracy oraz przyjmowanie zgłoszeń o zasiłki ustawowo, prowadziło Wojew. Biuro za pośrednictwem swoich ekspozytur w Borysławiu, Przemyśle i Rzeszowie, zaś na terenach nie objętych zasięgiem działa-

nia ekspozytur przez instytucje zastępcze Wojew. Biura Fundu--
szu Pracy.

c/ Sprawy finansowe Wojew. Biura Funduszu Pracy przedstawiają
się w roku sprawozdawczym jak następuje :

Wpływy opłaty na Fundusz Pracy pobierane we własnym zakresie		
/art.15 Ust. /	zł.2,832.859.03	
odsetki za zwłokę	72.286.43	
koszty upomnień	<u>1.916.90-</u>	2907.062.36
pobierane przez Urzędy skarbowe		
z art. 15 od uposażeń	826.668.64	
z art. 17 od wolnych zawodów	88.043.91	
z art. 18 od tantiem	6.190.51	
z art. 21 od cukru	101.896.21	
z art.22 od piwa	47.260.90	
z art.23 od żarówek	50.071.44	
z art.26 od czynszów dzierż.	<u>175.433.87-</u>	1295.565.48
pobierane przez zarządy gminne		
z art.19 od biletów wstępu	348.996.78	
z art.20 od totalizatora	29.478.20	
z art.24 od gazu	61.962.39	
z art.25 od zakł.gastron.	<u>19.970.60</u>	-460.407.97
Wkłádki zakładów pracy z tytułu		
zabezpieczenia robotników.	1.871.250.44	
50% dopłata Skarbu Państwa w myśl art.		
8	935.625.22	-2806.875.66
ofiary		119.445.07
wpływy z tytułu pośrednictwa pracy		662.-
świadczenia za zaległe podatki		7.679.96
odsetki a/ od Rków bankowych	3.186.01	
b/od opłat pobieranych		
przez Urzędy skarbowe	<u>8.758.39</u>	11.944.40
inne wpływy		2.099.02
Ogółem wpływy		<u>7,611.741.95</u>

Wydatki wypływające z wykonania Ust. O. F.P.			
na akcję zatrudniania bezr.	3.618.884.96		
" " " młodzież.	-		
" " pomocy doraźnej	487.636.18		
" " " społecznej	zł. 75.668.90	-4,182.190.04	
Wpływające z wyk. Ust. o F. B.			
Zasiłki ustawowe		1,840.262.63	
Wydatki uboczne-administracja ..249.668.28			
koszty poboru opłat	23,368.77		
koszty bankowe	2.202.10		
provizje Inst.Zast.	35.309.79 zł.	310.548.94	
Różne wydatki		1.463.31	
<u>Ogółem wydatki 6, 334.464.92</u>			

Wpływy nie obejmują opłat z art. 15 Ust. pobieranych przez ubezpieczalnie społeczne. Dla orientacji zaznacza się, że w roku budżet. 1936/37 Ubezp. Społ. na terenie województwa tutejszego pobrały ogółem złotych 863.421.38 zł.

d/ Na rynku pracy w okresie sprawozdawczym zaznaczył się wzrost ilości zakładów pracy podlegających ubezpieczeniu o 22 %.

e/ W roku sprawozdawczym Wojew. Biuro Funduszu Pracy czyniło próbę zatrudnienia młodzieży przy lekkich robotach ziemnych, jednakże rezultaty nie były zadowalające. Młodzież ta stanowiła najgorszy element na robotach publicznych- prowadziła stale bójki -akcję o podwyżkę płac / równających się prawie płacy robotnika. Możliwości zatrudnienia tej młodzieży w chwili obecnej są małe.

f/Kredyty stanowiące pomoc finansową Funduszu Pracy w dziedzinie inwestycji robót publicznych w r. 1937/38 wynosiły na terenie województwa w gotówce 4.138.591 zł. zaś w materiale 936.021 zł. Przepracowano 730. 805 robotnikodni.

g/ Kontroli robót prowadzonych przy pomocy F. P. przeprowadzono 77 . W zarządzeniach polustracyjnych polecano kredytobiorcom usunąć ujawnione w czasie kontroli uchybienia.

h/ Fundusz Pracy z działalnością swoją połączył tak jak i w latach ubiegłych szereg akcji specjalnych, a to subwencjonując ogrody działkowe na terenie miast wydzielonych i działalność kulturalno- oświatową głównie wśród bezrobotnych oraz udzielając kredytów na podtrzymanie warsztatów pracy.

i/ Wreszcie w formie doraźnej udzielono z F.P. różnym organizacjom i związkom kredytów na cele zatrudnienia bezrobotnych pracowników umysłowych w sumie ogólnej 46.050 zł. Na cele doraźnej pomocy dla pracowników fizycznych zadysponowano z własnych kredytów w roku sprawozdawczym sumę 304.328.80 zł.

j/ Wojewódzkie Biuro F.P. rozprawdzało też kredyty przyznawane przez Min. Op. Społ. na akcję specjalnej pomocy bezrobotnym i nadzorowało ich użycie.

k/ Na akcję zatrudnienia w rolnictwie i podtrzymanie przemysłu chałupniczego przyznano w roku sprawozdaw. Lwowskiej Izbie Rolniczej 155.100 zł. zaś na organizację zbytu produktów rolnych i na akcję zielarską przyznano 22. 980 zł. Przy pomocy wymienionych kredytów zatrudniani byli także instruktorzy Łąkarsey i melioracyjni.

l/ W porównaniu z rokiem 1936/37 daje się zauważyć dalszy wzrost zgłoszeń o zasiłki dla bezrobotnych o około 15 %. Rozp. Min.

Op. Sp. z dnia 23. X. 1937 / Dz. U. R.P. Nr. 76 poz.553/ o skróconym tygodniu pracy, które weszło w życie z dniem 1. listopada 1937 r. na okres do 31. III. 1938 r. umożliwiło znacznej liczbie robotników sezonowych korzystanie z zasiłków. Maksymalna cyfra pobierających zasiłki przekroczyła cyfrę 14.000 osób / w r. 1936/37- 12. 000 /.

3/ Z dziedziny ubezpieczeń społecznych Urząd Wojewódzki stosownie do kompetencji załatwiał spory wynikające ze stosowania odnośnych przepisów ustawy o ubezp. społ i rozp. Prezydenta Rzplitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych oraz spory wynikłe ze stosowania rozp. Min. Op. Sp. o ulgach w spłacie zaległości z tytułu ubezpiecz. społ. oraz odwołania od niezakreślonych jeszcze decyzji zarządów miejskich względnie starostw powiatowych, wydanych w I-oj instancji na podstawie ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby.

W okresie sprawozdawczym spraw dotyczących w/w rodzaj wpły-
nęło 4.931. Ponadto Urząd Wojewódzki zryczałtował zarobki robotników rolnych.

4/ W dziale spraw inwalidów, sprawy związane z wykonywaniem ustawy z dnia 17. marca r. 1932 o zaopatrzeniu inwalidzkim, były załatwiane w I-oj instancji przez referaty spraw inwalidzkich starostw pow. we Lwowie, Przemyślu i Rzeszowie. Referat spraw inwalidzkich starostwa pow. w Rzeszowie został z dniem 1. kwietnia 1938 r. zlikwidowany, a jego agendy przejął w całości referat spraw inwalidzkich starostwa w Przemyślu. Urząd Wojewódzki jako władza II-oj instancji nadawał kierunek pracy i instruował podległe referaty spraw inwalidzkich przy starostwach powiatowych, wykonywał nadzór ogólny nad działalnością tych referatów i nad działalnością inwalidzkich komisji rewizyjno- lekarskich, czynnych przy referatach i rozpatrywał odwołania od decyzji wspomnianych referatów. Ponadto Urząd Wojewódzki udzielił zaliczek względnie zezwoleń na skapita-
lizowanie renty 45 inwalidom na łączną sumę 52.480 zł. 57 gr. udzielił zapomóg doraźnych dla inwalidów i ich wdów na łączną kwotę 53.598 zł. decydował o przyjęciu inwalidów do Domu Inwalidów we Lwowie i prowadził jego administrację przy czym na

na utrzymanie inwalidów wydano 102.874 zł. i prowadził schronisko przejściowe dla inwalidów w którym przebywało w okresie sprawozdawczym 753 inwalidów przez 873 dni kosztem 320 zł. 70 gr.

Komisja Odwoławcza do rozpatrywania odwołań od orzeczeń inwalidzkich komisji rewizyjno- lokarskich przy referatach spraw inwalidzkich rozpatrywała w roku sprawozdawczym 2.476 odwołań, oraz przeprowadziła rewizję szeregu dawnych prawomocnych orzeczeń.

Na wypłatę ustawowych zasiłków dla inwalidów cywilnych oraz wdów i sierót po nich wydano 47.657 zł. Na zapomogi do-
rażne dla uczestników powstań narodowych i ich rodzin wydano 4.880 zł.

.

I/. Sprawy komunikacyjno-budowlane.

- 1/ W dziale dróg : a/ Prace nad doprowadzeniem do porządku dróg zniszczonych w latach kryzysu, kontynuowano w roku sprawozdawczym przy zmniejszonych funduszach. Stąd ogólny wynik osiągnięty w gospodarce drogowej jest na ogół skromniejszy niż w roku poprzednim, szczególnie w odniesieniu do dróg utrzymywanych przez Państwo. Z ważniejszych prac organizacyjnych wymienić należy opracowanie pięcioletniego planu robót na drogach państwowych. Plan ten poza robotami konserwacyjnymi przewiduje połączenie Lwowa z Warszawą przez Rawę Ruską drogą o ulepszonej nawierzchni, następnie ulepszenie dróg pod większymi miastami i uzdrowiskami o łącznej długości 116 km. wreszcie gruntowną odnowę doborowym kamieniem najważniejszych dróg państwowych i wojewódzkich o ogólnej długości 600 km. Oprócz tego plan ten obejmuje przebudowę na

stałe 10-ciu mostów. Koszt realizacji wspomnianych robót preliminowany jest na okragłą sumę 56 milionów złotych. Analogiczny program robót w odniesieniu do dróg utrzymywanych przez samorządy powiatowe jest obecnie w opracowaniu. Obejmuje on okres 10-letni. Myślą przewodnią programu jest uporządkowanie w tym okresie ważnych dróg powiatowych przy użyciu najlepszych materiałów kamiennych a ponadto wprowadzenie na odcinkach najbardziej obciążonych nawierzchni trwalszych od tłuczniowej. Szczególniejszą uwagę poświęcono w roku sprawozdawczym sprawie potaniania kamienia. Poczyniono w szeregu powiatów dalsze poszukiwania i wykryto w kilku miejscach pokłady kwarcytów i twardych piaskowców, których eksploatacja da oszczędności na transporcie kolejowym. Celem dalszego zmniejszenia kosztów transportu wszczęto wstępne prace nad zorganizowaniem przewozu materiałów drogami wodnymi. Powstające w zachodniej części województwa zakłady przemysłowe zaczęły wywierać wydatny wpływ na kształtowanie się ruchu na drogach obszaru Centralnego Okręgu Przemysłowego, a co za tym idzie i na zniszczenie dróg. Z tego powodu musiano zredukować część robót w innych częściach województwa i ich kosztem podtrzymać bardziej obciążone drogi w obrębie C.O.P. Zupełna przebudowa niektórych dróg w omawianym okręgu jest konieczna, jak również konieczną jest budowa niektórych nowych dróg. Prace przygotowawcze do wspomnianych robót są już w toku i rozpoczęcie tych robót nastąpi w roku 1938.

b/ Ogólna długość dróg utrzymywanych przez Państwo wynosiła okragło 2.350 km. Na roboty konserwacyjne wydano ogółem 2,960.000 zł. Poza normalnym łataniem jezdni na długości około 1.400 km. i uzupełnieniem zapasów kamienia na drogach, pogrubiono na dłuższych przestrzeniach 140 km. dróg. Z ważniejszych

robót renowacyjnych wymienić należy odnowę 11-tu km. między Janowem a Szklę 6 km. wykonanych między Gródkiem Jagiell. a Sądową Wisznią i 12 km. między Żółkwią a Mostami Wielkimi. Poza tymi robotami zbudowano 177 mb. nowych mostów i 18 przepustów oraz zasadzono 28.300 drzew przydrożnych, kontynuowano przebudowę dróg tłuczniowych na bruki kostkowe w dwóch miejscach. Z większych robót mostowych wymienić należy rozpoczęcie budowy mostu żelaznego kratowego na rzece Barze w Liszni pod Drohobyczem, oraz żelazno- betonowego łukowego na rzece Osławie w Zagórzu.

c/ Ogólna długość dróg utrzymywanych przez samorzady powiatowe wynosiła 3.630 km. Praca samorządów powiatowych skierowana była głównie na roboty konserwacyjne dróg i mostów. Ogólna suma jaką wspomniane samorzady wydały wyniosła okragło 2,750.000 zł.

Z tej sumy zużyły one 254.000 zł. na naprawę dróg państwowych, niedostatecznie utrzymanych z powodu braku kredytów państwowych.

Roboty na drogach samorządowych przedstawiają się w cyfrach jak następuje : wyłatano 1370 km. jezdni drogowej i odnowiono na całej szerokości jezdni 130 km. Wybudowano 131 mb. mostów 27 przepustów, oraz zasadzono 14. 600 drzew przydrożnych.

d/ W odniesieniu do dróg gminnych uwaga Urzędu Wojewódzkiego była skierowana na racjonalną organizację robót a co za tym idzie i na należyte wyzyskanie pracy szarwarkowej przedstawiającej w województwie lwowskim przeciętną wartość 1,700.000 zł. rocznie.

W związku z tym zalecono wydziałom powiatowym opracowanie programów robót drogowych w poszczególnych gminach. Następnie zalecono zorganizowanie technicznego nadzoru przez stwo-

rzenie stanowisk techników dla dróg gminnych w powiatowych zarządach drogowych, a ponadto przez zaangażowanie na okres robót potrzebnej ilości fachowych dozorców. Zlecono w końcu prowadzenie robót na akord we wszystkich wypadkach, gdzie jest to tylko możliwe.

Dla zachęcenia gmin do pracy szarwarkowej wyasygnowano kilku powiatom jako dotacje dla dróg gminnych z kredytów państwowych łączną sumę 68.000 zł. Przypuszczać należy, że omawiane zarządzenia, łącznie z wydanymi instrukcjami technicznymi wpłyną na wydatne podniesienie poziomu i efektu robót szarwarkowych.

2/ W dziale ruchu drogowego : a/ Stan motoryzacji w porównaniu ze stanem z końcem poprzedniego okresu 1936/37 w którym stan ten wynosił 2318 pojazdów mechanicznych- podniósł się o 13 %.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano nowych pojazdów 465, z czego samochodów 395, motocykli 70.

b/ Odnosnie do przewozu osobowego akcja scaleniowa oraz zasada " jedno przedsiębiorstwo na jednej linii " dopiero w okresie sprawozdawczym przyczyniła się do uporządkowania stosunków komunikacyjnych na istniejących liniach i wzmocniła finansowo pozostałe z akcji scaleniowej przedsiębiorstwa. Długość linii wzrosła w tym okresie o 763.0 km. zaś ilość przedsiębiorstw o 7. Wobec dodatnich wyników polityki scaleniowej jest w opracowaniu plan dalszej dobrowolnej komasacji przedsiębiorstw autobusowych.

c/ Co się tyczy przewozu towarów- nowa polityka przewozu towarów, przez ułatwienie postępowania przy wydawaniu koncesji oraz przez przyjęcie zasady, iż przedsiębiorstwo posiadające koncesję na jednej linii do końca roku 1938 wykonywać może przewóz na wszystkich liniach Rzeczypospolitej z wyjątkiem

trzech linii t.zn. zastrzeżonych - przyczyniła się do rozwoju przewozów pojazdami mechanicznymi tak, że ilość tych przedsiębiorstw wzrosła 4-krotnie przy równoczesnym zwiększeniu się taboru.

d/ Pozwoleń szoferskich wydano 1.638 z czego amatorskich 1.335, zarobowych 303, co w porównaniu z poprzednim rokiem wykazuje zwiększenie o 400 .

e/ W dziedzinie porządkowania ruchu drogowego szczególny nacisk położono na propagandę i na uświadomienie ludności o grożącym jej na drogach niebezpieczeństwie.

3/ W dziale spraw wodno- komunikacyjnych a/ Wysokość kredytów budowlanych w stosunku do poprzedniego roku wzrosła wprawdzie nieco / około 15 % /, pozostała jednak w dalszym ciągu poniżej granicy wystarczalności. Kredyty te przeznaczone na roboty na rzekach żeglownych i spławnych oraz na potokach górskich wyniosły w roku sprawozdawczym łączną kwotę 282.700 zł. Mogły one tylko w małym stopniu uczynić zadość potrzebom, zwłaszcza, że koszt wykonania robót szczególnie na obszarze C.O.P. ostatnio wzrosły bardzo wydatnie. Z tych powodów musiał Urząd Wojewódzki ograniczyć się do najkonieczniejszych robót.

b/ Z robót na rzekach żeglownych wykonano na Sanie w okolicy Rozwadowa 500 mb. budowli faszynowych w celu zabezpieczenia zagrożonej drogi wojewódzkiej Przemyśl- Dynów i zrywanych gruntów. W powiecie Łańcuckim pod Dębem wykonano narzut kamien-ny na dawnych budowlach faszynowych na długości 185 m.

W tymże powiecie pod Sarzyną i Starym Miastem, wykonano 298 mb. budowli faszynowych dla poprawy warunków spławu. Na rzece Bugu wykonano w powiecie sokalskim dla skoncentrowania koryta, około 7.400 m³ robót ziemnych, 420 z budowli faszynowych. Ponadto obsadzono odsypiska o powierzchni 13 arów.

c/ Z robót na rzekach spławnych wykonano na Sanie poza robotami konserwacyjnymi w powiecie brzozowskim pod Jabłonicą ruską, Siedliskami i Dąbrówką Starzeńską 200 mb. nowych budowli faszynowych, celem zabezpieczenia zrywanych gruntów ornych, na Wisłoku w Frośnie roboty dla ochrony drogi państwowej Jasło-Krosno- Dukla o objętości 1.075 m³ faszynady i 87 m³ kamienia, pod Frysztakiem i Wiśniową roboty dla ochrony zrywanych gruntów o objętości 640 m³ faszynady ; w powiecie rzeszowskim roboty dla koncentracji koryta i ochrony gruntów ornych o łącznej kubaturze faszynady 5.710 m³ i kamienia 460 m³ w powiecie łańcuckim roboty nowe dla zabezpieczenia zrywanych gruntów ornych o kubaturze faszynady 656 m³ , na rzece Tanwi najkonieczniejsze roboty konserwacyjne w powiecie niżańskim, na rzece Bugu około 16.000 m³ robót ziemnych przy rozszerzaniu koryta, 680 mb budowli faszynowych i zawiklenia odsypiska.

d/ Z robót na rzekach nie spławnych i potokach, wykonano m.in. na rzece Wierze dla ochrony zagrożonych dróg i zrywanych gruntów budowle faszynowe, w powiecie przemyskim i w powiecie dobromilskim, na rzece Wyrwie ubezpieczono drogę powiatową Dobromil- Jureczkowa, zaś na bocznym dopływie Jasionce wykonano roboty dla ochrony zrywanych gruntów. Na potoku Ryń, rozpoczęto budowę zapory kamiennej, na rzece Olszance w powiecie przemyskim wykonano zapórę kamienną, na potoku Skopów, w powiecie przemyskim, dokończono budowę zapory kamiennej i zbudowano dodatkową zapórę drewnianą dla ochrony obsuwających się gruntów.

e/ W dziedzinie studiów i pomiarów wykonano zdjęcia sytuacyjne rzeki Bugu od Buska do Kamionki Strumiłkowej na przestrzeni 25 km. oraz wykonano niwelację ścisłą znaków stałych na przestrzeni od Buska do ujścia Warężanki t.j. na długości 124 km, kontynuowano studia na Sanie i Wisłoku w związku z rewizją

generalnych projektów regulacji rzek karpackich. Poza tym prowadzono prace pomiarowe i studia nad żeglownością rzeki Sanu i pomiary rzeki Tanwi, oraz przystąpiono do szeregu dalszych studiów i projektów.

- 4/ W dziale spraw budowlanych: a/ Z nowych budowli ,wykonano w surowym stanie budowę jednego skrzydła Liceum Pedagogicznego, oraz wyprawę fasad części gmachu Kliniki neurologicznej we Lwowie. Poza tym sprawował Urząd Wojewódzki ogólny nadzór nad budową Sądu Okręgowego w Przemyśle oraz brał udział przez swego delegata w Komitecie budowy gmachów Wydziału Mechanicznego i Elektrotechn. Politechniki we Lwowie.
- b/ W zakresie remontu wykonano na terenie Województwa większe remonty i roboty konserwacyjne w budynkach państwowych, użytkowanych przez poszczególne resorty.
- c/ Program robót na rok 1938/9 w dziale nowych budowli i remontów opracowano na ogólną sumę 16,400.000 zł. Z ważniejszych robót ,które będą wykonane wymienić należy : budowę 2 gmachów Wydziału Mechanicznego Politechniki we Lwowie, budowę Starostwa w Tarnobrzegu, nadbudowę Kliniki Chirurgicznej we Lwowie, rozbudowę klinik Akademii Medycyny Weter. we Lwowie, wykończenie skrzydła Liceum Pedagogicznego we Lwowie, ukończenie gmachu Sądu Okręgowego w Przemyśle, dokończenie budowy nowego gmachu w Centralnej Szkole Straży Granicznej w Rawie Ruskiej, wreszcie szereg większych remontów w budynkach państwowych.
- d/ Prowadząc zarząd gmachów państwowych przeprowadzono rewizję i uzupełniono inwentaryzację ogólną oraz szczegółową państwowych nieruchomości.
- e/ Wykonując prawo budowlane rozpatrzono 239 projektów budynków państwowych, samorządowych i użyteczności publicznej. Komisje egzaminacyjne dla osób ubiegających się o uprawnienia

kicrowania robotami budowlanymi i do sporządzania projektów tych robót przeprowadziły ogółem 58 egzaminów. Na podstawie tych egzaminów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło uprawnień ogółem 41 osobom.

f/ W dziedzinie miernictwa wydano 7 dekrétów na mierniczych przysięgłych, rozpatrzono szereg zażaleń na nieprawidłowe wykonywanie czynności przez mierniczych przysięgłych i wydano stosowne zarządzenia . Poza tym przeprowadzono roboty konserwacyjne znaków granicznych Państwa.

g/ Działalność referatu wodociągowego kanalizacyjnego obejmowała ogólny nadzór techniczny jako też inspekcje lokalne nad robotami przy budowie i utrzymaniu urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wykonywanych przez samorządy, kierownictwo względnie pomoc techniczną, przy analogicznych robotach wykonywanych przez władze państwowe, prace przy układaniu przepisów miejscowych i taryf wodociągowo- kanalizacyjnych, prowadzenie ewidencji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wreszcie udział w pracach Międzywojewódzkiego Komitetu w sprawie akcji przeciw zanieczyszczaniu rzek, oraz Komisjach wodociągowych i kanalizacyj miejskich.

Z najważniejszych zamierzeń na przyszłość wymienić tu wypada pomoc techniczną i administracyjną przy wykonaniu wodociągów w Borysławiu i przy rozbudowie wodociągów oraz kanalizacji w Rzeszowie i Jarosławiu jako też kanalizacji we Lwowie, a wreszcie przy wykonaniu wodociągów w Krośnie.

h/
W dziedzinie urbanistyki akcja Urzędu Wojewódzkiego rozwinęła się intensywniej w roku sprawozdawczym, dzięki współpracy Biura Regionalnego Planu Zabudowania Okręgu lwowskiego, zorganizowanego w 1937 r. Na skutek starań Urzędu Wojewódzkiego

i Biura Regionalnego Planu Zabudowania, 7 miast otrzymała na cele pomiarów i planów zabudowania, w roku sprawozdawczym przez Związek Miast, kredyty z Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Komunalnego wzgl. Funduszu Pracy w łącznej kwocie 90.000 zł. W toku współpracy z Urzędem Wojewódzkim Biuro wydało dla Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego 108 opinii w sprawach zabudowania, parcelacji, komunikacyjnych i ogólnych. W własnym zakresie Biuro Regionalnego Planu Zabudowania Okręgu lwowskiego, po ukończeniu prac organizacyjnych rozpoczęło studia dla regionalnego planu zabudowania okręgu lwowskiego. Studium ogólne ujęte jest w około 36-ciu tematach zasadniczych i/ Komitety rozbudowy miast względnie zarządy miast podlegały m. in. kontroli w kierunku poprawy stosunków mieszkaniowych. Kontyngent kredytowy, udzielony na rozbudowę na r. 1937 przez Bank Gospodarstwa Krajowego wynosił 2,245.050 zł. Rozdział tego kredytu ożywił akcję budowlaną prywatną i przyczynił się do zwiększenia na terenie Województwa, ilości mieszkań o 1,399 ilości zaś izb o 3.822.-

j/ W okresie sprawozdawczym skasowano 40 cmentarzy oraz 15 mogił i założono 3 cmentarze. Uporządkowano mogiły na 17 cmentarzach wojennych i naprawiono ogrodzenia na 4 cmentarzach. Koszt tych robót wyniósł ogółem 10.000 zł.

k/ Z dziedziny pracy oddziału kultury i sztuki wymienić wypada nadzór nad dalszą restauracją kościoła parafialnego w Wareżu z XVII. w. w powiecie sokalskim z pomocą zasiłku państwowego w kwocie 1000 zł. nad odbudową zniszczonej w czasie wojny dzwonnicy z XV w. obok kościoła parafialnego w Felsztynie, oraz nad restauracją więźby dachowej kościoła w Ruckach, wieży b. kościoła P.P. Klarysek we Lwowie, polichromii kościoła OO. Jezuitów we Lwowie, jako też nad robotami malarskimi w za

bytkowych kościołach Karmelitanek we Lwowie i farnego w Rzeszowie, a wreszcie szereg zarządzeń, wydanych celem niedopuszczania do zniszczenia obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Województwa.

---X-X-X-X-X-X-X---

-X-X-X-X-X-

II. ADMINISTRACJA NIEZESPOLONA.

.....

A. Administracja Szkolna.

1/ Szkolnictwo powszechne.

a/ Szkół powszechnych na terenie Województwa lwowskiego jest czynnych obecnie 2.617, z tego 2.531 publicznych, 81 prywatnych, 5 specjalnych. Z tych szkół 1.074 jest zorganizowanych jako szkoły stopnia I-go o jednym nauczycielu, a 667 o dwóch siłach nauczycielskich ; szkół stopnia II-go istnieje 319 o trzech siłach, a 132 o 4-ch, a wśród szkół stopnia III-go 75 liczy po 5 sił, a 350 po 6 i więcej sił nauczycielskich.

Porównanie rozwoju szkolnictwa w ostatnich 3-ch latach wskazuje wzrost szkół stopnia pierwszego, nieznaczny przyrost szkół stopnia 3-go, a spadek ilości szkół stopnia 2-go. Jest koniecznym zagęszczenie sieci szkół wyżej zorganizowanych i organizowanie w każdej gminie zbiorowej przynajmniej jednej szkoły stopnia III-go. W tym kierunku Kuratorium podjęło już na terenie okręgu rewizję sieci szkolnej. Próbne prace przeprowadzono w 4-ch obwodach po czym rozciągnięto je na pozostałe obwody. Ilość szkół według języka nauczania w r. 1937/38 wykazuje tablica-sub. a/

b/ Liczba dzieci uczęszczających do publicznych szkół powszechnych wynosiła w roku sprawozdawczym 417. 151, do prywatnych szkół powszechnych 6.904, do szkół specjalnych 495.

Z wykazanej liczby przypada : na chłopców 216.158 na dziewczęta 200.993.

Odsetek dzieci, uczących się w dniu 1. października 1937 r. w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, w szkołach innego typu i w domu w stosunku do liczby dzieci w wieku obo-

wiązku szkolnego wynosi na terenie okręgu szkolnego lwowskiego w ostatnich 3-ach latach : 1935/36- 79, 5, 1936/37 - 81, 6, w 1937/38 - 83, 1.-

c/ Nauczycielstwo . Dla pracy w publicznych szkołach powszechnych przyznało Min. W. R. i O.P. dla województwa lwowskiego na r. 1937/38 nowych etatów 279 tak że obszar wojew. liczy obecnie 7.077 etatów. Ponadto przyznano 43 siły kontraktowe na zastępstwa za chorych i urlopowanych nauczycieli, a na naukę religii wyznaczono 13.598 godzin nadliczbowych dla duszpasterzy / w r. 1936/37- 13.352 godzin, w r. 1935/36. - 12.927 godzin / nie licząc godzin etatowych katechetów.

d/ Budynki szkolne . W roku sprawozdawczym oddano do użytku szkolnego względnie w najbliższych miesiącach będzie oddanych 439 izb. Ogółem T. P. B. P. S. P. udzieliło na budowę szkół dla terenu województwa lwowskiego 175.800 zł. w formie pożyczek w r. 1937. Mieszkań dla nauczycieli wybudowano w 1936/7-128 o 348 izbach, a w 1937/38 r. 256 o 632 izbach / niektóre jeszcze nieukończone /.

Liczba izb lekcyjnych w ogóle na terenie województwa lwowskiego wynosi 6981 , z tego 5832 w budynkach własnych /83.5 % a 1149 w najętych / 16, 5 % /.

T a b l i c a a /

L i c z b a s z k ó ł												
Rok szkolny	Charakter szkół	Ogółem szkół	z j ę z y k i e m n a u c z a n i a									
			pol-skim	pol.s. a rus. jako przedmiot	pol.s. a niem. jako przedmiot	pol. i rus.	pol. i niem.	rus.	niem.	pol. i hebraj.	hebraj-skim	pol. i żyd.
1936/7	publ.	2469	787	639	13	846	2	181	1	.	.	.
	pryw.	78	22	2	.	.	2	16	30	1	1	4
	specj.	5	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Razem:	2552	814	641	13	846	4	197	31	1	1	4

L i c z b a s z k ó ł												
Rok szkolny	Charakter szkół	Ogółem szkół	z j ę z y k i e m n a u c z a n i a									
			pol-skim	pol.s. a rus. jako przedmiot	pol.s. a niem. jako przedmiot	pol. i rus.	pol. i niem.	rus.	niem.	pol. i hebraj.	hebraj. skim	pol. i żydow.
1937/8	publ.	2531	792	592	16	923	2	205	1	.	.	.
	pryw.	81	25	1	.	.	.	16	33	6	.	.
	specj.	5	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Razem	2617	822	593	16	923	2	221	34	6	.	.

2/ Szkoły średnie ogólnokształcące.

a/ Państwowych szkół średnich ogólnokształcących było z końcem okresu sprawozdawczego 39. W tej liczbie zakładów męskich 24, żeńskich 3, koedukacyjnych 12.

Na 39 zakładów naukowych posiada gimnazjum i liceum 36 zakładów zaś tylko gimnazjum / bez liceum / 3 zakłady.

Do 39 zakładów naukowych uczęszczało w roku szkolnym 1937/8 ogółem : 15.332 młodzieży. Z tej liczby przypadło na :

- a/ klasy I- IV gimnazjum nowego ustroju 11.699
- b/ klasy licealne 1.735
- c/ klasy VIII-e gimn. dawnego ustroju 1.898

W klasach gimnazjalnych nowego ustroju I- IV było :

- a/ chłopców 9.332,
- b/ dziewcząt 2.367

W liceum ogólnokształcących było :

- a/ chłopców 1.396
- b/ dziewcząt 339.

W klasach VIII-ch danego ustroju było :

a/ chłopców 1.574

b/ dziewcząt 524.

b/ Prywatnych szkół średnich ogólnokształcących było z końcem okresu sprawozdawczego 45 . W tej liczbie : zakładów męsk. 4, żeńskich 25, koedukacyjnych 16.

3/ Zakłady kształcenia nauczycieli.

a/ Państwowe. Z końcem okresu sprawozdawczego na terenie wojew. lwowskiego istniało ogółem 11 państwowych zakładów kształcenia nauczycieli. W tej liczbie zakładów męskich 6, żeńskich 3, koedukacyjnych 2. Wszystkie zakłady kształcenia nauczycieli posiadały język wykładowy polski. W zakładach kształcenia nauczycieli było ogółem 470 młodzieży, w szkołach ćwiczeń 1.300 młodzieży.

Młodzież według płci: chłopców 290, dziewcząt 180.

b/ Prywatnych zakładów kształcenia nauczycieli było z końcem okresu sprawozd. 2, oba żeńskie i oba kształcą ochroniarki.

4/ Szkolnictwo zawodowe.

a/ Szkół przemysłowych państwowych czynnych było w okresie sprawozdawczym 6, z 1490 uczniami i 109 nauczycielami , prywatnych 3, z 613 uczniami i 38 nauczycielami.

Wzrost przemysłu fabrycznego, który się w ostatnich czasach zaznaczył, przemawia za potrzebą rozszerzania istniejących i tworzenia nowych szkół przemysłowych.

b/ Szkół zawodowych żeńskich w roku szkolnym 1937/38 funkcjonowało ogółem 29 z 2382 uczenicami i 242 siłami nauczycielskimi.

Liczba tych szkół w okresie sprawozdawczym wzrosła zatem znacznie.

c/ Szkół dokształcających państwowych czynnych było 55, z 8684 uczniami, przybyły mianowicie w tym okresie szkoły w Iwoniczu i Sądowej Wiszni. Szkół dokształcających prywatnych było 6 z 527 uczniami.

d/ Szkół handlowych czynnych było w roku sprawozdawczym ogółem 29 z 5414 uczniami i 442 nauczycielami.

Przeorganizowanie szkół handlowych dawnego typu na jednostki nowego ustroju szkolnictwa handlowego, zapoczątkowane w roku szkolnym 1935/36 dobiega końca. Nie przekształcono dotychczas jedynie rocznej szkoły handlowej w Jaworowie.

Niezależnie od szkół, które podlegały reorganizacji na jednostki nowego ustroju, z początkiem roku szkolnego 1937/8 powstały nowe zupełnie szkoły a mianowicie : Państwowe Liceum Administracyjne męskie we Lwowie, Państwowe Liceum Handlowe w Przemyśle oraz dwie Prywatne Jednoroczne Szkoły Przysposobienia Kupieckiego.

Napływ młodzieży do szkół handlowych wzrósł w r. sprawozdawczym bardzo znacznie. Wzrost ten wyraża się cyfrą 1.033 / r.szk. 1936/37- 4.381, r. szk. 1937/38 - 5. 414 /.

Szkoły zwróciły baczną uwagę na zwiększenie frekwencji młodzieży ze sfer rolniczych i kupieckich, co częściowo przyniosło pozytywne rezultaty. Zwiększenie możliwości wykorzystania stypendiów samorządowych dla młodzieży wiejskiej byłoby dalszym ułatwieniem dla dzieci wiejskich, zamierzających kształcić się w kierunku handlowym.

e/ Szkół rolniczych i pokrewnych działało w okresie sprawozdawczym 14 z 290 uczniami i 260 uczennicami, oraz z 60 nauczycielami stałymi.

Sieć szkół rolniczych w województwie lwowskim jest bardzo niejednolita- uzupełnienia sieci tych szkół wymagają przedewszystkim okolice Sambora, Dobromila i Mościsk. Potrzeby szkolnictwa rolniczego w okręgu szkolnym lwowskim zostały ustalone na konferencji odbytej we Lwowie w marcu 1938 r. ze sferami gospodarczymi. Niektóre najważniejsze dezyderaty poruszone na wspomnianej konferencji będą realizowane już w najbliższym czasie zwłaszcza uru-

uchomienie kursów zawodowych umożliwiające ludności wiejskiej zarobkowanie chałupnicze. Jako ważne zagadnienie traktuje się odpowiednie nastawienie wsi podgórskich do umiejętnego organizowania letnisk wiejskich.

Do końca roku szk. 1938/39 wszystkie prawie szkoły rolnicze i pokrewne będą przeorganizowane na typy odpowiadające nowemu ustrojowi szkolnemu. W latach najbliższych główny nacisk położony być musi na uruchomienie bardzo potrzebnych lotnych kursów zawodowych, któreby docierały do większych wsi i tam szerzyły głównie przetwórstwo wiejskie oraz uczyły podstaw włościwego zbytu artykułów gospodarczych.

5 a/ Prace w dziedzinie oświaty pozaszkolnej podlegały ogólnej opiece i nadzorowi Kuratorium O.S. oraz Inspektorów szkolnych przy współdziałaniu władz samorządowych i świadomego czynnika obywatelskiego skupiającego się w takich organizacjach jak T.S.L. Związek Strzelecki, Związek Młodej Wsi / Siew /, Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet itp. Wspólną platformą porozumienia były powiatowe komisje oświaty pozaszkolnej z przewodniczącymi wydziałów powiatowych, jako prezesami.

Władze szkolne ze swego budżetu- prowadziły głównie dokształcanie pracowników o.p. zaopatrywały placówki pracy oświatowej w odpowiednie podręczniki i pomoce naukowe, pomagały w akcji porządkowania sprawy bibliotek, uczestniczyły częściowo w zaopatrywaniu świetlic w odpowiednie materiały.

Ze swego budżetu pokrywało też Kuratorium O.S. Lw. wydatki związane z wyjazdami instruktorów oświaty pozaszkolnej. Oprócz sum z budżetu Państwa na prace oświatowe były przeznaczone pewne sumy z budżetów samorządu powiatowego i gminnego. Ogólne kwoty tych budżetów uwidacznia poniższe zestawienie za okres 3-letni.

Rok szk.	p r e l i m i n o w a n o			w y d a t k o w a n o		
	Ogółem zł.	w t y m		Ogółem zł.	w t y m	
		Sam.powiat.	Sam.gmin.		Sam.powiat.	Sam.gmin.
935/6	28941.80	21195.00	7746.80	16745.80	14752.38	1993.42
936/7	24467.30	16609.43	7857.87	20877.69	16901.16	3976.53
937/8	35198.00	25450.00	9745.00	-	-	-

b/ W ramach pracy w dziedzinie o.p. zorganizowano w roku sprawozdawczym prócz normalnych kursów wieczorowych 235 specjalnych kursów dla 3.482 przedpoborowych, oraz doksztakcono na innych kursach doksztakujących 221 przedpoborowych i zorganizowano indywidualne nauczanie dla 362 przedpoborowych.

Mówiąc o pracy na kursach należy podkreślić dużą ofiarność ze strony nauczycielstwa szkół powszechnych, które mimo szeregu trudności, różnorodnych obowiązków, chętnie i ofiarnie oraz całkowicie prawie bezinteresownie- oddaje swą pracę. / sumy wydane na ten cel z budżetu samorządu terytorialnego są obracane na zakup nafty, lamp, dodatkowe sprzątanie sal itp. /

Liczba słuchaczy objętych akcją różnych kursów doksztakujących stale zwiększa się i tak : w r. 1935/36 na 604 kursach było 12.306 słuchaczy w r. 1936/37 na 522 kursach było 11.821 słuchaczy, w r. 1937/38 na 805 kursach było wraz z przedpoborowymi 15.928 słuchaczy.

W dziedzinie systematycznego kształcenia należy podkreślić, że są coraz częściej organizowane kursy doksztakujące przygotowujące słuchaczy do złożenia egzaminu z zakresu wiadomości szkoły powszechnej III stopnia organizacyjnego / 7 kl. szkoły powszechnej /, co zwłaszcza dla osób pragnących przejść do pracy w fabrykach okazuje się nieodzowne.

Ze strony Min. W.R. i O.P. sprawa składania egzaminu nadzwyczajnego.

czajnego przez słuchaczy kursów została pozytywnie i życiowo rozwiązana.

c/ Drugim działem pracy, którego właściwy rozwój nie może być obojętny dla wysiłków pracy oświatowej- to praca w świetlicach których ilość stale wzrasta. Coraz więcej zjawia się świetlic powszechnych / międzyorganizacyjne /, które obsługują obywateli bez różnicy przynależności organizacyjnej. W r. 1935/ 36 takich świetlic było 15, w r. 1936/37- 63, w obecnym roku liczba ta wzrośnie jeszcze.

Uaktywnianie pracy świetlicowej i czynienie z niej pracy wartościowej podnoszenie poziomu tej pracy, to stała troska władz szkolnych.

d/ Dawniejszą akcję luźnych odczytów coraz częściej zastępuje się pracą bardziej systematyczną, obliczoną na stałe zespoły ludzkie i prowadzoną przez kilka okresów - na t.zw. Niedzielnym Uniwersytetach ludowych. Pomoc swą dla nich Kuratorium O.S.Lw. okazało przez : ustalenie / ogłoszenie drukiem przy współudziale T.S.L. / programu ramowego / 3- letniego / pracy, dostarczenie odpowiednich kompletów bibliotek dla słuchaczy i dla prelegentów.

W miastach organizowano uniwersytety powszechne o specjalnych programach dostosowanych do potrzeb środowiska.

e/ W roku sprawozdawczym zaznaczyło się też pewne ożywienie w działach chórów i teatrów ludowych. Zaangażowanie specjalisty- muzyka, jako instruktora okręgowego chórów ludowych pozwoliło na zainicjowanie wiosennego święta pieśni . Opracowano regulaminy, dostarczone ponad 2.000 egz. śpiewnika, zorganizowano kilkanaście konferencji dyrygentów chórów ludowych, omówiono sprawę podniesienia poziomu chórów, oraz zainicjowano i okazano pomoc materialną w dziedzinie zbierania pieśni regionu lwowskiego. Akcja chórów zazębiała się z akcją teatru ludowego. W tej dziedzinie Kuratorium

przyszło z pomocą przez zaopatrzenie bibliotek o.p. w inspektora-
 ratach szkolnych w pewną ilość odpowiednich utworów scenicznych
 /przeciętnie na inspektorat szkoły 64 utwory / oraz zorganizowanie
 czterech kursów dla reżyserów teatrów ludowych.

f/ W dziale o.p. doniosłe znaczenie ma wreszcie sprawa rozwoju
bibliotek i czytelnictwa.

Na terenie szkoły akcja ta spoczywa w ręku nauczycielstwa.
 W dziedzinie oświaty pozaszkolnej, władze szkolne ograniczają
 się do poradnictwa, inicjowania. Przygotowanie bibliotekarzy
 jest prowadzone przez Kuratorium O.S. lw. Władze szkolne przy-
 chodziły towarzystwom lub samorządom z pomocą w formie udziela-
 nia subsydiów w miarę posiadanych kredytów oraz w formie zao-
 patrywania bibliotek w druki biblioteczne zależnie od posia-
 danych własnych zapasów.

Kwoty przeznaczane na akcję biblioteczną przez samorządy
 stanowiły subwencje dla organizacyj, lecz biorąc pod uwagę
 obszar województwa i potrzeby okazują się one niewystarczają-
 cymi. W r. 1937/38 samorządy preliminowały na akcję biblio-
 teczną 3.145 zł. Jedyna w województwie samorządowa biblioteka
 powiatowa w Jarosławiu otrzymała 1936/37 - 360.30 zł. na
 rok 1937/38 preliminowano 570 zł. Ministerstwo przyznało już
 dwukrotnie dla tej biblioteki subwencje w wysokości 1500 zł.
 a w b. roku być może da jeszcze 500 zł.

Jeśli chodzi o stronę organizacyjną i techniczną to Kurato-
 rium O.S. lw. zdąża do znormalizowania pracy w tej dziedzi-
 nie. Ponadto starało się o podniesienie poziomu samego czyteln-
 ictwa przez organizowanie t.zw. zespołów dobrego czytania
 polegającego na wspólnym czytaniu i omawianiu dzieł.

g/ Z innych działów o charakterze organizacyjno-wychowaw-
 czym należy zwrócić uwagę na akcję, którą w roku sprawozdaw-

czym prowadziło się ostrożnie i raczej eksperymentalnie t.j. akcję tworzenia kół b. wychowanków szkoły powszech. Mają one za zadanie zgrupować młodzież bez względu na wyznanie czy narodowość- tę młodzież, która nie jest objęta oddziaływaniem jakiegokolwiek organizacji, na którą przedkłada się wpływy wychowawcze nauczycielstwa.

.

B/. Administracja Skarbowa.

1/ Dane ogólne : Wytyczne działalności Izby Skarbowej skoncentrowane zostały w r. budż. 1937/38 przede wszystkim w kierunku usprawnienia działalności administracji skarbowej polegającego na szybszym załatwianiu spraw bieżących i usunięciu zaległości nagromadzonych w latach ubiegłych, oraz wprowadzenia w życie w jak najszerszym zakresie kardynalnej zasady ordynacji podatkowej oparcia wymiarów podatkowych na materiale faktycznym. Zagadnienie usprawnienia administracji skarbowej starała się Izba Skarbowa rozwiązać przy pomocy tego rodzaju środków jak dalsze szkolenie personelu, poruczanie stanowisk kierowniczych urzędnikom posiadającym odpowiednie kwalifikacje fachowe, odciążenie działów egzekucyjnych przez prowadzenie specjalnej akcji uporządkowania działów egzekucyjnych przy pomocy nowo zaangażowanego w tym celu personelu itp.

Środki te miały na celu nie tylko interesy Skarbu Państwa, lecz również interes płatników, ponieważ fachowe opracowanie wymiarów podatkowych oraz uporządkowanie działów egzekucyjnych umniejsza możliwości nieporozumień pomiędzy władzami skarbowymi a płatnikami.

W szczególności duży nacisk położyła Izba Skarbowa na formę

i sposób przeprowadzenia akcji poborowej podatków i danin samorządowych u rolników. W tym względzie Izba Skarbowa wydała w ciągu ostatniego okresu budżetowego podległym Urzędom Skarbowym cały szereg zarządzeń zmierzających do usprawnienia akcji poborowej, prowadzonej na terenie gromad przez utrzymanie stałego kontaktu i współdziałania naczelników urzędów skarbowych z władzami administracji ogólnej i samorządu terytorialnego. Specjalną uwagę zwróciła Izba Skarbowa na akcję zmierzającą do skłonięcia jak najszerszych mas płatników podatku gruntowego do dobrowolnego regulowania należności podatkowych we właściwych terminach oraz dążyła do ograniczenia stosownia środków egzekucyjnych.

O ile chodzi o realizację zasady oparcia wymiarów podatkowych na materiale faktycznym- zasady te Izba Skarbowa starała się wprowadzić w życie przede wszystkim przez wykorzystanie w jak najszerszej mierze osobistego udziału płatnika w postępowaniu wymiarowym. Współudział ten znalazł wyraz zwłaszcza w stosowaniu przez Urzędy Skarbowe w jak najszerszym zakresie postępowania wyjaśniającego przy wymiarze podatków.

Podane poniżej szczegóły zawierać mogą pewne nieznaczne niedokładności, gdyż w chwili ich zestawiania zamknięcia rachunkowe za okres 1937/38 nie były jeszcze ukończone.

2/ Podatki bezpośrednie.

a/ W dziedzinie podatku przemysłowego opłacanego w formie świadectw przemysłowych zanotowano w r. kalendarzowym 1937 wzrost ilości wykupionych świadectw przemysłowych w porównaniu z rokiem kalendarzowym 1936 o 4.552 świadectw, wzrosła też ilość wykupionych kart rejestracyjnych o 503. Wpłynęło ogółem 6.243 podań o zezwolenie na wykupno świadectw przemysłowych ulgowych. Podania te załatwiono przychylnie odnośnie 2.122 przedsiębiorstw podczas gdy w r. 1936 na 4.810 wniesionych podań o ulgowe świadectwa

przemysłowe załatwiono przychylnie 1 .799.

Wyniki akcji wymiarowej podatku przemysłowego od obrotu za rok 1936 w porównaniu z rokiem 1935 przedstawiają się jak następują: Za rok 1935 opodatkowano podatkiem przemysłowym od obrotu na zasadach ogólnych 41.171 płatników- podczas gdy za rok 1936 ilość płatników opodatkowanych podatkiem przemysłowym, według dotychczasowych wyników akcji wymiarowej tego podatku wyniosła 34.823. Uwzględniając nie ukończone dotychczas wymiary podatku przemysłowego za rok 1936 w ilości około 1.800- suma pozycji wymiarowych podatku przemysłowego na zasadach ogólnych za rok 1936 wyniesie- 36.623 pozycji wymiarowych, co stanowi ubytek około 4.548 pozycji wymiarowych w porównaniu z wymiarem za rok 1935 r.

Ubytek ten został spowodowany zaliczeniem całego szeregu przedsiębiorstw do grupy opłacających podatek przemysłowy zryczałtowany. Ogólna ilość przedsiębiorstw podlegających podatkowi przemysłowemu od obrotu wzrosła o 6.3 %.

Analizując powyższe dane dotyczące wymiaru podatku od obrotu jak również i ilości podlegające opodatkowaniu przedsiębiorstw a zarazem opierając się na szczegółowej analizie wysokości obrotów przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, z których to ksiąg niewątpliwie wynika, że obroty za rok 1936 w porównaniu z obrotami osiągniętymi w roku 1935 wzrosły, stwierdzić należy niewątpliwą poprawę koniunktury w omawianym okresie.

Na 8.850 odwołań od wymiarów państwowego podatku przemysłowego wniesionych w r. 1937- urzędy skarbowe załatwiły we własnym zakresie działania 3.218 odwołań, poza tym w r. 1937 komisja odwoławcza załatwiła 6.355 odwołań, dotyczących wymiaru podatku przemysłowego .

Łączną zatem ilość odwołań od wymiarów podatku przemysłowego załatwionych przez urzędy skarbowe jak i przez komisję odwoławczą wynosiła o 723 więcej aniżeli wynosił wpływ tych odwołań w roku 1937. Świadczy to o tym, że w roku 1937 przystąpiła Izba Skarbowa do likwidacji zalegających odwołań, osiągając w tym względzie już pewne pozytywne wyniki.

Należy zaznaczyć, że o ile chodzi o ilość wniesionych odwołań od wymiarów podatku przemysłowego od obrotu za rok 1936 w porównaniu z ilością odwołań wniesionych w roku 1936 w tym podatku rok 1937 wykazał zniżkę w ilości wniesionych odwołań co wskazuje na to, że wymiary podatku przemysłowego za rok 1936 uskutecznione w r. 1937, mimo wzrostu ilości pozycji wymiarowych były bardziej realne. Na ogólną ilość 19.259 spisanych protokołów karnych z art. 178 Ord. Pod. w r. 1937 wydano 21.289 orzeczeń karnych, co świadczy o tym, że w r. 1937 nadano bieg również sprawom karnym zalegającym z roku ubiegłego.

Ilość wniesionych odwołań od orzeczeń karnych złożonych w r. 1937 wynosiła 8.486, z czego skierowano do sądu 1.103 sprawy, Orzeczeń karnych z art. 185 Ord. Pod. wydano w tym czasie 2.709.

b/ Wpływ tytułem podatku od uboju uległ w roku 1937 w stosunku do roku 1936 wyższe o 125.178 zł. Ilość przeprowadzonych kontroli poborców podatku od uboju w r. 1937 wzrosła do cyfry 337 wobec 197 kontroli, przeprowadzonych w tym względzie w roku 1936.

c/ Podatek od energii elektrycznej wykazał wyższe w r. 1937 w porównaniu z rokiem 1936 jakkolwiek nieznacznie, t.j. o 18.566 zł.

d/ O ile chodzi o sprawę załatwiania odwołań od wymiaru podatku dochodowego- nadmienić należy, że na wniesionych 4.361 odwołań

w r. 1937 urzędy skarbowe bądź to komisja odwoławcza załatwiły w r. 1937- 9.315 odwołań, dotyczących wymiaru tego podatku, a zatem akcją odwoławczą objęto również sprawę likwidacji zalegających odwołań za lata ubiegłe.

e/ Wpływ podatku od uposażeń służbowych zwiększył się w r. budż. 1937/38 w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego o kwotę wynoszącą około 400.000 zł. a to na skutek wzrostu zatrudnienia.

f/ Wyniki akcji wymiarowej podatków realnych za r. 1937 w porównaniu z wynikami tej akcji za r. 1936 ilustruje zamieszczona niżej tabela :

Podatek	r o k 1 9 3 7			r o k 1 9 3 6		
	Ilość wymiarów	Suma podstaw wymiaru w tys. złot.	Kwota wymierzonego podatku w tys. zł.	Ilość wymiarów	Suma podstaw wymiaru w tys. złot.	Kwota wymierzonego podatku w tys. złot.
od nieruchomości	65.245	76.376	8.572	64.781	78.204	9.470
od lokali	58.202	43.523	4.372	59.603	45.148	4.547
gruntowy	1394.310	-	5.859	1359.735	-	6.637

Zwyżka ilości wymiarów podatku od nieruchomości znajduje uzasadnienie w opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości za r.1937 budynków, co do których wygasły 15- letnie ulgi z tytułu nowej budowy.

Również pociągnięcie do obowiązku podatkowego za r. 1937 niektórych gruntów położonych w miastach , a to na zasadzie art. 1 ust. /1/ lit. A. dekretu Prezydenta Rzplitej o podatku od nieruchomości z dnia 14. stycznia 1936 r. których to gruntów urzędy skarbowe nie zdołały opodatkować już w r. 1936 z powodu

braku danych, dotyczących rozmiarów i wartości tych gruntów, wpłynęło częściowo na powiększenie ilości wymiarów podatku od nieruchomości za rok 1937.

Zniżka podstaw wymiaru oraz kwoty wymierzonego podatku od nieruchomości za r. 1937 mimo wyżki ilości wymiarów tego podatku za r. 1937 znajduje uzasadnienie w dalszej niżce komornego umownego, zwłaszcza w budynkach posiadających lokale handlowe i przemysłowe.

Wyniki wymiaru podatku od lokali za r. 1937 przyniosły zniżkę w ilości opodatkowanych lokali w porównaniu z r. 1936. Przyczyny tej zniżki dopatruje się Izba Skarbowa w podziale lokali mieszkalnych wieloizbowych na lokale mniejsze. Ilość wymiarów podatku gruntowego, zwiększyła się za r. 1937 o 34.575 wymiarów. Kwota zaś wymierzonego podatku gruntowego za r. 1937 wykazuje zniżkę o 11. 8 %. Zwiększenie się ilości pozycji wymiarowych przy równoczesnej niżce kwoty wymierzonego podatku znajduje uzasadnienie w przepisach dekretu Prezydenta Rzplitej o podatku gruntowym względnie w rozdrobnieniu gruntów. Wysokość obciążenia podatkiem gruntowym wyrażająca się w r. 1936 kwotą 4 zł. 88 gr. przypadająca na jednego płatnika, zmniejszyła się w r. 1937 do kwoty 4 zł. 20 gr. Dotychczasowe wyniki prac związanych z klasyfikacją gruntów przedstawiają się następująco :

Utworzone zostało 16 powiatowych komisji klasyfikacyjnych. Przeklasyfikowano dotychczas łącznie 995.565 ha, w tym w ciągu roku 1937- 430.717 ha gruntów. Licząc , że sezon prac klasyfikacyjnych trwa przeciętnie 6 miesięcy, a średnia wydajność prac komisji klasyfikacyjnej waha się w granicach 3.000 ha klasyfikowanych gruntów. Kontyngent przeciętnie wykonać się mających prac w jednym roku dla powiat. komisji klasyfikacyjnych

wynosi około 288.000 ha. Ludność powiatów z terenu Województwa lwowskiego bierze żywy udział przy klasyfikacji gruntów, kopiając samorzutnie doży i prosząc o badanie gleby.

Wobec dokładnego i skrupulatnego przeprowadzania prac klasyfikacyjnych ilość odwołań i zastrzeżeń wniesionych przeciw ustaleniom powiatowym komisyj klasyfikacyjnych jest znikoma.

Od wymiarów podatku od nieruchomości wniesiono w r. 1937, 8.673 odwołań, z czego załatwionych zostało około 8.000 odwołań.

W podatku od lokali na wniesionych 3.545 odwołań załatwiono w ciągu r. 1937- 3.748 odwołań, obejmując załatwieniem również zalegające odwołania z r. ubiegłego.

Ilość wniesionych odwołań od wymiaru podatku gruntowego wynosiła 320 odwołań, z czego załatwiono w r. 1937- 82 odwołań, pozostałe zalegające odwołania zostaną załatwione już w najbliższym czasie po przeprowadzeniu niezbędnych w tym względzie dochodzeń.

Specjalny nacisk położyła Izba Skarbowa w r. bież. na jak najrychlejsze załatwienie podań o ulgi w podatku gruntowym z tytułu klęsk żywiołowych. Ilość zalegających podań wynosząca w dniu 1. 8. 1937 - 2.546 zmniejszyła się wydatnie w ciągu roku i na dzień 1.4 ¹⁹³⁸ /wynosiła 353 zaległych podań.

Tym samym uczyniono zadość apelowi Rady Wojewódzkiej zgłoszonemu z okazji krytyki sprawozdania zeszłorocznego.

./.

g/ Wpływy tytułem podatków bezpośrednich kształtowały się
w latach budżetowych 1936/37 i 1937/38 następująco :

Lp. Podatek	Wpływy w tysiącach zł. w sumach skarbowych		W porównaniu do roku budż.1936/7		Uwaga:
	1937/38	1936/37	zwyżka	zniżka	
1. gruntowy	6.040.5	6.060.8	-	0.2 %	
2. od nieruchomości	8.833.1	8.114.1	8.9%	-	
3. przemysł. świadectwa	1.853.4	1.676.5	10.5 %	-	
4. przemysłowy od obrotu	17.030.2	14.293.7	19.1 %	-	
5. dochodowy dz. I i od tantiem	11.588.9 60.6	9.714.7	19.3 %		
6. dochodowy dz. II	10.044.4	9.422.6	6.6 %		
7. nadzwyczajna danina majątkowa	8 838.1	987.9	-	15.2 %	
8. podatek majątkowy	237.5	95.8	147.9 %	-	
9. inne podatki łącznie z odsetkami, grzywnami, koszt. egzek. i dodatkami państwow.	6.961.5	6.211.0	12.1 %	-	
R a z e m . . .	63.488.2	56.577.1	12.2	-	

Powyższa tabela wykazuje dane cyfrowe na podstawie tymczasowych rocznych zamknięć rachunkowych bez uwzględnienia nadpłat oraz bez uwzględnienia podatku specjalnego, w którym to podatku wpływy w roku budżetowym 1937/38 wynosiły sumę 22.250.800 zł. / w roku ubiegłym 22.919.400 zł.

Pewna zniżka wpływów w podatku gruntowym i daninie majątkowej tłumaczy się tym, że w roku 1937 był wymiar spóźniony,

a następnie , że zarządy niektórych gmin nie dostarczyły urzędom skarbowym tytułów wykonawczych na podatek gruntowy. O ile chodzi o zmniejszenie się wpływów w nadzwyczajnej daninie majątkowej- zniżkę tę tłumaczy Izba Skarbowa zniesieniem poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w latach 1936 i 1937. Pozostałe podatki wykazały w roku budżetowym 1937/38 wzrost wpływów w porównaniu z wpływami z okresu budżetowego 1936/37, co przypisać należy głównie poprawie koniunktury w handlu i przemyśle ; zwyżka wpływów w podatku majątkowym jest wyłącznie wynikiem likwidowania zaległości w tym podatku. Niemały wpływ na zwyżkę podatku od nieruchomości wywarły ulgi generalne z 15. kwietnia 1935 r. uzależniające przyznanie płatnikom bonifikat i umorzeń pod warunkiem wpłacania bieżących podatków.

Suma zaległości podatkowych w zakresie podatków bezpośrednich na terenie Województwa lwowskiego wynosząca na dzień 31. marca 1937 r. 79.056.000 zł. zmniejszyła się w ciągu roku budżet. 1937/38 o 23.593.500 zł. t.j. o 30% i w dniu 31 marca 1938 wyrażała się kwotą 55. 462.500 zł. Czynniki mającymi wpływ na zmniejszenie się sumy zaległości były, niezależnie od realizacji zaległości na drodze wpłat, również umorzenia bądź to dokonane w wypadkach stwierdzonej nieściągalności, a to w wyniku prowadzonej przez Izbę Skarbową w roku budż. 1937/38 specjalnej akcji umorzeniowej w związku z uporządkowaniem działów egzekucyjnych, bądź też w wyniku bonifikat i umorzeń przeprowadzonych po myśli rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15. kwietnia 1935 o ulgach w spłacie zaległości podatkowych, wreszcie ulgi dotyczące spłat zaległości podatkowych papierami wart. określone w rozp. Ministra Skarbu z 18.III. 1937 wpłynęły również na zmniejszenie

się zaległości podatkowych, gdyż znaczna ilość płatników spłacała zaległości papierami wartościowymi. Wspomniana wyżej akcja uporządkowania działów egzekucyjnych doprowadziła również do zmniejszenia się ilości tytułów wykonawczych w działach egzekucyjnych.

3/ Dział rachunkowo- kasowy.

Izba Skarbowa prowadzi rachunkowość wspólną dla władz i urzędów tak resortu skarbowego jak i innych resortów, mających siedzibę na terenie Wójewództwa lwowskiego i tarnopolskiego. Z tych względów dane dotyczące województwa lwowskiego mogą być wyodrębnione tylko w nielicznych przypadkach. Dane dotyczące okresu budżetowego 1937/38 mają charakter prowizoryczny. Według tych prowizorycznych obliczeń, wydatki budżetowe na uposażenia według poszczególnych części budżetu, wynoszą następujące kwoty :

Część 3 Kontrola Państwa	264.881.26
" 6 Min. Spraw Wojsk.	37.712.870.16
" 7 Min. Spr. Wewn.	14.843.929.53
" 8 Min. Skarbu	9.827.967.69.

Tytułem zaopatrzeń emerytalnych, kosztów przeniesienia emerytów oraz pośmiertnego wydatkowano na całym obszarze objętym działalnością Izby Skarbowej Lwowskiej w części 16. budżetu " Emerytury" kwotę 74.992.471 .36 zł. w części 17, budżetu " Renty Inwalidz. " 354.749 zł. 73 gr.

Na amortyzację obligac. pożyczek państw. i kuponów wydatkowano ogółem kwotę 3.112.225 zł. 37 gr. Wpływy z podatków bezpośrednich i innych danin publicznych wynosiły na terenie Wójewództwa lwowskiego / po potrąceniu nadpłat / :

1/ z podatków bezpośrednich na rzecz Skarbu Państwa 82.589.454 zł. 46 gr. z podatków bezpośrednich na rzecz Zw. samorz.

14.376.060 zł. 93 gr. w tym walorami na rzecz Skarbu Państwa i w drobnej części na rzecz Zw. samorz. 2.431.649 zł. - gr. nadto świadczeniami w naturze na rzecz Skarbu Państwa 11.214 zł 93 gr.

2/ z podatków spadkowego i od darowizn oraz z opłat stemplowych na rzecz Skarbu Państwa 8. 051.736 zł. 99 gr. na rzecz Zw.Sam. 134.327 zł. 83 gr.

3/ z podatków pośrednich / Skarb Państwa / 29.206.313 zł.83 gr.

4/ z monopolów państwowych " " 65.950 zł.15 gr.

5/ z tytułu 15 i 30% dodatku komunalnego do podatku od spożycia i produkcji z wyjątkiem dod. komunalnych do opłat patentowych i dod. drogowego do państw. podatku od olejów mineralnych 920.869.zł. 70 gr.

4/ Podatki pośrednie .

a/ Przedsiębiorstw wytwórczych i handlowych podległych kontroli skarbowej było na terenie Województwa w okresie sprawozdawczym 2642. W okresie tym została unieruchomiona z końcem 1937.r jedna fabryka wódek gat. oraz 2 fabryki octu, natomiast zostały uruchomione 2 nowe gazolinie w okręgu drohobyckim.

Na ustalony dla wojew. lwowskiego kontyngent det. sprzedaży napojów alkoholowych w wysokości 2330 miejsc sprzedaży uruchomiono 2260 miejsc, tak, że zaledwie 70 miejsc pozostało nieobsadzonych co stanowi 3 % ustalonego kontyngentu. O ile chodzi o przedsiębiorstwa wytwórcze podlegające kontroli skarbowej zwracała izba Skarbowa i podległe jej urzędy szczególną uwagę na należyte zabezpieczenie urzędowe zapobiegające nadużyciom oraz na należyte prowadzenie ksiąg przez częste wreszcie przeprowadzanie rewizyj w tych przedsiębiorstwach czuwała nad wykonaniem wszelkich zarządzeń w ramach obowiązujących ustaw i przepisów. Również i przedsiębiorstwa handlowe były przedmio-

tem częstej kontroli, a głównym jej celem było zapobieganie nielegalnemu handlowi przedmiotów monopolowych.

b/ Produkcja i konsumpcja artykułów akcyzowych. W okresie budż. 1937/38 wyprodukowały 2 cukrownie na terenie wojew. lwow. 24.612.380 kg. cukru, w porównaniu więc z okresem ubiegłym, w którym cukrownie wyprodukowały 20.078.712 kg. cukru, wzrosła produkcja o 22.5 %.

Ilość wypuszczonego do wolnego obrotu cukru w okresie sprawozdawczym wynosiła 20.714.014 kg. w stosunku więc do okresu ubiegłego w którym wypuszczono do obrotu 23.534.243 kg. cukru okazał się spadek o 11.9 %. Przyczyną spadku jest uruchomienie na terenie wojew. tarnopolskiego nowej cukrowni w Berezowicy Wielkiej, która zaopatruje w cukier również konsumentów na terenie wojew. lwowskiego. Również okazał się wzrost produkcji i konsumpcji piwa, drożdży, kwasu węglowego, natomiast spadek produkcji i konsumpcji wina owocowego i miodu, oraz cukru skrobiowego, jakoteż sprzedaży wina.

c/ Konsumpcja wyrobów monopolowych w okresie budżetowym 1937/38 wykazuje wzrost, co należy tłumaczyć poprawą koniunktury gospodarczej a mianowicie konsumpcja wyrobów tytoniowych wzrosła o 5.4 % , spirytusu o 11.8 % denaturatu o 19.9 % , soli o 2.1 % zapalek o 8. 3 %.

d/ Wymiar i pobór podatków pośrednich. Izba Skarbowa z podwładnymi jej urzędami i organami wykonawczymi czuwała nad prawidłową i terminową wpłatą należnych podatków pośrednich wzgl. opłat monopolowych tak, że do wydawania orzeczeń I wzgl. II instancji zachodziła potrzeba w nieznacznej stosunkowo ilości wypadków. Wpływy z podatków pośrednich okręgu całej Izby Skarbowej w okresie budż. 1937/38 w porównaniu z okresem ubiegłym wzrosły o 1.405.664 zł. Opłata monopolowa z tytułu zgłaszania do opo-

datkowania zapalniczek niezaopatrzonych w znaczek podatkowy, wyniosła 57.403 zł.50 gr.

e/ Przestępstw skarbowych w okresie sprawozdawczym wykryto 10.695, w porównaniu więc z okresem ubiegłym okazał się nieznaczny wzrost. Do typowych przestępstw spotykanych na terenie działalności Izby Skarbowej należały : a/ wprowadzanie do obrotu soli nielegalnej produkcji, b/ nielegalny obrót sacharyną, c/ nielegalny wyrób i obrót nieopodatkowanymi zapalniczkami i kamykami zapalowymi, d / nielegalne plantacje tytoniu i obrót surowcem tytoniowym.

5/ Opłaty stemplowe.

Wymiarów doraźnych na podstawie zgłoszonych do uiszczenia opłaty dokumentów było 2454. Zatem w okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost tych wymiarów, spowodowany zarówno ożywieniem życia gospodarczego jak i wzmożeniem akcji kontroli stempl. Wymiarów dokonanych za pomocą nakazów płatniczych było 8861. Spadek tych ostatnich wymiarów tłumaczy się tym, że przeważnie zaniechano wymiarów w sprawach drobiazgowych oraz tym, że w wyniku kontroli stempl. strony dobrowolnie uiszczały ukrócone opłaty. Wymiarów z rejestru uiszczeń bezpośrednich było 1929. Spadek tłumaczy się realizowaniem stałego dążenia władz skarbowych do zawierania ugód z płatnikami. Liczba odwołań wniesionych od wymiarów opłat i podwyżek stemplowych wyniosła 4540, podczas gdy w poprzednim okresie budżetowym cyfra ta wynosiła 4540, podczas gdy w poprzednim okresie budżetowym cyfra ta wynosiła 4.900.- Wynik finansowy przeprowadzonych przez urzędy skarbowe kontroli stemplowych w zarządach gmin i gromad, w przedsiębiorstwach bankowych, ubezpieczeniowych, przemysłowych, handlowych i innych w ilości 4.167 osiągnął kwotę 33.933 zł.21 gr.

podczas gdy w poprzednim okresie budż. na 9.696 kontroli stemplowych z wynikiem finansowym 25.898 zł. w okręgu Izby Skarbowej/ wraz z wojew. tarnopolskim / 70 % przypada na wojew. lwowskie. Ezrost akcji kontroli stempl. spowodował powiększenie wyników tych kontroli. Wpływ z opłat stempl. wyniósł 7.615.028 zł.30 gr. Zaległości pieniężne wyniosły kwotę 2.050.862 zł. 59 gr.

6.a/ Podatek spadkowy.

Na ogólną ilość 13.273 spraw załatwiono 11.618 przy czym powstał wzrost wyników finansowych w stosunku do lat poprzednich wskutek wyteżonej pracy nad szacunkiem majątków spadkowych. W pozostałych sprawach bądź zaniechano wymiaru z powodu braku podstaw, bądź odstąpiono je innemu urzędowi skarbowemu, terytorialnie właściwemu.

b/ Podatek od darowizn : Na ilość 14.867 spraw załatwiono 14.938 / także z lat poprzednich/ przy znacznym wzroście wyników finansowych w stosunku do okresów poprzednich. W pozostałych sprawach bądź zaniechano wymiaru z powodu braku podstaw, bądź odstąpiono je innemu urzędowi skarbowemu, miejscowo właściwemu.

7/ Zaopatrzenia emerytalne.

Według stanu z dnia 1. stycznia 1938 r. cały okręg Izby Skarbowej we Lwowie obejmował : a/ 43.642 osób pobierających zaopatrzenie emerytalne / emeryci, wdowy, sieroty /, b/ 655 osób zasłużonych pobierających zaopatrzenie oparte na innych tytułach prawnych, c/ 209 uczestników powstań narodowych, d/ 52 skazańców politycznych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego. Prócz pomienionych osób wydział emerytalny Izby Skarbowej we Lwowie załatwił wymiary uposażeń emerytalnych dla

emeryt-ów Dyrekcji Okręg. Poczt i Telegrafów we Lwowie,
Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów w Krakowie, Dyrekcji Lasów
Państwowych we Lwowie, Polskiego Monopolu Tytoniowego i Pol-
skiego Monopolu Solnego , w łącznej ilości 5.458 osób.

.

C/. Administracja Cek.

Okręg administracyjny Dyrekcji Cek z siedzibą we Lwowie jako
władzy celnej okręgowej II instancji, obejmuje obszar :
województwa lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego,
wołyńskiego oraz krakowskiego z wyłączeniem z niego powiatów
chrzanowskiego, oświęcimskiego, bialskiego i żywieckiego.

Na obszarze Województwa lwowskiego czynnymi były w okre-
sie sprawozdawczym 2 urzędy celne I klasy, 4 II klasy, i je-
den podurząd celny.

Organem powołanym do ochrony granicy na tym obszarze jest
Straż Graniczna. Ponieważ kompetencja i zakres działania urzę-
dów celnych nie wiąże się ściśle z obszarem Starostwa czy też
okręgu wojewódzkiego nie jest przeto możliwe scharakteryzować
w sposób dokładny działalności tych urzędów ściśle dla obsza-
ru Województwa lwowskiego.

Działalność ta w roku sprawozdawczym wyraziła się przede
wszystkim w załatwieniu celnym przywiezionych z zagranicy
7.373 przesyłek kolejowych, 19.974 przesyłek pocztowych,
i 304 lotniczych, oraz w załatwieniu wywiezionych zagranicę
1584 przesyłek kolejowych, 1925 pocztowych i 670 lotniczych.

Efekt finansowy tej pracy tzn. wpływ celny z powyżej przedstawionego ruchu celnego towarowego, przez urzędy celne położone na terytorium województwa lwowskiego, zamyka się w sumie 6.280.302 zł. 10 gr. Jest to wpływ o 100% większy niż w roku ubiegłym, co jest niezbitym dowodem poprawy koniunktury gospodarczej. Ten efekt finansowy nie jest wykładnikiem całości kształtu pracy celnej, a to dlatego, że bardzo wiele towarów wolnych jest lub też zwalnianych od cła przywozowego. Do kategorii bezpłatnych odpraw celnych zaliczyć też należy dziesiątki tysięcy paczek z tak zwanymi darami przesyłanych przez krewnych z zagranicy indywidualnie dla ubogiej ludności. Celnicy bez pobierania opłat dla Skarbu oddają swoją pracę także na wpuszczanie do kraju i odprawę rzeczy przesiedleńcowych, wypraw ślubnych, rzeczy spadkowych oraz całej masy bagaży podróżnych. Czynne we Lwowie lotnisko celne, załatwiło w roku sprawozdaw. odprawy 177 samolotów, w przylocie z zagranicy i 185 w odlocie za granicę. Samoloty te przewiozły około 1600 pasażerów. Przez odcinek granicy czechosłowackiej województwa lwowskiego przepuszczono 45 samochodów i 2 motocykle zagraniczne w ruchu turystycznym. Pracę Urzędów celnych w dziedzinie ścigania przestępstw karno-skarbowych i orzecznictwa kar. sk. ilustruje cyfra 983- wszczętych spraw karno-skarbowych o przemytnictwo.

Przedmiotem przemytnictwa były przeważnie : pieprz, sacharyna, cynamon, orzechy łuszczone, wyroby tekstylne, galanteryjne, zapalniczki i tytoń. Wiele przestępstw karno-skarb. opierało się również na fałszywym deklarowaniu towarów w urzędach celnych, oraz w omijaniu obowiązujących przepisów reglamentacyjnych. Wydanych tak przez Dyрекcję Ceł, jak i urzędy

celne w I i II inst . 778 orzeczeń karno- skarbowych niewątpli-
wie hamująco wpłynie na rozrost przemysłnictwa na terenie wo-
jewództwa lwowskiego.

Towarami spadłymi z licytacji lub skonfiskowanymi obdaro-
wało Celnictwo w roku sprawozdawczym wiele instytucyj spo-
łeczno- filantropijnych i charytatywnych.

.

D/ Administracja Miar

Prace w tym kierunku da się podzielić na 3 grupy :

legalizację następczą narzędzi mierniczych, stosowanych
w obrocie publicznym, legalizację pierwotną nowych narzędzi
mierniczych, wyprodukowanych przez koncesjonowane wytwórnie,
oraz nadzór nad wykonywaniem prawa o miarach. Wyniki tej pra-
cy były następujące : Sprawdzono 413.456 narzędzi miern.
z czego 352. 812 odcichowano, a 60.644 zbrakowano, pobrano
skarbowych opłat legalizacyjnych 249.603 zł. zalegalizowano
nowowytrobionych 147.974 narzędzi mierniczych, zrewidowano
miejsc obrotu publicznego 4.328, spisano protokołów 946, za-
jęto narzędzi mierniczych 3.632, wymierzono grzywien na sumę
16.297 zł. przy czym suma grzywien dotyczy również spraw kar-
no-administracyjnych wszczętych na podstawie protokołów po-
licyjnych, których w omawianym okresie wpłynęło 1.698. Ponad-
to dokonano przygotowawczych prac do uruchomienia nowego miej-
scowego urzędu miar w centralnym okręgu przemysłowym, w okrę-
gowym urzędzie miar we Lwowie dokonano prac przygotowawczych

do uruchomienia pracowni do sprawdzania manometrów i termometrów, a ponadto rozpoczęto przebudowę laboratorium elektrotechnicznego do sprawdzania liczników i innych narzędzi mierzniczych energii elektrycznej, uruchomiono przy współpracy Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie muzeum metrologiczne, wreszcie z uwagi na rozbudowującą się kompetencję rzeczową urzędów miar w okręgowym urzędzie miar we Lwowie organizowane były kursy dla szkolenia personelu technicznego.

W następnym okresie sprawozdawczym, poza normalną pracą urzędów miar, przewidziane jest uruchomienie miejscowego urzędu miar w Tarnobrzegu, uruchomienie pracowni w okręgowym urzędzie miar do sprawdzania manometrów i termometrów, wzmoczenie nadzoru nad stosowaniem w obrocie publicznym narzędzi mierzniczych, a przede wszystkim wodomierzy, gazomierzy i liczników en. el. oraz dalsze szkolenie personelu technicznego.

.

E/ Administracja lasów państwowych.

Rok gospodarczy Dyrekcji Lasów Państwowych zaczął się 1. X. 1937 r. a zostanie ukończony 30. września 1938 r. wobec czego sprawozdanie niniejsze jest uzupełnieniem sprawozdania z roku gospodarczego 1936 / 37.

1/ Powierzchnia lasów państwowych, według stanu z dniem 1.X. 1937 r. wynosi 27.046.24 ha zatem niej o 15.27 ha w porównaniu z powierzchnią zeszłoroczną.

Ubytek wykazany powstał wskutek sprzedaży, zamian, oraz oddania pewnych powierzchni na cele reformy rolnej. Stan posia-

dania został już uregulowany z nielicznymi wyjątkami, w których to wypadkach Dyrekcja dąży do usunięcia niezgodności stanu faktycznego ze stanem hipotecznym w czasie możliwie najkrótszym.

2/ Prace około urządzenia gospodarstwa lasowego. Ośm nadleśnictw państwowych leżących na terenie województwa posiada definitywne plany urządzenia gospodarstwa lasowego i wszelkie poczynania eksploatacyjne i gospodarcze odbywają się na podstawie zatwierdzonych planów gospodarczych.

3/ Zagadnieniu odnowienia lasu poświęciła Dyrekcja uwagę szczególniejszą, dążąc wytrwale do jak najrychlejszego zlikwidowania wszelkich zaległości w tym kierunku i doprowadzenia do jak najwyższej i jakościowo najbardziej cennej produkcji drewna. Na cele odnowienia wydatkowała Dyrekcja w okresie wspomnianym 100.500 zł. a więc kwotę o okragło 30 % wyższą jak w roku ubiegłym. Celem ostatecznego zlikwidowania zaległości- materiałem doborowym, zostały założone szkółki na pow. 21 ha, kosztem 25 % kwoty wyżej wykazanej. Taka też prawie kwota została wydatkowana na pielęgnowanie upraw. Nacisk główny kładzie się na właściwe rodzaje drzewne, co jest podstawą wyhodowania zdrowych i odpornych na klęski żywiołowe drzewostanów. W warunkach gdzie drzewostany dają nadzieję odnowienia przez obsiew naturalny, Dyrekcja poświęca temu sposobowi odnowienia należyłą uwagę. W omówionym roku gospodar. została zalesiona powierzchnia 530 ha podczas gdy wyrąbano tylko 263 ha. Na robociznę przy odnowieniach wydała Dyrekcja 90.000 zł. którą to kwotę otrzymała najuboższa ludność wiejska.

4/ W dziedzinie ochrony lasu nie ma w okresie sprawozdawczym do zanotowania żadnych ważniejszych wydarzeń.

Łącznie została na ten cel wydatkowana kwota 5.447 zł. z czego najwięcej wydano na ochronę granic.

Dużą uwagę poświęca Dyrekcja sprawie ochrony przyrody przez ewidencję znajdujących się na jej terenie drzew- pomników przyrody i ochronę odpowiednią uroczysk oraz zabezpieczenie tych obiektów przed uszkodzeniami.

5/ Budownictwo w omawianym dziale administracji rozwijało się w szczególności w kierunku rozbudowy osiedli dla personelu, a w przyszłości najbliższej zostaną wybudowane osiedla dla stałych robotników leśnych.

E roku bieżącym został przebudowany i uruchomiony tartak państwowy w Starzawie, który stale zatrudnia przeszło 200-u robotników.

6/ Eksploatacja : Pozyskiwanie drewna tak użytkowego jak też opałowego odbywało się ściśle na podstawie wniosków cięć, przez Dyrekcję zatwierdzonych, opartych na planach gospodarczych, a na wypadek przekroczenia etatu użytków przygodnych, następowała redukcja użytków rębnych. Rozmiar użytkowania w granicach jak w roku ubiegłym. Oprócz przeróbki drewna w zakładach przemysłowych dla eksportu zaopatrywała Dyrekcja tartaki prywatne w surowiec jako też dostarczała drewna samorządom wiejskim i miejskim, dla funduszu drogowego jako też dla potrzeb ludności miejscowej, stosując w danym wypadku dogodne sprzedaże ratalne.

7/ Użytki uboczne. Zbiór grzybów i jagód odbywał się przez ludność najbiedniejszą za opłatą bardzo niską. Najbiedniejszym zezwalało się też na zbieranie trawy sierpem i ściółki, również po cenach bardzo niskich. Dla obsadzenia dróg publicznych produkowane były odpowiednie drzewka. Oleje bitumiczne pozyskiwano

na terenie Nadleśnictwa Tustanowice i Berehy.

Pod względem łowiectwa najciekawiej przedstawiało się Nadleśnictwo Starzawa, gdzie jelenie mają rykowisko, oraz gdzie też zostały wprowadzone muflony, których ilość w r. bieżącym przekroczy przypuszczalnie 30 sztuk.

.

F/. Administracja Kolei Państwowych.

1/ W dziale ruchu pasażerskiego ilość stałych pociągów pasażerskich na liniach leżących w granicach województwa lwowskiego w r. 1937/38 zwiększyła się o 1 parę pociągów pośpiesznych między Lwowem i Wilnem przez Zdobunów. Pociąg ten został uruchomiony celem ulepszenia komunikacji-Państwa Bałtyckie - Bliski Wschód z jednej strony, oraz Wileńszczyzna-Małopolska Wschodnia z drugiej strony.

W dążeniu do ulepszenia komunikacji pasażerskiej przyspieszono szybkość szeregu pociągów, oraz dostosowano rozkład jazdy pociągów pasażerskich w miarę możliwości do potrzeb gospodarczych i kulturalnych województwa lwowskiego; zaprowadzono w okresie letnim kilka nowych pociągów, w tem jeden pociąg pośpieszny z Warszawy do Lwowa.

Szczególniejszą uwagę zwrócono na rozwój ruchu turystycznego i letniskowego. W związku z powyższym wprowadzono w okresie letnim jedną parę pociągów motorowych między Lwowem i Zaleszczykami przez Tarnopol, mającą we Lwowie połączenie ze wszystkimi pociągami pośpiesznymi, z odjazdem ze Lwowa w dni przedświąteczne i z powrotem z Zaleszczyk do

Lwowa w dni świąteczne, oraz jedną parę pociągów między Lwowem i Janowem w dni świąteczne. W okresie zimowym wprowadzono bezpośredni pociąg osobowy przyspieszony składający się z 2-ch części, a mianowicie : Warszawa- Sianki i Warszawa- Ławoczne z odjazdem z Warszawy w dni przedświąteczne, zaś z powrotem z Sianek i Ławocznego w dni świąteczne.

Szczególniejszą opieką otoczono miejsca uzdrowiskowe, przez wprowadzenie wagonów bezpośrednich z Gdyni i Warszawy do Morszyńskiego Zdroju oraz z Warszawy, Wilna i Stanisławowa do Truskawca Zdroju. Również czyniono starania o ożywienie ruchu turystycznego przez organizowanie pociągów popularnych, przy współudziale Ligi Popierania Turystyki.

2 / Ilość pociągów ruchu towarowego była ściśle dostosowana do zwiększonego o około 20 % ruchu, jaki zaznaczył się w okresie od maja 1937 do chwili obecnej. W przyszłym rozkładzie jazdy na rok 1938/39 przewidziana jest większa ilość pociągów dla przewozu przesyłek ekspresowych/ t.zw. przesyłkowo- ekspresowe /, które będą kursowały na liniach Śniatyn- Lwów i Lwów- Warszawa i z powrotem a w razie potrzeby także i na linii Lwów- Katowice.

3 / W dziedzinie spraw technicznych zostały otwarte dla potrzeb techniczno- ruchowych dotychczasowe stacje handlowe Dublany- Laszki, Kulików- Mierzwica, Stawczany, Komarno- Buczały, Komańcza Hnizdyczów Kochawina. Ponadto otwarty został przystanek osobowy między stacjami Nisko i Rozwadów, Następnie wybudowano 4-ry nowe bocznice. Od 15. maja 1938.r postanowiono otworzyć dla potrzeb techniczno- ruchowych dalsze stacje handlowe Oleszyce, Basznia, Werchrata, Uhnów i Ulwówek.

4/ Stan urządzeń elektrotechnicznych należących do D.O.K.P.

Lwów na obszarze Województwa lwowskiego w r. 1937/38 nie uległ do stanu poprzedniego roku 1936/37 większym zmianom. Z Miejskimi Zakładami Elektrycznymi we Lwowie zawarto nową umowę na dostawę energii elektrycznej dla budynków kolejowych znajdujących się w mieście. W umowie tej została ustalona taryfa blokowa, w wyniku której przy zużyciu około 80.000 KWh. rocznie będzie się opłacać około 11.000 zł. rocznie mniej, niż wedle poprzedniej umowy. Przeniesiono akumulatornię na dworzec Lwów- Kleparów i zwiększono oświetlenie tej stacji doprowadzono linię wysokiego napięcia ZEOLu do węzła kolejowego w Rawie Ruskiej przy czym cena zakupowanej energii elektrycznej spadła prawie o 50 %.

Liczba stacji i przystanków oświetlonych elektrycznie podniosła się do 38.-

- 5/ Z robót inwestycyjnych wykonanych na terenie województwa wymienić należy : a/ przebudowę st. Sidiów, uzupełnienie urządzenia st. Jarosław, Kleparów i Chryplin, przebudowanie kilku mostów na linii Lwów- Stryj, rozpoczęcie szeregu budów potrzebnych do wykonywania służby ruchu, oraz wykonanie urządzenia zabezpieczającego na liniach Lwów- Bełzec, Lwów-Rzeszów i Sambor- Sianki ;
- b/ ponadto wykonano przebudowę przepustów na linii Rzeszów- Lwów, oraz kilkunastu mostów na linii Lwów- Chodorów, szereg robót nawierzchniowych oraz remontów budynków, jako też kontynuowano roboty około odwodnienia tuneli pod halę peronową na głównym dworcu we Lwowie i wreszcie uzupełniono urządzenia teletechniczne na dworcu we Lwowie oraz na odcinkach Lwów- Sapieżanka i Lwów- Stanisławów.

Wypada tu jeszcze nadmienić o ustawieniu 224 wskaźników ostrzegawczych i 7 nowych zapór liniowych, jak niemniej o szeregu robót pomiarowych.

6/ Stan przewozów . W r. budżetowym 1937/38 przewozy-tylko w zwiększonym rozmiarze / 17 % / odbywały się w ramach norm ustalonych w ub. czasokresie.

7/ Kolejowa służba sanitarna rozwijała się w okresie sprawozdawczym przez stałe rozszerzanie i dostosowywanie do najnowszych wy-
mogów współczesnej medycyny i higieny zarówno działu lecznictwa i higieny personelu i jego rodzin oraz bezpieczeństwa pracy, jak też działu nadzoru nad dezynfekcją wagonów i budynków kolejowych.

.

G/ Administracja poczt i telegrafów.

Sieć pocztowo-telekomunikacyjna obejmowała w dniu 31 marca 1937 r. ogółem 408 jednostek eksploatacyjnych , w tym 105 urzędów pocztowych, 253 agencji pocztowych, 46 pośrednictw pocztowych.

W związku z utworzeniem gmin zbiorowych- Dyrekcja poczyniła w roku budżetowym 1937/38 pewne zmiany w dotychczasowej sieci pocztowej, mające na celu zapewnienie sprawnej obsługi pocztowej. Uruchomiono w tym okresie 29 nowych placówek, w tym 3 urzędy pocztowe, 25 agencji pocztowych, 1 pośrednictwo pocztowe- przy równoczesnym zwinięciu 2 pośrednictw pocztowych.

Celem usprawnienia służby doręczeń w zamiejscowych obszarach pocztowych- Dyrekcja zaprowadziła w dniu 1. lipca 1937 r. na terenie całego województwa lwowskiego- służbę listonosza wiejskiego, która swym zasięgiem obejmuje wszystkie chociażby najmniejsze osiedla. W roku budżetowym 1937/38 dokonano też całego szeregu prac mających na celu dalsze usprawnienie służby telekomunikacyjnej. Wbudowano szereg nowych połączeń telefonicznych, podyktowanych bądź to potrzebami gospodarczymi ludności, bądź też względami

bezpieczeństwa / obecnie wszystkie Posterunki P.P. mają zapewnioną 24-godzinną łączność telefoniczną. Połączenia budowane zmierzają również do przejścia na promienisty system sieci międzymiastowej. System ten polega na tym, że do jednego obwodu telefonicznego włącza się tylko dwie centrale, a nie więcej, jak to dotychczas stosowano. Zwrotny postęp osiągnięto w dziedzinie połączenia z Warszawą. Ilość bezpośrednich obwodów telefonicznych Lwów- Warszawa została zwiększona z 7-u do 9-ciu, a nadto zostało uruchomione bezpośrednie połączenie Lwów- Łódź. Obecnie czas oczekiwania na rozmowę z Warszawą wynosi w godzinach silnego ruchu około 20 minut / przed 3-imi laty wynosił 2 do 3 godziny/. Również zwiększono ilość połączeń z Centralnym Okręgiem Przemysłowym oraz rozbudowano tam sieć przewodów międzymiastowych, odpowiednio do zmienionych warunków. Ilość zainstalowanych stacji telefonicznych abonentowych wzrosła z 3.869 stacji głównych i 1.080 stacji bocznych na 4.390 głównych i 1.143 bocznych.

Podane cyfry nie obejmują Lwowa, Drohobycza, i Borysławia, jako będących w posiadaniu Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej. Ilość central telefonicznych wzrosła z 317 na 339. Z zamierzeń na najbliższą przyszłość należy wymienić uruchomienie jeszcze jednej telefonii trzykrotnej w relacji Lwów- Warszawa. W Rzeszowie, Majdanie k. Kolbuszowej i Truskawcu nabyto parcele pod budowę urzędów pocztowych. W Jarosławiu nabyto realność, w której dotychczas mieścił się urząd pocztowy. Zmieniono lokale urzędów pocztowych w 11-u miejscowościach. Jak wynika z powyższego sprawozdania osiągnięto w okresie sprawozdawczym 1937/38 należyty rozwój we wszystkich działach służby pocztowo- telekomunikacyjnej na terenie województwa lwowskiego.

H/. Inspekcja pracy.

Terytorialny podział obszaru Województwa lwowskiego na Obwody Inspekcji Pracy nie uległ w ciągu roku sprawozdawczego żadnej zmianie.

W roku sprawozdawczym powyższe urzędy były obsadzane 5-ma inspekcyjnymi urzędnikami t.j. w Obwodowym Inspektoracie pracy we Lwowie i Przemyśle po jednym inspektorze pracy i po jednym podinspektorze pracy z tym, że przy Obwodowym Inspektoracie Pracy we Lwowie był czynny poza tym asystent inspekcyjny, powołany z grona robotników, zaś w Obwodowym Insp. Pracy w Drohobyczu jeden obwodowy inspektor pracy.

Na terenie wyżej wymienionych trzech Obwodowych Inspektoratów pracy było w roku sprawozdawczym zarejestrowanych 2.775 czynnych przemysłowych zakładów pracy, w których było zatrudnionych 67.574 robotników, przy czym jak dotychczas rejestracji podlegały tylko zakłady zatrudniające ponad 5-ciu robotników, oraz i te mniejsze, które ze względu na niebezpieczne sposoby produkcji, względnie niebezpieczne mechaniczne urządzenia, wymagały specjalnego nadzoru.

Odnośnie rolniczych zakładów pracy, to zarejestrowano 1.311 folwarków, każdy o obszarze ponad 50 ha, w których zatrudnionych było 21.259 stałych robotników rolnych, przy czym nie uwzględniono kategorii robotników sezonowych i dniówkowych, którzy nie podlegają rejestracji.

Podstawowymi czynnościami inspektorów pracy były wizytacje zakładów pracy. W okresie sprawozdawczym zwizytowano tylko 475 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 21.373 robotników, przy

czym ilość odbytych przez organa inspekcji pracy wizytacji wyraża się w liczbie 518, gdyż niektóre zakłady były wizytowane dwu i trzykrotnie. Jak z powyższego zestawienia cyfrowego wynika, zdołano w okresie sprawozdawczym zwizytować zaledwie około 18 % zakładów. Przyczyny powyższego słabego wyniku należy dopatrywać się w pierwszym rzędzie w tym, że zakłady podlegające wizytacji są przeważnie rozrzucone po całym terenie, zdala od szlaków komunikacyjnych, co w znacznej mierze utrudnia sprawne przeprowadzenie wizytacji, ponadto w roku sprawozdawczym na tle ogólnej koniunktury gospodarczej wzrosła ilość zatargów, które muszą być załatwiane przez inspektorów pracy, nie licząc już innych czynności wchodzących w zakres działania inspekcji pracy.

Powyższe wizytacje, mające na celu polepszenie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz stwierdzenie, czy pracodawcy stosują się do ustawodawstwa ochronnego pracy, wykazały liczne wadliwości. W celu usunięcia tych wadliwości, obwodowi inspektorzy pracy wydali 1.681 zleceń / w tym 772 w formie nakazów / z zakresu higieny pracy i warunków zdrowotnych robotników 2.661 zleceń / w tym 1597 w formie nakazów / w zakresie bezpieczeństwa pracy, oraz 488 zleceń w tym 275 w formie nakazów w zakresie czasu pracy, ewidencji pracujących itp. W czasie tych wizytacji organa Inspekcji Pracy stwierdziły, że pracodawcy wykonali 1293 zleceń udzielonych im w poprzednim okresie sprawozdawczym. Na ogół obwodowi inspektorzy pracy stwierdzili protokolarnie w 6.173 wypadkach wykroczenia zarządów zakładów pracy przeciwko obowiązującym przepisom prawnym, z czego w 1.454 wypadkach ukarano odnośnych przedsiębiorców względnie kierowników zakładów pracy, administra-

cyjnie. Wykonując ustawowe postanowienia w przedmiocie udziału inspektorów pracy przy otwieraniu i przebudowie zakładów przemysłowych, brali inspektorzy udział w 267 komisyjnych dochodzeniach na miejscu i ponadto wydali 347 opinii w tych sprawach, nie biorąc udziału w odnośnych dochodzeniach komisyjnych.

Działalność pośrednicząca w zatargach pomiędzy pracownikami przemysłowymi a pracodawcami wykazuje 2.251 zatargów poszczególnych robotników, które inspektorzy pracy rozpatrzyli i w których załatwieniu pośredniczyli, oraz 241 zatargów zbiorowych, przy których likwidacji inspektorzy pracy współdziałali. Z tych 241 zatargów zbiorowych 90 zlikwidowano bez strajku, 151 zatargów połączonych było ze strajkiem. Zatargami zbiorowymi w przemyśle było objętych 1.222 zakładów pracy. Poza tym w roku sprawozdawczym miało miejsce ponad 16 zatargów w rolnictwie, przy czym 7 zatargów zostało zlikwidowanych bez strajku, a 9 zatargów było połączonych ze wstrzymaniem się robotników od pracy. Tymi zatargami było objętych 25 folwarków, zatrudniających 1.129 robotników.

Nie stosowanie się dużej ilości pracodawców rolnych do obowiązujących ogólnie na terenie województwa lwowskiego umów zbiorowych w rolnictwie, które obejmowały tak stałych robotników rolnych jak i sezonowych oraz dniówkowych, a także i straż leśną, spowodowało wnoszenie licznych skarg przez poszczególnych robotników rolnych do Komisji Rozjem. rolnych urzędujących w poszczególnych powiatach, pod przewodnictwem właściwych obwodowych inspektorów pracy. Takich skarg wniesiono w roku sprawozdawczym 1.103 a ponieważ z roku poprzedniego pozostało do rozpatrzenia 683 spraw, łączna ilość skarg wynosiła 1.790.

Komisje rozjemcze rolne rozpatrzyły na 102

posiedzeniach 1.410 spraw, reszta zaś t.j. 380 przeszła na rok następny. Warunki pracy dozorców domowych we Lwowie, Drohobyczu, Przemyślu, Jarosławiu, Samborze, Rzeszowie i Krośnie, były również urogulowane umowami zbiorowymi, względnie orzeczeniami Nadzwyczajnych Komisji Rozjemczych.

W wyżej wymienionych miastach- z wyjątkiem Lwowa i Drohobycza, gdzie istnieją Sady Pracy- rozpatrywały skargi dozorców domów na niestosujących się do umów właścicieli realności- Komisje Rozjemcze dla dozorców domów, urzędujące w poszczególnych, wyżej wymienionych miastach. W okresie sprawozdawczym takich skarg wniesiono 162, a ponieważ z roku poprzedniego pozostało do rozpatrzenia 227 skarg, łączna ich ilość wynosiła 389 skarg. Komisje Rozjemcze dla spraw dozorców domów na 40-tu posiedzeniach rozpatrzyły 311 spraw, przy czym reszta skarg niezakończonych w ilości 78, przeszła na okres następny.

Co się tyczy ogólnych uwag odnośnie działalności Inspekcji Pracy w roku sprawozdawczym na terenie Województwa lwowskiego, to przede wszystkim uwypukla się zwiększenie ilości przemysłowych zakładów pracy, w porównaniu z rokiem poprzednim. Tak stan bezpieczeństwa i higieny pracy, jak i stosunek pracodawców do obowiązującego ustawodawstwa ochronnego uległ pewnej poprawie.

Dodatnim objawem w porównaniu z okresem poprzednim było zmniejszenie się liczby zatargów zbiorowych o około 43 % przy czym należy podkreślić, że ilość zatargów zbiorowych połączonych ze strajkiem zmniejszyła się również o 49 % w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym.

Z nowym rokiem budżetowym 1938/39 zostaje powiększona o 100 % ilość Obwodowych Inspektoratów Pracy działających na obszarze województwa lwowskiego, co przyczyni się wybitnie

do poprawy dotychczasowego stanu i ułatwi spełnienie zadań Inspekcji Pracy, a w szczególności pozwoli na zwiększenie ilości wizytacji, przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa i higieny pracy, a tym samym zmniejszenia ilości nieszczęśliwych wypadków.

.

I/. Administracja górnicza.

1/ Dane ogólne : Na obszarze województwa lwowskiego administrację górniczną sprawuje Wyższy Urząd Górniczy we Lwowie, którego właściwość terytorialna obejmuje ponadto część województwa krakowskiego, województwo stanisławowskie, tarnopolskie, poleskie i wołyńskie . Jako władze górnicze I instancji funkcjonują na obszarze województwa lwowskiego dwa Okręgowe Urzędy Górnicze, a to w Jaśle i w Drohobyczu.

Na obszarze województwa lwowskiego czynne były w r.1937 kopalnie oleju skalnego i gazu ziemnego , wosku ziemnego, kopalnie soli wraz z warzelniami, soli potasowych oraz węgla brunatnego. Ponadto rozwijały się tu roboty poszukiwawcze za ropą i gazem, rudami żelaza i manganu i solami potasowymi. Z zakładów podlegających kompetencji władz górniczych czynne były rafinerie nafty, gazolinie oraz zakłady tłoczenia i magazynowania ropy.

2/ Kopalnictwo naftowe i gazowe rozmieszczone było w 77 miejscowościach województwa lwowskiego, obejmując ogółem 605 samodzielnych kopalń na ogólną liczbę 829 w całej Polsce. Na kopalniach tych czynnych było : 2275 otworów wiertn. / + 121 w porównaniu z r. 1936/ na ogólną liczbę 3809 czynnych otworów świdr. w całej Polsce. Z otworów tych pozostawało w wierceniu

względnie w rekonstrukcji : 94 otw. świdr .

/ + 14 w porównaniu z r. 1936 / na ogólną ilość 173 otw. świdr. w całej Polsce / / + 25 w porównaniu z r. 1936 /.

W eksploatacji ropy i gazu pozostawało : 2181 otw. świdr. / + 107 w por. z r. 1936 na ogólną ilość 3636 otw. świdr. w całej Polsce / + 224 w por. z r. 1936 /.

Główny obszar naftowy Borysławia obejmował w r. 1937 ogółem 427 kopalń z 771 czynnymi otworami świdr. / + 63 w por. z r. 1936 /. Z otworów tych pozostawało : 31 w wierceniu względnie rekonstrukcji / + 18 w por. z r. 1936 / reszta t.j. 740 w eksploatacji ropy i gazu / + 45 w por. z r. 1936 /
Kopalnie oleju skalnego położone na obszarze województwa lwowskiego wyprodukowały w r. 1937 ogółem 40801 cystern ropy a 10.000 kg. /-1187 cystern w por. z r. 1936 / na ogólną cyfrę 50130 cystern w całej Polsce /- 933 cyst. w por. z r. 1936 /, oraz 183.464.000 m³ gazu / - 6.199.000 m³ w por. z r. 1936 / na ogólną cyfrę 530.497. 000 m². w całej Polsce / + 47.194.000 m² w por. z r. 1936 /.

Główny obszar naftowy Borysławia wyprodukował w r.1937 ogółem 25.886 cystern ropy / - 1.246 cyst. w por. z r.1936 / oraz 124.258.000 m³ gazu / - 4.790. 000 m³ w por. z r.1936 /.

Z powyższego wynika, że mimo wzrostu wierceń i stanu otworów świdr. w eksploatacji produkcja ropy w r. 1937 obniżyła się w sumie znacznie.

Zaznaczyć przy tym należy, że spadek produkcji ropy w wojew. lwowskim jest stosunkowo wyższy niż przeciętny dla Polski. Nie mniej i produkcja gazu na obszarze wojew. lwow. która spadła o 4 % w por. z r. 1936 wykazuje objawy wyczerpania złóż gazowych wobec obszarów poza wojew. lwow. jeżeli się zważy, że produkcja gazu w całej Polsce w r. 1937 wzrosła w por. z r. 1936 o 9 %. Spadek produkcji ropy i gazu na obszarze wojew. lwow. przypisać należy głównie znacznemu

obniżeniu się produkcji w Zagłębiu Borysławskim oraz słabym stosunkowo wynikom wierceń w innych miejscowościach.

Ruch wiertniczy na obszarze województwa lwowskiego określa się cyfrą odwierconych metrów w sumarycznej ilości 65.390 m. / + 14.280 m w por. z r. 1936 / z czego przypada na Zagłębie Borysławskie 14.269 m / + 1115 m. w por. z r. 1936 / W ogólnej cyfrze uwierconych metrów w całej Polsce 139.247 m. / + 32.246 m. w por. z r. 1936 / partycypuje województwo lwowskie zatem w 47 % / 1 % w por. z r. 1936 /.

Z ważniejszych inwestycji na kopalniach nafty należy wymienić wprowadzenie nowoczesnej metody wiercenia obrotowego systemem Rotary oraz coraz dalej postępujące stosowanie przewoźnych żurawi wiertniczych, dla płytkich wierceń z luty, przy użyciu ekonomicznego napędu motorami spalinowymi. Na podkreślenie zasługuje coraz szersze stosowanie rdzeniowania otworów wiertniczych.

Duży postęp zaznaczył się w dziedzinie regeneracji ciśnienia złóż bitumicznych metodą Marietta. Metoda zastosowana była z bardzo dobrym wynikiem zwłaszcza w Schodnicy na kilku jednostkach tektonicznych przez wtłaczanie powietrza w złożo pod ciśnieniem. Dzięki tej metodzie uzyskano tu znaczny wzrost produkcji ze starych otworów świdrowych / około 3.000 cystern w ciągu 6 lat pracy tą metodą w porównaniu z produkcją przed zastosowaniem tej metody /.

Ostatnio zamiast powietrza zastosowano w Schodnicy wtłaczanie gazu ziemnego, co zapobiega oksydacji złóż ropnych, oraz powoduje zwiększenie się procentu węglowodorów w gazie, odbieranym z otworów świdrowych, zwiększenie ich wartości opałowej i wydajności gazoliny. W tym celu zainstalowano rurociąg gazowy z Borysławia do Schodnicy, którym doprowadza się gazy dawszawskie do instalacji kompresorowych.

3/ Roboty poszukiwawcze naftowe prowadzone były w dużym zakresie przez S.A. " Pionier " . W roku 1937 S.A. " Pionier " wykonała na obszarze województwa lwowskiego prace poszukiwawcze przy użyciu zdjęć geologicznych, wierceń poszukiwawczych i badań geofizycznych na 2 odcinkach a to : obszary tortońskie w powiatach : Sambor, Mościska, Przemyśl, oraz obszar zachodnich brzeżnych Karpat i przedgórza zachodniego.

Z punktu widzenia możliwości odkrycia nowych rezerw ropy i gazu badania przygotowawcze S.A. " Pionier " wykonane w roku 1937 na obszarze wojew. lwow. pozwalają na wydzielenie pewnej strefy terenów położonych na wschód od Przemyśla, w których istnieją znaczne prawdopodobieństwa złóż gazowych. Ponadto charakter napotkanych gazów nie wyklucza możliwości istnienia również i złóż ropy. Prace poszukiwawcze na odcinku na zachód od Przemyśla znajdują się ciągle jeszcze w stadium przygotowawczym. Dotychczasowe wyniki zdjęć geologicznych oraz badań geofizycznych pozwalają na wyeliminowanie części przedgórza i Karpat, nie przedstawiających wartości dla dalszych szczegółowych prac poszukiwawczych, oraz na wybór tych odcinków, które będą przedmiotem dalszych badań wiertniczych projektowanych w roku 1938. Poza tym poszczególne firmy prowadziły wiercenia poszukiwawcze we własnym zakresie.

Z wierceń poszukiwawczych zasługują na uwagę wiercenia w Czarnej, w obrebie centralnej depresji Karpackiej na przedłużeniu antykliny Lipie ku północnemu zachodowi.

Stwierdzono tu w warstwach krośnieńskich w głębokości około 200 m. wydátne złóże ropne z początkową produkcją około 1 cysterny. Złóža tego typu jednak zachowuje się bardzo niejednolicie w przebiegu antykliny, co stwierdzono na sąsiedniej kopalni Lipie i w Michniowcu.

Wiercenie poszukiwawcze w Gajach niżnych doprowadzone do głębokości 1505 m z wynikiem negatywnym.

Natomiast poszukiwawcze otwory na przedgórzu o charakterze gazowym dały wyniki pozytywne. Otwór świdrowy Nr.5 Polmin w Oparach na półn. wschód od Drohobycza stwierdził w głębokości 400 m. wydajne złożo gazowe o ciśnieniu przeszło 40 atm. Również otwór świdr. Polmin 1 w Lotni w tej samej okolicy wykazał obecność złóż gazowych. Obydwa te otwory założone w sytuacji geologicznej zbliżonej do kopalń daszawskich pozwalają wnioskować, że złoża gazowe Daszawy rozciągają się na znaczną odległość w kierunku północno- zachodnim od Daszawy. Dowiercenia te zatem posiadają szczególnie doniosłe znaczenie, albowiem przypuszczalnie umożliwią one powstanie tu nowego centrum dla kopalnianego przemysłu gazowego.

4/ Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego w r. 1937 subwencjonował cały szereg wierceń na interesujących jednostkach geologicznych. Otwory świdrowe korzystające z pożyczek Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego dowiercone w r. 1937 z wynikiem pozytywnym na obszarze wojew. lwowskiego, uzyskały ogółem pożyczek w wysokości 197.005 zł. / na ogólną cyfrę 370.844 zł. w całym przemyśle naftowym/ przy czym w otworach tych odwiercono 4195 m / na ogólną cyfrę 8649 m. odwierconych w subwencjonowanych otworach w całym przemyśle naftowym./ Fundusz Popierania Wiertnictwa Naftowego administrowany jest przez Radę na czele której stoi prezes Wyższego Urzędu Górniczego we Lwowie.

Chcąc spełnić ciążące na Funduszu zadanie popierania wierceń problemowych, Rada Funduszu uznała za rzecz niezbędną przeprowadzenie we własnym zakresie studiów nad problemem terenowym, dla stworzenia sobie tą drogą własnych podstaw

orientacyjnych dla swej polityki kredytowej i dla rozdziału pożyczek na wiercenia w sposób jak najbardziej pożyteczny i celowy. Niezależnie od tego Rada wyszła z założenia, że wypracowanie pewnego planu terenowego, choćby jeszcze niezupełnego, może przyczynić się do pobudzenia inicjatywy wiertniczej w kierunku zakładania wierceń poszukiwawczych, skoro staną się znane miejsca, gdzie szukać należy z dużym prawdopodobieństwem znalezienia nowych wydajnych horyzontów ropnych.

Do udziału w pracach nad wyznaczeniem terenów najbardziej odpowiednich dla wierceń poszukiwawczych, zaprosił prezes Rady Funduszu najwybitniejszych przedstawicieli wiedzy i doświadczenia geologicznego.

5/ Sól . W roku 1937 czynne były 2 żupy solne w 1/ Drohobyczu i 2/ Lacku. Ruch polegał na wydobywaniu solanki w Drohobyczu naturalnej, w Lacku sztucznie wytwarzanej za pomocą t. zw. ługowni. Z solanki wytwarzano sól t.zw. warzonkę. W roku 1937 wydobyć wynosiło w Drohobyczu : solanki 219050 hl. / 201120 w roku 1936 / warzonki- 6340 t. /5793/ zarobki robotn. 99621 zł. 46 gr. / 91269 zł. 73 gr. / ilość robotn. 52 / 53 / w Lacku : solanki 202000 hl. / 160.000 / warzonki 6194.07 t. / 5233/ zarobki robotn. 128970 zł.66 gr. /131930 zł. / ilość robotn. 64 / 70 /.

6/ Sole potasowe : W roku 1937 czynna była 1 kopalnia soli potasowych w Stebniku. Wydobyć wynosiło : kainitu- 109636 t. 98414 t. w r. 1936 / langbainitu 14241t./ 8571/ zarobki robotn. 742.094 zł. 97 gr. / 637797 zł. / ilość robotników 450 / 400 /.

Poza tym wprowadzono wiercenia poszukiwawcze za solami potasowymi w gm. Hurnie koło Stryja i to z wynikiem pozytywnym. Zamierzone inwestycje na kop. soli potasowych w Stebni-

ku : rozbudowa bocznic kolejowej, budynek na fabrykację siarczanu potasu, budowa doświadczalnych pieców do fabryki siarczanu potasu i budowa drugiego magazynu młyna, fabryki kalimagnezu i ładowni.

7/ Węgiel brunatny : Czynna była jedna kopalnia węgla brunatnego " Roman " Potyliczu pow. Żółkiew.

Wydobycie wynosiło 861 t. / 496 t. w r. 1936 / ilość robotników 12 / 12 /.

8/ Wosk ziemny : Czynna była jedna kopalnia wosku ziemnego "Borysław " SA . w Borysławiu.

Wydobycie wynosiło : 322.530 kg. / 343653 kg. w r. 1936 / ilość robotników 273 / 251/ zużycie w kraju wynosiło : 2952 .5 kg / 2169/, eksport 565. 167 kg. / 277.815 /.

9/ Rudy żelazne : W roku 1937 rozpoczęto na większą skalę roboty poszukiwawcze za złożami rud żelaznych / syderytów/ w powiatach Krosno, Lesko, Sanok, Brzozów, Rzeszów. Najbardziej czynną była S. A. Wspólnota Interesów w Katowicach, która zgłosiła 48 odkryć rudy wraz z prośbą o nadanie pól górniczych, każde o przeciętnym obszarze 250 ha. Innych odkryć zgłoszono na rudę żelazną 24.

10/ Gazolinian w roku 1937 było czynnych 23 / + 2 w por. z rokiem 1936/, na ogólną ilość 28 w całej Polsce / + 2 w por. z r. 1936 /. Gazolinianie te przerobiły ogółem 159.959.000 m³ gazu / 8.339. 000 m³ w por. z r. 1936 / na ogólną ilość 269. 153.000 m³ w całej Polsce / + 6.280.000 m³ w por. z r. 1936/ i wyprodukowały ogółem 3.383 cyst. gazoliny / + 73 cyst. w por. z r. 1936 /, na ogólną ilość 3.906 cyst. w całej Polsce / + 66 cyst. w por. z r. 1936 /.

Produkcja zatem gazoliny na obszarze województwa lwowskiego wynosiła w roku 1937 przeszło 86 % całej produkcji w Polsce.

11/ Rafinerii nafty czynnych było 19 na ogólną liczbę 31 w całej Polsce. Rafinerie te przerobiły ogółem w roku 1937-30.186 cyst. ropy / + 892 w por. z r. 1936 /, na ogólną ilość 49.891 cyst. ropy / + 963 cyst. w por. z r. 1936/, przeobrażonych w całej Polsce i wytworzyły ogółem 27.847 cystern produktów naftowych / + 810 cyst. w por. z r. 1936/ na ogólną ilość w Polsce 45.621 cyst. / + 634 cyst. w por. z r. 1936 /.

Z produktów wytworzonych w rafineriach na obszarze województwa lwowskiego wyeksponowano w r. 1937 na rynek krajowy 23.167 cyst. / + 2.486 cyst. w por. z r. 1936 / na ogólną ilość 36.773 cyst. w całej Polsce / + 3.835 cyst. w por. z r. 1936 / Eksport z tych rafinerii wynosił w r. 1937- 6.098 cyst. / -2.354 cyst. w por. z r. 1936/, na ogólną ilość eksportu 12.633 cyst. / -3342 cyst. w por. z r. 1936/ Zapasy ropy w rafineriach na obszarze województwa lwowskiego z początkiem roku 1937 wynosiły 8.265 cyst. / - 1282 cyst. w por. z r. 1936/ na ogólną cyfrę zapasów ropy w rafineriach w Polsce 15.838 cyst. Z końcem r. 1937 zapasy ropy w tych rafineriach wynosiły 6.681 cyst. / -916 cyst. w por. z r. 1936 / na ogólną ilość 13.935 cyst. w rafineriach w Polsce / - 1.903 cyst. w por. z r. 1936/. Zapasy produktów naftowych w rafineriach na obszarze województwa lwowskiego wynosiły z początkiem roku 1937 - 8.265 cyst. / -1283 cyst. w por. z r. 1936/, na ogólną ilość 15.838 cyst. w rafineriach w całej Polsce / - 2,025 cyst. w por. z r. 1936 /, zaś z końcem r. 1937 wynosiły 7.743 cyst. / -522 cyst. w por. z r. 1936/ na ogólną ilość w Polsce 13.935 cyst./ -1.903 cyst. w por. z r. 1936 / .

12.a/ Towarzystw tłoczeniowych i magazynowych czynnych było na obszarze województwa lwowskiego 5.- Przedsiębiorstwa te przetłoczyły w r. 1937 około 90% całej produkcji ropy, pozostała ilość przetwarzana była bądź własnymi rurociągami kopalnierzymi do stacji kolejowej, bądź też przewożona beczkowozami.

b/ Sieć gazociągów w wojew. lwow. została rozbudowana przez ułożenie gazociągu do centralnego okręgu przemysłowego.

13/ Działalność władz górniczych obejmowała :

a/ współdziałanie w pracach ustawodawczych, w szczególności nad opracowaniem nowelizacji prawa górniczego, projektu zmian ustawy naftowej, projektu ustawy o obrocie ropą, oraz przepisów bezpieczeństwa dla kopalń,

b/ sprawy zatwierdzania zgłoszeń kopalń nafty i gazu ziemnego, oraz urządzeń pomocniczych, sprawy otwierania pól naftowych, urzędowanie w sprawach zgłoszeń poszukiwań górniczych i nadań pól górniczych,

c/ nadzór nad ruchem kopalń i bezpieczeństwem pracy przez kolaudację urządzeń kopalnianych, okresowe inspekcje kopalń i rozpatrywanie zgłoszeń kierowników i dozorców ruchu,

d/ nadzór nad ochroną złóż i ich racjonalną eksploatacją przez badanie planów ruchu kopalń, planów odbudowy, planów rurowania otworów wiertniczych, kontrolę zamykania wód, przez wydawanie zarządzeń w wypadkach zawodnienia i w razie likwidacji otworów wiertniczych.

e/ prowadzenie akcji szacowania zasobów złóż gazowych,

f/ sprawy popierania wiertnictwa naftowego przez stosowanie przepisów o ulgach dla wierceń poszukiwawczych ,

przez współpracę z instytutami geologicznymi i technicznymi i popieranie badań i prac geologicznych, tych instytutów i prac komisji badawczych, mających na celu wprowadzenie postępowych urządzeń technicznych w wiertnictwie i eksploatacji. W tym dziale pracy władze górnicze brały udział w pracach Karpackiego Instytutu Geologiczno-Naftowego w Borysławiu i Instytutu Przemysłu Naftowego w Krośnie przez swych delegatów, jako przewodniczących Kuratorji tych instytutów, w pracach Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego w Borysławiu i w Krośnie i Komisji Technicznych wyłanianych przez to Stowarzyszenie. Ponadto władze górnicze opiniowały podania o pożyczki na wiercenia z Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego i prowadziły kontrolę robót na kopalniach przez Fundusz subwencjonowanych, badanie przyczyn nieszczęśliwych wypadków na kopalniach, przyczyn pożarów i eksplozji i wydawanie zarządzeń zapobiegawczych, tak indywidualnych, jak też i ogólnych, normujących zasady bezpieczeństwa odnośnie urządzeń kopalniarskich i sposobu pracy,-

g/ pieczę nad szkoleniem fachowego personelu, w szczególności inicjatywę w tworzeniu i popieraniu szkolnictwa zawodowego i kursów fachowych dla maszynistów, motorowych i elektromonterów i udział w końcowych egzaminach.

Władze górnicze reprezentowane są w Radzie Opiekuńczej Państwowej Szkoły Wiertniczej w Borysławiu i pryw. Szkoły Wiertniczej w Jaśle, mających za zadanie kształcenia wiertaczy,

h/ sprawy przemysłowe, dotyczące przedsiębiorstw przemysłowych, podlegających władzom górniczym, a to rafi-

neryj nafty, zakładów tłoczniowo- magazynowych dla ropy, gazoliniarni i łapaczek ropy- w szczególności sprawy koncesji dla tych zakładów, badanie projektów, urządzeń etc.

i/ współpracę z władzami Inspekcji Pracy w sprawach robotniczych, udział w łagodzeniu zatargów i przy zawieraniu umów zbiorowych,

j/ prowadzenie statystyki ruchu kopalń, produkcji , stanu zatrudnienia , zarobków etc.

k/ inne sprawy, jak ochrony źródeł mineralnych, prowadzenie ewidencji kotłów parowych, wydawanie opinii dla władz państwowych i autonomicznych.

-X-X-X-X-X-X-X-X-X-

-X-X-X-X-X-X

III. TYMCZASOWY WYDZIAŁ SAMORZĄDOWY w likwidacji.

....

A. Część Ogólna.

Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie, jako instytucja sukcesyjna po b. Wydziale krajowym we Lwowie, pozostaje pod zarządem Wojewody lwowskiego jako likwidatora tych działów, które w myśl zarządzeń władz naczelnych zostały przeznaczone do likwidacji, oraz jako szefa administracyjnego tych działów, które władze naczelne utrzymują dotychczas w stanie aktywnym. Do tych działów w okresie sprawozdawczym należały nadal : sprawy sanitarne / szpitalnictwo i lek. służba okręgowa / sprawy fundacyjne / zarząd fundacjami / oraz szereg drobniejszych spraw, będących pozostałościami po b. Wydziale krajowym względnie Tymcz. Wydziale Samorządowym.

Kompetencja terytorialna Tymcz. W. dz. Samorząd. w likwidacji rozciąga się, w granicach jego właściwości rzeczowej, na obszar 4 województw małopolskich i stanowi organiczną całość. Z tego powodu wyodrębnienie sprawozdawcze agend Tymcz. W. dz. Samorz. dla zasięgu tylko województwa lwow. ma charakter teoretyczny i nie wyklucza wzmianek o całej działalności tego urzędu.

Pod względem gospodarczym stanowił Tymcz. Wydział Samorządowy w likwidac. jednostkę mającą własny budżet, zatwierdzony przez Min. Spraw Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu. Budżet ten nie wchodził w skład budżetu państwowego i korzystał z nieznacznej tylko dotacji z nadzwyczajnego budżetu Min. Skarbu /w r.1937/38- 2. 100.000 zł. /.

./.

System gospodarstwa Tymcz. Wydz. Samorz. jest oparty głównie na źródłach dochodowych mających charakter samorządowy, a więc na udziale w dodatkach komunalnych do państw. podatku gruntowego, podatku od nieruchomości i do podatku przemysłowego / od obrotu i świadectw przemysłowych /, na udziale w dochodach monopolu spirytusowego, na specjalnych dopłatach na szpitalnictwo, na rozmaitych dochodach własnych / zwroty, kupony od papierów wartościowych, opłaty administr. od podań itp. / oraz na zwrotach kosztów leczenia.

Zestawienie dochodów i wydatków

Tymczasowego Wydziału Samorządowego według budżetu
na rok 1937/ 38.

§.	D	o	c	h	o	d	y	
	<u>Suma dochodów :</u>							11.849.862 zł.
2	Zwroty wydatków osobowych						280	"
4	Pomieszczenie						22.564	"
5	Wydatki biurowe						6.000	"
8	Szupaśnictwo						1.000	"
12	Sanitarne						4.586.868	"
13	Różne						203.150	"
14	Dodatki do podatków						4.730.000	"
15	Niedobór						2.100.000	"

§.	Wydatki	
	<u>Suma wydatków</u>	11,649,862 zł.
1	Uposażenie	237.864 "
2	Różne wydatki osobowe	7.738 "
3	Podróże służbowe i przesiedlenia	4.000 "
4	Pomieszczenie	32.900 "
5	Wydatki biurowe	17.800 "
6	Inne wydatki	360 "
7	Remont i konserwacja budowli	8.700 "
8	Szupaśnictwo	55.800 "
9	Długi krajowe	210.000 "
10	Renty wdowie i sieroce	2.337 "
11	Sanitarne	11,040.083 "
12	Różne	32.280 "

B/ Zarząd Centralny.

- 1/ Sprawy budżetowe Tymczasow. Wydziału Samorządowego w likwidac.
obejmowały w roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, realizację budżetu tego urzędu na r. 1937/38 prowadzenie księgowości, sporządzanie zamknięć rachunk. bezpośrednie wykonawcze czynności kasowe i gospodarcze oraz opracowanie preliminarza budżetowego na rok następny.-
- 2/ Administracja nieruchomości państwowych, które dawniej były własnością b. galic. Funduszu Krajowego. W ciągu roku sprawozd. ubyły 3 nieruchomości, z tego jedna na terenie województwa lwowskiego / realność w Stebniku lwh. 691 sprzedano gminie Stebnik /.

3/ Fundusze propinacyjny i solny były ulokowane w papierach procentowych, podlegających wylosowaniu. W dniu 31/3 1938 fundusz propinacyjny wynosił 2.731.049.17 zł. zaś fundusz solny 1.237.178.97 zł.

Tymcz. Wódz. Samorz. w likw. utrzymuje w ewidencji ruch tych papierów i kieruje ich fruktyfikacją. Tymcz. Wydział Samorz. w likwidac. zarządza również pozostałymi po b. Wydziale krajowym depozytami będącymi własnością poszczególnych ciał samorządowych, a złożonymi w Banku Gospodarstwa krajowego i w Tow. Kred. Ziemskim i likwiduje te depozyta w miarę wylosowania papierów wartościowych, z których się one składają- oraz na żądanie interesowanych stron.

W ewidencji Tymcz. Wydziału Samorząd. w likwidac. pozostają też kaucje, złożone przez strony na zabezpieczenie zobowiązań z umów. Kaucje te wydaje się stronom w miarę zgłoszeń.

4/ Likwidacja Kraj. Patronatu rękodzieł i drob. przemysłu

we Lwowie. Po zniesionym na podstawie rozp. Rady Min. z 19. 6. 1931 Dz. Urzęd. Nr. 56 poz. 450 Kraj. Patronacie rękodzieł i drob. przem. pozostał w zarządzie Tymcz. Wydz. Samorząd. w likw. majątek, składający się z pretensyj do różnych osób fizycznych i prawnych z tytułu udzielonych pożyczek.

Maszyny z inwentarza szkoły garb. białosk. pozostają dalej w najemnym używaniu Małop. Tow. Rolniczego we Lwowie. Ściąganie zaległych pożyczek postępuje tylko bardzo powoli naprzód z powodu złego stanu finansowego większości dłużników. W r. 1937/ 38 ściągnięto od dłużników sumę 11.768 .83 zł. Gotówka Funduszu rękodzieł wynosiła

w dniu 31. III. 1938 r. 40.415. 27 zł.

5/ Na pokrycie kosztów szupasowych należnych stacjom wydaleniczym w całej Małopolsce wydał Tymcz. Wydział Samorz.

w roku 1937/38 39.267. 54 zł.

Tytułem zwrotu 1/5 wzgl. 1/3 części wydatków wydaleniczych wpłynęła w r. 1937/38 od gmin suma . . . 3.400 zł.

6/ Zaległości z tytułu opłat szynarskich pozostają nadal w ewidencji Tymcz. Wydziału Samorz. i opłat konsumc. od piwa .

W roku 1937/38 ściągnięto z tego tytułu kwotę 2.110.16 zł.

7/ Likwidacja spraw drogowych i melioracyjnych .

W zarządzie Tymcz. Wydz. Samorz. w likw. pozostaje fundusz pożyczkowy b. Wydz. Krajowego na cele melioracyjne.

Gotówka tego funduszu ulokowana w Banku Gosp. Kraj. wynosiła w dniu 31. 3. 1938 . . . 28.575 zł. a wierzytelności tego funduszu z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły 513.468. 27 zł.

W r. 1937 /38 udzielono z powyższego funduszu 8 pożyczek Spółkom Wodnym na terenie województw lwow. tarnopol. i stansławowskiego na sumę .. 101.203 zł.

Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. załatwia również likwidacyjnie sprawy osobowe personelu technicznego b. biura drogowego i melioracyjnego wydziału krajowego, oraz likwidację 4- tomowego wydawnictwa " Roboty wodne i melioracyjne w południowej Małopolsce ", opracowywanego przez śp. inż. Andrzeja Kędziora, a subwencjonowanego przez b. Min. Rob. Publ. Polską Akademię Umiejętności oraz przez Tymcz. Wydział Samorządowy została ukończona.

C/ Sprawy fundacyjne załatwiane przez

Departament fundacyjny Wojewody lwowskiego.

Departament fundacyjny sprawujący zarząd fundacjami przekazany rozporządzeniem Prezydenta R.P. z 16. I. 1928 dz. ust. Nr. 7 poz. 40 Wojewodzie lwowskiemu jako likwidatorowi Tymcz. Wydziału Samorząd. rozwijał nadto, wskutek specjalnego zlecenia Min. Spraw Wewn. działalność w sprawowaniu przez państwową władzę fundacyjną nad zoru nad fundacjami na obszarze województw małopolskich, oraz w wykonywaniu zarządu fundacjami, objętego po b.N. miastnictwie lwowskim. Według stanu z 31. III. 1938 podlegało Wojewodzie lwow. ogółem około 1700 fundacyj posiadających majątki nieruchome lub kapitały pieniężne. Łączny obszar majątków fundacyj pozostających pod nadzorem Wojewody lwowskiego wynosił około 72.000 ha w czym lasów około 48. 000 ha ról około 24.000 ha.

Nadzór nad tymi fundacjami polegał na rozciągnięciu kontroli i opieki nad ich gospodarką i działalnością, badaniu rachunków w ramach postanowień statutowych, przeprowadzaniu lustracji na miejscu, strzeżeniu całości majątków zakładowych, czuwaniu nad należytym wypełnianiem celów fundacyjnych, uruchomianiu fundacyj nieczynnych np. w drodze łączenia w jedną kilku fundacyj o pokrewnych celach, których kapitały zmniejszyły się wskutek dewaluacji, współdziałaniu przy układaniu statutów fundacyjnych itp. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono lustracje 14 fundacyj i wydano stosowne zarządzenia. Nadto zbadano na miejscu stan majątku i działalność większej

ilości fundacyj żydowskich.

W roku 1937/38 ukonstytuowanych zostało 25 fundacyj
i powstało 8 nowych. Pod bezpośrednim zarządem Wojewody
lwow. pozostawało w dn. 31. III. 1938 r. ogółem 854 fun-
dacyj i funduszków stypendyjnych i dobroczynnych. Majątek
powyższych fundacyj i funduszków przechowany w Kasie I-go
Urzędu Skarbowego we Lwowie wynosił w papierach wartości-
wych i w gotówce wedle stanu z dnia 31. III. 1938 r. w e-
fektach 5.621.978.53 zł.
w gotówce 130.351.56 "

R a z e m 5.752.330.09 zł.

Łączny obszar dóbr i lasów fundacyj zarządzanych przez
Wojewodę lwowskiego wynosił :

a/ grunta rolne około 8.100 ha
b/ lasy " 5.541 ha

Razem około 13.641 ha

Obszar lasów fundacyj zarządzanych w porównaniu ze stanem
z roku 1936/37 wzrósł o 213.70 ha
wskutek dokupienia 173.70 ha
lasu sąsiedniego przez fundację Wiktora hr. Baworowskiego,
oraz wskutek zalesienia około 40 ha gruntów dotychczas
rolnych.

Z pośród lasów zarządzanych leży na obszarze wojew.
lwowskiego 5 o pow. 2.165.77 ha.

W roku sprawozdawczym jak i w latach ubiegłych w lasach
zarządzanych przez Departament fundacyjny wyreby odbywa-
ły się ściśle wedle zatwierdzonych planów gospodarczych.
W związku z wygaśnięciem praw dożywotniego użytkowania,
przeszły w zarząd Wojewody lwowskiego 3 fundacje substytuo-

wane. W roku sprawozdawczym opracowano opinię o projektach ustawodawczych dotyczących unifikacji formalnego i materialnego prawa fundacyjnego. Rozpoczęte w ubiegłym okresie prace zmierzające do ścisłego zarejestrowania wszystkich fundacyj podlegających Wojewodzie lwowskiemu są na ukończeniu. Nadto w roku sprawozdawczym sporządzono na podstawie posiadanych dat i dokumentów projekt szczegółowego schematyzmu wszystkich fundacyj pozostających pod zarządem lub nadzorem Wojewody lwowskiego. Z dochodów fundacyj pozostających pod zarządem Wojewody lwowskiego na cele fundacyjne wydano w roku 1937/38, 1/ na stypendia, zasiłki naukowe i miejsca fundusze w zakładach naukowych . . . 183.017 zł. 2/ na cele kulturalno-oświatowe . . . 40.000 zł. 3/ na cele społeczno opiekuńcze jak zapomogi, wsparcia czasowe i stałe, ochronki, domy ludowe, posagi itp. . . . 76.140 zł. - razem 299.157 zł. Przy rozdawnictwie stypendiów i zapomóg starano się uwzględnić w ramach postanowień statutów fundacyjnych przede wszystkim ludność najuboższą, zwłaszcza małorolną ludność wiejską.

D/ Sprawy sanitarne.

- 1/ Szpitalnictwo : a/ Szpital powszechny we Lwowie posiadał w r. 1937/38- 1.606 łózek etatowych, w tym na oddziałach szpitalnych 1.062 a na oddziałach klinicznych 544- faktyczne obłożenie wynosiło 1.783 łózek. Na oddziałach szpitalnych leczono 20. 115 osób, na oddziałach zaś klinicznych 6.301, razem 26.416 osób, w porównaniu zatem z r. 1936/37 mniej o 483 osób. Dni leczenia było na wszyst

kich oddziałach ogółem 472.987, mniej jak w ubiegłym roku budż. o 11.720 dni. Przeciętny dzienny stan chorych wynosił w szpitalu 964 osób a na klinikach 332 osób. Mniejsza ilość leczonych tłumaczy się tym, że z powodu stałego przepełnienia oddziałów szpitalnych dużej ilości łóż chorych musiało się odmówić przyjęcia do szpitala. Średni czas leczenia uległ nieznacznej zmianie i wynosił na oddziałach szpitalnych 17.5 a na oddziałach klinicznych 19.2 dnia. Procent śmiertelności na oddziałach szpitalnych wynosił 5.6 % na klinikach zaś 3 %. Procent ten jest mniejszy od zeszłorocznego, który wynosił w szpitalu 6.4 % a na klinikach 3. 6 %.

Personel lekarski szpitala składał się z dyrektora, 14 ordynatorów, 40 lekarzy asystentów hospitantów płatnych, oraz około 100 bezpłatnych praktykantów lekarskich.

Ilość płatnych lekarzy jest za mała dla prawidłowego obsłużenia wszystkich oddziałów i licznych pracowni i ambulatoriów szpitalnych. Celem zabezpieczenia ciągłości pracy na poszczególnych oddziałach okazała się potrzeba utworzenia stanowisk zastępców ordynatorów. W związku z powyższym wstawiono do preliminarza budżetu szpitala na rok 1938/39 15 etatów zastępców ordynatorów w VIII i IX. gr. up. oraz zwiększono liczbę płatnych asystentów lekarskich. Poza tym dla ułatwienia lekarzom odbycia obowiązkowej praktyki szpitalnej przyznał Tymcz. Wydział Samorządowy 4 lekarzom stypendia po 50 zł. miesięcznie a 10 praktykantom całodzienny bezpłatny wikt z kuchni lekarskiej. Personel urzędniczy składał się z 41 osób, funkcjonariuszów niższych było 399 osób. Ponadto w służbie pielęgniarek zawodowych pracowało na oddziałach szpitalnych i klinicznych 133 sióstr zakon-

nych i 30 pielęgniarek zawodowych świeckich.

Ilość służby tak pielęgniarskiej jako też gospodarczej jest niewystarczająca brak bowiem rezerw na wypadek chorób i urlopów. Ogólne zestawienie personelu płatnego w r. 1937/38 uwidocznione jest w tabeli poniżej podanej.

N a z w a	Grupa uposażenia								Ry- czakt	Razem
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Lekarze	1	4	10	7	6	27	1	-	1	57
Urzednicy	.	.	3	9	11	18	.	.	.	41
Pielęgniarki zawodowe	.	.	.	.	.	4	10	16	.	30
Dozorcy i dozor- cznie chorych	.	.	.	.	.	1	15	49	153	218
Profesioniści	.	.	.	.	2	12	18	16	2	50
Funkc.niżsi	.	.	.	.	.	6	26	53	41	126
Siostry zakon.	.	.	.	.	.	.	.	.	136	136
Akuszerki	.	.	.	.	.	.	2	3	.	5
R a z e m	1	4	13	16	19	68	72	137	333	663

Wydatki szpitalne w okresie od 1. IV. 1937 r. do 31. III. 1938 r. wynosiły - 2.882.744.14 zł. w porównaniu z kredytem preliminowanym w kwocie 2.421.553.-zł. wydatki były większe o 461.191.14 zł. głównie z powodu pokrycia pozostałości z roku budż. 1936/37 niewyrównanych rachunków dostawców w kwocie 426.400 zł.

Jak się z powyższego zestawienia rachunkowego okazuje zadłużenie szpitala pozostałe z r. budż.1936/37 w kwocie 426.400 zł. zmniejszyło się z końcem roku budż. 1937/38 do kwoty 246.194 zł.

Wobec wyasygnowania w kwietniu br. przez Min. O. Społ. reszty zaległych należności za leczenie funk. państw. długi szpitala zostały w całości pokryte.

Dochody własne wynosiły 1.774.468,36 zł. w porównaniu z preliminowaną kwotą 1.549.433 zł. były większe o 226.035,36 zł. z powodu zapłacenia przez Min. Op. Społ. części zaległych kosztów leczenia pracowników państwowych. Budżety szpitalne ulegają ze względów oszczędnościowych ciągłej redukcji. Jeśli porównamy budżety za ostatnie lata, to okazuje się, że gdy w roku 1930/31 budżet szpitala wynosił kwotę 3,892.336 zł. to w r. sprawozdawczym 1937/38 wynosił on już tylko kwotę 2.421.553 zł. a więc mniej o 1,470.783 zł. czyli o przeszło 38 %. W tym stosunku nie uległy obniżeniu ani ceny żywności, ani też innych wydatków resortowych, to też powyższe zmniejszenie budżetu odbywa się kosztem ograniczenia rozwoju szpitala. Pomimo tak trudnych warunków finansowych poszczególne oddziały szpitala lwowskiego zostały w ostatnich czasach gruntownie zremontowane, a urządzenia wewnętrzne zmodernizowane, tak że obecnie stoi on na poziomie.

Do najważniejszych robót remontowych wykonanych w roku sprawozdawczym należy gruntowna rekonstrukcja oddziału wewnętrznego i chirurgicznego szpitala św. Zofii, odnowienie całej kliniki dermatologicznej i częściowo kliniki wewnętrznej.

Z uwagi na nadmierne przepełnienie oddziałów szpitalnych okazuje się konieczną rozbudowa szpitala.

b/ Odnośnie do Zakładu psychiatrycznego w Kulparkowie, główną troską była walka z rosnącym stale przepełnieniem

Zakładu, oraz pokonanie trudności łączących się z tym zagadnieniem, z uwagi na niewystarczające kredyty przyznane na cele ewakuacji umysłowo chorych Małopolan do Zakładów poznańskich i pomorskich. Niemożność uzyskania od Ministerstwa dodatkowych kredytów na powyższe cele zmusiła do ograniczenia w roku sprawozdawczym przyjmowania chorych do Zakładu do wypadków najkonieczniejszych przy równoczesnym zarządzeniu wydalenia z zakładu tych chorych, których usunięcie nie zagrażało bezpieczeństwu publicznemu. Ilość leczonych wynosiła 2.665 osób w porównaniu zatem z rokiem 1936/37 było mniej o 41 chorych. Ilość łóżek etatowych pozostała w porównaniu z r. 1936/37 niezmienną i wynosiła 1.111 faktyczne jednak obłożenie łóżek wynosiło 1.743 t.j. więcej o 633 ponad etat. Niezależnie od ilości przebywających w Zakładzie kulparkowskim, z terenu działalności tego Zakładu- znajduje się nadto w Zakładach psych.pomorskich i poznańskich ogółem 1.105 osób. Ilość dni leczenia wynosiła 638.316 i w stosunku do ilości z r. 1936/37 zmniejszyła się o 5.892 dni stosownie do mniejszej ilości chorych. Liczba zmarłych wynosiła 149 co stanowi 5.6 % śmiertelności.

Przeciętny czas leczenia chorego uległ dalszej obniżce w porównaniu z r. 1936/37 / 242 dni / i wynosił 239 dni.

Koszt utrzymania jednego chorego wynosił w r. 1937/38 595.94 zł.

Personel lekarski składał się z dyrektora, 5 ordynatorów, 6 asystentów, 1 lekarza pomocniczego, oraz prosektora i konsultanta ocznego t.j. razem 15 osób. Urzędników posiadał Zakład 20, służby pielęgniarskiej 265 osób, rzemieślników 44,

służby administracyjnej i gospodarczej 94 osób. Ponadto pracowało w Zakładzie 53 SS. Miłosierdzia w służbie pielęgniarskiej, administracyjnej i gospodarczej.

Szczegółowe zestawienie personelu Zakładu uwidocznione jest w poniżej podanej tabeli.

N a z w a	Grupa uposażenia								Ry- czakt	Razem
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Lekarze	1	2	2	6	1	1	1	.	.	15
Urzednicy i kapelani	.	1	1	7	5	5	1	.	.	20
Dozorcy i dozorczyń- cherych	.	.	.	.	.	4	26	107	128	265
Profesioni- ści	.	.	.	.	.	13	20	11	.	44
Funkc. niżsi	.	.	.	.	.	13	12	32	37	94
Siostry zakonne	.	.	.	.	.	.	.	.	53	53
R a z e m :	1	3	3	13	6	36	60	150	218	491

Wyniki gospodarki finansowej Zakładu w r. 1937/8 przedstawiają się następująco :

Wydatki wynosiły - 1,692.282 zł. W porównaniu z kredytem preliminowanym 1,594.969 zł. były większe o 97.313 zł. z powodu pozostałych z r. 1936/37 nie wyrównanych rachunków.

Dochody wynosiły -551.724 zł. Nadwyżka wydatków w r.1937/38 została w całości pokryta przez Tymcz. Wydz. Samorz.

Do modernizacji Zakładu, wedle planu opracowanego w 1933.r dotychczas nie można było przystąpić dla braku potrzebnych na ten cel kredytów. Prace konserwacyjne Zakładu musiały się ograniczyć do koniecznych robót konserwacyjnych budyn-

ków i urządzeń mechanicznych.

c/ Powszechne Szpitale prowincjonalne w Bóbrce, Drohobyczu, Jarosławiu, Krośnie, Lubaczowie, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sokalu, Tarnobrzegu, Turce i Żółkwi.

Budżety i zamknięcia za rok budżetowy 1937 / 38.

1/ Preliminowano w dochodach kwotę : 1,313.695 zł.

uzyskano natomiast kwotę 1,434.008 zł. 56 gr.

czyli więcej o kwotę 120.313 zł. 56 gr.

Nadwyżkę dochodów spowodowały większe wpływy od samopłacących, Ubezpieczalni Społ. za funkcjonariuszów państw. itd. oraz zapas kasowy z roku budżetowego 1936/37. Zapas kasowy wynosił z końcem marca 1938 r. 53.965 zł. 63 gr.

Długi szpitalne wynosiły z końcem marca 1938 kwotę 145.762 zł. 23 gr. w porównaniu z okresem 1936/37 długi zmniejszyły się o kwotę 59.320 zł. 19 gr.

Koszta leczenia : Obliczona na podstawie obowiązującej taksy leczenia należytość 13 szpitali prowincjonalnych, przypadająca do zwrotu ze Skarbu Państwa w okresie budż.

1937/38 wynosi kwotę 1,511.363 zł. Na poczet tej należytości wypłacono szpitalom tylko kwotę 623.188 zł. 81 gr. czyli zaledwie 41.24 %. Deficyty te datują się od kilku lat i stąd też pretensja tych szpitali do Skarbu Państwa narosła z końcem marca 1938 do kwoty 2,731,536 zł, 49 gr. czyli w porównaniu z rokiem budżetowym 1936/37 zwiększyła się o kwotę 534.489 zł. 43 gr.

Urząd Wojewódzki lwowski i Ubezpieczalnie społeczne wyrównywały regularnie należytość za leczenie funkcjonariuszów państwowych, względnie za ubezpieczonych. Natomiast pracodawcy rolni, mimo przyznania im 15 % opustu od rachun-

ków zapłaconych w terminie 14-dniowym od daty wystawienia-
zalegali z końcem marca 1938 r. z wyrównaniem kwoty
23. 000 zł.

W roku sprawozdawczym leczono 35.227 chorych przez
498.783 dni. W porównaniu z rokiem budż. 1936/37 zwiększy-
ła się ilość dni leczenia o 35.572, a ilość chorych o
3.691.

Koszt leczenia i utrzymania chorego w ciągu jednego dnia
wynosił przeciętnie 2 zł. 77 gr. zaś koszt całej kuracji
chorego 39 zł. 25 gr. W stosunku do kosztów utrzymania cho-
rych taksa na III klasie powinna wynosić w przybliżeniu
3 zł. dziennie i obniżenie taksy do tej wysokości mogłoby
nastąpić, gdyby Skarb Państwa wyrównywał szpitalom pełną
należytość za leczenie ubogich chorych. Gdy jednak Skarb
Państwa wyrównuje tylko 41. 2 % tej należności, przeto
z konieczności musi się utrzymać takse leczenia na III. kla-
sie w wysokości 4 zł. ażeby przez zwiększone wpływy od
samopłacących, Ubezpieczalni Społecznych, za funkcjonariu-
szów państwowych itd. pokryć najkonieczniejsze wydatki
i tym samym zrównoważyć budżety tych szpitali.

Etat łóżek chorych wynosił 1.431 ,etat personelu w 13 szpi-
talach 444 osób.

Inwentarz szpitala powiększył się przez zakupno 1 uniwer-
salnego stołu operacyjnego oraz szeregu aparatów i instru-
mentów.

W roku sprawozdawczym nie rozpoczęto żadnej nowej budowy,
natomiast w szpitalu przemyskim wykończono pralnię i zaku-
piono do niej część maszyn pralnianych. W innych szpitalach
wykonano jedynie różne roboty konserwacyjne i inwestycyjne.

W roku bieżącym przystępuje Tym. Wydział Samorz. do rozbudowy szpitali w Rzeszowie i Tarnobrzegu. Szpital w Krośnie wybuduje w tym roku trupiarnię, a następnie , o ile pozwo-
lą mu fundusze, przystąpi do budowy domu gospodarczego. Również w tym roku rozpocznie nadbudowę piętra nad domem gospodarczym szpital w Juroszawiu. Szpitale w Sanoku i Żółkwi wymagają kapitalnej rekonstrukcji i rozbudowy ,koniecznej rozbudowy wymaga szpital w Drohobyczu, nie mniej wszystkie inne szpitale wymagają pewnych adaptacji.

2/ Okręgowa służba zdrowia : W roku sprawozdawczym 1937/38 przeprowadzał Tymcz. Wydział Samorz. w likw. w dalszym ciągu reorganizację okręgów sanitarnych lekarskich, celem dostosowania tych okręgów do granic gmin zbiorowych. Z końcem okresu sprawozdawczego w województwie lwowskim było zorganizowanych 90 okręgów w tym 45 obsadzonych.

Powodem stosunkowo znacznej ilości nieobsadzonych okręgów sanitarnych jest przede wszystkim zły stan finansowy powiatów, uniemożliwiający im utrzymanie większej ilości lekarzy okręgowych, a także brak odpowiednich kandydatów oraz dość częste rezygnacje lekarzy okręgowych z zajmowanych posad co pozostaje znowu w związku ze skromnym wynagrodzeniem, jakie pobierają lekarze okręgowi. Celem zapobieżenia rezygnacjom oraz zachęcenia kandydatów do zgłaszania się na stanowiska lekarzy okręgowych Tymcz. Wydział Samorząd. w likw. zamierza podwyższyć w najbliższym czasie wynagrodzenie lekarzy okręgowych zwłaszcza wynagrodzenie lekarzy kontraktowych, wynoszące 130 zł. miesięcznie.

Jak w latach poprzednich tak i w okresie sprawozdawczym Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidac. nadzorował dzia-

kałność lekarzy okręgowych. Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. udzielił z funduszu specjalnego Wydziałom powiatowym subwencji na pokrycie płac lekarzy okręgowych, przenoszących 1 % podatków bezpośrednich przypisanych do poboru w całym powiecie, w ogólnej kwocie : 56.957 .01 zł. Na pokrycie kosztów podróży służbowych lekarzy okręgowych wyasygnował Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. kwotę 54.269 zł. nadto udzielił funduszowi pensyjnemu lekarzy okręgowych na poczet 6 % opłat Tymcz. W. dz. Samorząd. zaliczki w kwocie 26.650 zł.

Wydatki funduszu pensyjnego lekarzy okręgowych wynosiły w roku sprawozdawczym 6.449.089 zł. przychody 6.962.257 zł. Zapas kasowy przeniesiony na rok 1938/39 .. 5,132.18 zł. Nadto Fundusz pensyjny lekarzy okręgowych jest właścicielem 5 % obligacji Państwowej Pożyczki Konwersyjnej z roku 1924 nominalnej wartości łącznie 15.560 zł.-

-----X.X.X.X.X.X.X.X.-----

-X-X-X-X-X-X-X-

IV. INSTYTUCJE FINANSOWE.

.....

A/ Związek Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie.

Na terenie województwa lwowskiego działa 39 Komunal. Kas Oszczędności, które są członkami Związku K.K.O.

Kasy powyższe dzielą się na 13 miejskich, 24 powiat. i 2 niekomunalne, z których Galicyjska Kasa Oszczędności współpracuje ze Związkiem na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu, zaś Ukraińska Szczadnycia w Przemyśle należy do Związku dobrowolnie. Stan kas pod względem ilości nie uległ żadnej zmianie w 1937 r. K.K.O. miasta Lwowa posiada 2 oddziały we Lwowie, Zakład Zastawniczy prowadzą: K.K.O. m. Lwowa i Przemyśla.

Podstawą działalności kas są fundusze własne, kapitały oszczędności zebrane we formie składek i lokat na rach. bież. oraz uzyskane kredyty bankowe. Fundusze własne kas w r. sprawozdawczym wyniosły / licząc w tysiącach złotych / 14.159 zł. fundusze celowe 14.741. 8 zł. kapitały oszczędnościowe 122.538. 1 zł. kredyty bankowe 4.170.9 zł. różni wierzyciele 3.333.1 zł. czyli suma obrotowa razem 140. 958 tys. zł. Fundusze prócz celowych wynoszą 12 % wkładów i lokat na rachunkach bieżących.

W stosunku do stanu z 1936 wzrosły one w ciągu 1937 r. o zł. 530.000 a to głównie w pozycji kapitały zakładowe o zł. 562.000 wskutek uzupełnień kapitałów zakładowych K.K.O. częściowo przez Związki założycielskie, a częściowo przez przelew z r-ku funduszu zasobowego.

R -k funduszu zasobowego zmniejszył swój stan wskutek tego o zł. 258.400.-

./.

Na polu gromadzenia oszczędności, wykazują kasy także znaczny postęp, gdyż wkłady wzrosły o 14 milionów złotych. Kasy korzystając z przypływu wkładów, spłacały kredyty re-dyskontowe. K.K.O. spłaciły około 2 miliony, zaś niekomunalne ponad milion złotych. Wskutek tego ogólne zadłużenie K.K.O. wynosiło po koniec ubiegłego roku 34 % stanu funduszów własnych, a około 4 % sumy wkładów, a więc wykazują w tym dziale pełną ostrożność.

Działalność kredytowa K.K.O. wykazuje zwiększenie stanu udzielonych pożyczek o 1/2 miliona ^{zł.} gdyż dla ostrożności i w związku z nieustaloną koniunkturą, Kasy przeznaczają wpływy z tyt. wkładów na powiększenie rezerw kasowych oraz na spłatę wypowiedzianych wkładów i kredytów bankowych. Niezależnie od akcji kredytowej z własnych funduszy obrotowych Kasy, zwłaszcza powiatowe, zajmowały się rozprawdaniem celowych kredytów dla drobnego rolnictwa z funduszy, dostarczonych przez P. Bank Rolny, a to zasiewowych, sadowniczych na zakup paszy i zaliczkowy na zboże. Wszystkie Kasy udzielały pożyczek dla rzemiosła z funduszy Banku Gospodar. Krajo-wego, jak też i własnych, z pomocy kredytowej Kas korzystały poza tym wydatnie szerokie sfery społeczeństwa. Z początkiem 1937 r. zakończyły Kasy konwersję długów rolniczych w oparciu o Bank Akceptacyjny, przeważnie z działu pretensyj zaskarżonych wskutek tego, dział weksli zaskarżonych, wykazuje spadek ich stanu o 1.3 miliona, zaś należności z tyt. układów wzrosły o 1.9 miliona złotych. Z rolnikami, którzy nie zgłosili się we właściwym czasie do zawarcia układu, w oparciu o Bank Akceptacyjny, zawierały Kasy dobrowolne ukła-

dy o spłatę zobowiązań, na specjalnie ulgowych warunkach w oprocentowaniu i okresie spłaty. Za udzielone ulgi w wkładach konwersyjnych na B-k Akc. otrzymały Kasy częściową pomoc w oprocentowaniu ze Skarbu Państwa.

Spłacalność kredytów na ogół można określić jako średnią, gdyż w jednych Kasach była dobra, a w drugich b. słaba, zwłaszcza w Kasach o przeważającej klienteli rolniczej. Należy jednak zaznaczyć, że wywiązywanie się dłużników ze swych zobowiązań było w 1937 r. daleko lepsze, aniżeli w 1936 r.

Kasy ze względu na zamrożenie poważnych części kapitałów obrotowych, mogły udzielać tylko pożyczek wekslowych krótkoterminowych z wyjątkiem dużych Kas, działających na terenie Lwowa, które sporadycznie udzielały pożyczek hipotecznych, lub konwertowały dawne zadłużenia na długoterminowe spłaty. Dla zapewnienia płynności w stosunku do wkładów, utrzymywały Kasy odpowiednie pogotowie gotówkowe. Pogotowie kasowe w K.K.O. wynosiło przeciętnie 22 % sumy wkładów i lokat na rachunkach bieżących, zaś w niekomunalnych ponad 18 %.

W stosunku do roku ubiegłego zwiększyło się ono w Kasach o 9 milionów, zaś w niekomunalnych o 2.2 milionów złotych. Przy tym zaznaczyć należy, że Kasy znacznie podwyższyły swój zapas papierów wartościowych, emitowanych przez Państwo.

Przy uwzględnieniu powyższych danych oraz wyników, dotyczących rentowności K.K.O. wojew. lwowskiego, możnaby je podzielić na następujące grupy :

- 1/ Kasy samowystarczalne, do których zaliczyć by można Borysław m. Brzozów, p. Drohobycz m.i. pow. Jarosław m. Kolbuszowa p. Krosno, p. Lubaczów, p. Lwów m. Nisko p. Przeworsk p. Przemyśl m. Przemyśl pow. Rzeszów m. Rawa

Ruska p. Sambor m. i pow. Sanok m. Sokal m. Tarnobrzeg p.
i Żółkiew pow.

2/ Kasy, które uzyskują równowagę samowystarczalności, dzięki bardzo skromnym kosztom administracyjnym. Do takich należą : Bóbrka p. Dobromil p. Jaworów p. Lesko p. Mościska p. Rymanów m. Sokal p. i Strzyżów m.

3/ Kasy, wymagające reorganizacji wewnętrznej t.j. powołania fachowego kierownictwa : Krosno m. zaś dalszej pomocy finansowej potrzebują Rudki p. Turka p. Gródek Jagiell. p. i Łeńcut p.

4/ Kasy nadające się do fuzji ze względu na słaby rozwój : Lwów p. i Sądowa Wisznia m. W likwidacji pozostaje K.K.O. pow. Sanok- przejęta w administrację przez K.K.O. miasta Sanoka.

W roku sprawozdawczym korzystało kilka K.K.O. z pomocy kredytowej, za zgodą Ministerstwa Skarbu z Funduszu Gwarancyjnego KKO. którego zarząd spoczywa w rękach Związku.

Z pomocy korzystały : KKO. pow. Turka n/ Str. zł. 35.000 Gródek Jagiell. 15.000, Lwów 15. 000, Sambor 10.000 /spłacony / Ruski 10.000 - oraz K.K.O. m. Drohobycza 50.000.

B. Państwowy Bank Rolny we Lwowie.

1/ Kredyt krótkoterminowy. W okresie gospodarczym 1937/ 38 dał się zauważyć znaczny wzrost zapotrzebowania na kredyty o charakterze ogólnym obrotowym. Kredyty te w większej części przeznaczone były na uzupełnienie inwentarza gospodarczego, zmniejszonego do minimalnych granic w okresie kryzysu. Z tych też przyczyn Bank udzielił w samym województwie lwowskim 46 pożyczek na około zł. 250.000. Dla drobnego rolnictwa rozprowadził Bank za pośrednictwem komu-

nalnych kas oszczędności i spółdzielń kredytowych na cele ogólno- gospodarcze w sumie zł. 200.000. Kredyt pod rejestrowy zastaw zboża, także w stosunku do lat poprzednich wykazał zwiększone zapotrzebowanie. Na teren województwa lwowskiego przypada 98 pożyczek na zł. 1,371.000 zł. Kredyt ten w tym roku nie dał rolnictwu spodziewanych korzyści nie mniej jednak spełnił rolę hamulca w rzuceniu znacznych ilości zboża już w jesieni, co niezawodnie natychmiast odbiłoby się na cenie.

W przeciągu okresu sprawozdawczego finansował Bank założoną we Lwowie fabrykę przeróbki włókna konopnego i lnianego na kotoninę i zakłady nakładcze przemysłów chałupniczych.

Fabryka Konserw Z. Ruckera we Lwowie korzystała z kredytów sezonowych obrotowych. Kredyt na zaliczki zbożowe w roku 1937 dla drobnego rolnictwa rozprowadzono za pośrednictwem 50 instytucyj komunalnych i spółdzielczych kredytowych w sumie zł. 993.204. Kredyty klęskowe w r. 1937 rozprowadzono w wysokości 150.000 zł. Kredyt na tucz bekonowy w 1938 rozprowadzono za pośrednictwem 13 Okręgowych Tow. Rolniczych w sumie zł. 25.460.20 . Z kredytu na ziemniaki sadzeniaki rakoodporne skorzystała w r. 1937 tylko jedna komunalna Kasa Oszczędności w sumie zł. 6.000. na kontyngent nieznaczny bo zł. 9.000 wynoszący . Kredyt na ziemniaki i sadzeniaki rakoodporne na r. 1938 kontyngent zł. 60.000 jest w trakcie rozprowadzenia, dotychczas jednak przyznano tylko zł. 22.000, i dalszych zgłoszeń jeszcze niema. Kredyt dla plantatorów rośliny tytoniowej przyznano w sumie zł. 1.100.000.

Syndykatowi Spółdzielni Rolniczych. Kredyt na skup ziemiopłodów dla spółdzielni rolniczo-handlowych i firm prywatnych w formie kredytów obrotowych, zaliczkowo frachtowych i lombardowych uruchomiono w jesieni 1937 r.

Korzystały z tego kredytu Okr. Tura Roln. i prywatne firmy na sumę zł. 578.000 zaś spółdzielnie rolniczo-handlowe na sumę zł. 374.000 zł.

Kredyt ulgowy na pasze i zasiewy rozprowadzono w jesieni 1937 r. w wysokości zł. 137.000. Na wiosnę 1938 r. przyznano kontyngent w kwocie 175.000 który jest już prawie na wyczerpaniu. Pośredniczą w rozprowadzeniu tego kredytu Komunalne Kasy Oszczędności. Ponadto udzielane były kredyty specjalne z własnych środków Banku na kupno drzewek owocowych oraz owiec. Kredyty inwestycyjne w 1937 r. największe nasilenie akcji wykazały w dziale mleczarskim. W województwie lwowskim zapromesowano 27 pożyczek na zł. 558.100. W dziale kredytów na budowę spichrzów przyznano pożyczkę Spółdz. Bankowi Rolniczemu w Jerozławiu w wysokości zł. 110.000. z czego wypłacono 77.000 zł. W dziale innych kredytów inwestycyjnych udzielono jedną pożyczkę na budowę włościańskiej przechowalni owoców w wysokości zł. 4.000. Rok 1937 wykazuje też w dalszym ciągu znaczny wzrost obrotów w dziale nawozów sztucznych.

Poza wyżej wzmiankowanymi bieżącymi operacjami kredytowymi, Bank w dalszym ciągu prowadził prace zmierzające do uporządkowania starych zadłużeń, Akcja konwersyjna na Bank Akceptacyjny została ukończona.

Instytucje kredytowane przez Bank skonwertowały za jego pośrednictwem kwotę 856.021. Wreszcie w wypadkach, gdzie pretensje były nieściągalne bądź groziły całkowitą ruiną

gospodarstwom lub mogły się stać przyczyną zachwiania równowagi finansowej instytucji przez Bank kredytowanych czynione były w dalszym ciągu odpisy i umorzenia ze specjalnego funduszu oddłużeniowego.

W akcji układowej ze spółdzielniami rolniczo-handlowymi Bank czyni starania, aby oddłużenie przeprowadzić jak najrychlej i w wypadkach, gdzie jest wyłącznym lub głównym wierzycielem, a spółdzielnia nie została przeznaczoną do likwidacji tam zawiera układy dobrowolne. Ponadto udzielał Bank kredytów na finansowanie przetwórstwa produktów rolnych. Poza tym udzielał Oddział kredytów na finansowanie zbytu produktów rolnych i przemysłu rolnego w kraju na sumę ponad 1.5 miliona złotych, oraz na finansowanie tego zbytu za granicę w sumie około 5.5 miliona złotych. Wreszcie udzielono kredytów na popieranie eksportu rolnego w kwocie około 800. 000 złotych.

2/ W zakresie kredytów długoterminowych działalność Banku polegała na udzielaniu pożyczek długoterminowych w 4 1/2 % listach zastawnych, na kupno gruntu z parcelacji względnie na spłatę reszty ceny kupna gruntu nabytego z parcelacji. Na terenie wojew. lwow. w okresie sprawozdawczym udzielił Bank nabywcom działek gruntowych z parcelacji 174 pożyczek w 4 1/2 % listach zastawnych na ogólną sumę nominalną zł. 497.200 na spłatę ceny kupna gruntu.

Prócz długoterminowych kredytów w listach zastawnych udzielał Bank również pożyczek długoterminowych gotówkowych na spłaty rodzinne a to celem zapobieżenia rozdrobnianiu średnich gospodarstw włościańskich.

W okresie sprawozdawczym udzielono tych pożyczek

52 na ogólną sumę zł. 117.750. W bieżącym roku udzielane są nadal pożyczki w listach zastawnych na kupno gruntu z parcelacji, natomiast pożyczki gotówkowe na spłaty rodzinne w zasadzie są udzielane, począwszy od drugiego kwartału 1938 r. tylko w najbardziej przeludnionych powiatach województwa.

3/ Pożyczki z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej :

W okresie sprawozdawczym była prowadzona w dalszym ciągu akcja umarzania pożyczek z F. O.R.R. na podstawie art.16 rozporządzenia Prezydenta R.P. z dnia 24. X. 1934 r.

Suma dokonanych częściowych umorzeń z art. 16 wynosiła zł. 478.900.-

W roku sprawozdawczym przeprowadzono egzekucje do nieruchomości tych dłużników którzy od czasu konwersji i umorzenia długu w połowie t.j. od 1. stycznia 1935 roku nie wpłacili ani jednej raty, natomiast od dłużników zalegających z 3-ma ratami wdrożono egzekucję administracyjną.

Udzielanie nowych pożyczek w omawianym okresie w stosunku do poprzedniego roku wzrosło prawie o 95 %.

Stan zadłużenia rolników z tytułu pożyczek z F. O. R. na dzień 1. stycznia 1938 r. wynosił : zł. 4.283.000.-

.

C/ Bank Gospodarstwa Krajowego Oddz. we Lwowie.

Oddział Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie obejmował swą działalnością większość powiatów wojew. lwowskiego i tarnopolskiego a mianowicie z województwa lwowskiego: Bóbrka, Dobromil, Gródek Jagiel. J. rosław, Jaworów, Lubaczów, Lwów m. i powiat, Łańcut, Mościska, Nisko, Przemyśl

Przeworsk, Rawa Ruska, Rudki, Sokal i Żółkiew, oraz wojew. tarnopolskiego : Brody, Brzeżany, Kamionka Strumiłowa, Podhajce, Przemyślany, Radziechów, Skałat, Tarnopol, Zbaraż , Zborów i Złoczów.

Działalność kredytowa Oddziału obejmowała kredyty krótko-terminowe, kredyty długoterminowe, kredyty budowlane i kredyty emisyjne b. Polskiego Banku Krajowego. Stan kredytów udzielonych przez Oddział B.G. Kraj. we Lwowie na dzień 1 kwietnia 1937 r i 1. kwietnia 1938 r. i zmiany jakie nastąpiły w tym okresie przedstawia poniższy szereg liczb w tys. zł.

Rodzaje kredytów	Stan na dzień		Zmiany
	1.IV. 1937	1.IV.1938	
1.kredyty budowlane z funduszków własnych i z P.F.B.	17.905	18.048	+ 143
2.kredyty z lokat Funduszu Pracy	379	1.224	+ 845
3.kredyty gotówkowe krótko i długoterminowe	37.718	35.727	- 991
4.kredyty emisyjne b.Banku Krajowego	25.390	23.235	- 2.155
Razem . . .	81.392	78.234	- 3.158

Ogólna suma kredytów zmniejszyła się w okresie sprawozdawczym o zł. 3.158 tys. do zł. 78.234 tys. przy czym zmniejszeniu uległy kredyty emisyjne b. Pol.Banku Krajowego, podczas gdy kredyty budowlane wzrosły. Stan pożyczek budowlanych z funduszków własnych i z P. F. B. wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o zł. 143.000. Pożyczki budowlane udzielone z lokat Funduszu Pracy wzrosły w porównaniu ze stanem z dnia 1 kwietnia 1937 r. o zł. 845. 000.

Kredyty handlowe krótko i długoterminowe zmniejszyły się

w ciągu okresu sprawozdawczego o z $\dot{z}$. 1.991 tys.

Zmniejszył się przy tym stan wykorzystania kredytów udzielonych dla górnictwa o z $\dot{z}$. 1.752 tys. dla spółdzielni budowlano- mieszkaniowych o z $\dot{z}$. 979 tys. dla rolnictwa i hodowli o z $\dot{z}$. 874 tys. oraz dla instytucyj i przedsiębiorstw państwowych o z $\dot{z}$. 764 tys. Zwiększyły się natomiast : kredyty udzielone dla przemysłu o z $\dot{z}$. 964 tys. dla instytucji społecznych o z $\dot{z}$. 622 tys. dla różnych innych o z $\dot{z}$. 603 tys. dla spółdzielń oszczędnościowo- kredytowych o z $\dot{z}$. 182 tys. i banków akcyjnych o z $\dot{z}$. 141 tys. Spadek zadłużenia w grupie "górnictwo " był następstwem spłaty kredytów krótkoterminowych tzw. benzynowych przez kilka firm naftowych. Zadłużenie rolnictwa zmniejszyło się wskutek dokonanych odpisów w ciężar funduszu oddłużenia dla rolnictwa na z $\dot{z}$.224 tys. i spłat gotówkowych.-

W roku sprawozdawczym nowych kredytów dla rolnictwa Oddział we Lwowie nie udzielał w myśl porozumienia z Państwowym Bankiem Rolnym, który obecnie podjął w całości finansowanie potrzeb kredytowych rolnictwa.

Wywiązywanie się dłużników z zobowiązań w ciągu 1937 r było na ogół dobre o czym świadczy niski odsetek weksli zaprotestowanych w stosunku do weksli płaconych.

W administracji Oddziału znajdują się też kredyty przejęte przez B. G. K. po b. Państwowym Banku Odbudowy i b. Zakładzie Kredyt. **Miast** Małopolskich.

Poza wyżej omówionymi kredytami Bank rozprowadził na terenie wojew. lwowskiego dość poważne sumy kredytów emisyjnych administrowanych przez Centralę B.G.K.w Warszawie.

Akcja kredytowa na terenie wojew. lwowskiego prowadzona bądź bezpośrednio przez Oddział we Lwowie, bądź przez Centralę osiągnęła bardzo poważne rozmiary. Na podkreślenie zasługuje przy tym fakt, że akcja ta w wysokim stopniu sfinansowana została ze środków doprowadzonych za pośrednictwem Centrali.

Suma bowiem środków pozyskanych na terenie Oddziału we Lwowie nie wystarcza na sfinansowanie akcji kredytowej handlowej i wyraża się głównie w formie wkładów á vista i terminowych. Suma tych wkładów wraz z saldami jest o zł. 1.251 tys. większa od stanu z dnia 1. IV. 1937 roku. Zwiększenie to było głównie przyczyną spadku o zł. 947 tys. zadłużenia Oddziału w Centrali, które łącznie ze specjalnymi dotacjami na akcję kredytowo- budowlaną wyniosło na dzień 1. IV. 1938 r. sumę zł. 28.260 tys. Wysokość tej kwoty wskazuje, że środki doprowadzone z Centrali znacznie przewyższają sumę wkładów pozyskanych przez Oddział na terenie swej działalności.

.

D/. Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie.

Galicyjska Kasa Oszczędności, pozostająca pod nadzorem Wojewody lwowskiego- w roku sprawozdawczym nie wykazała znamion ekspansji. W roku tym prowadziła ona dalej prace nad przygotowaniem do roli i zadań, jakie ją czekają jako centralę dla komunalnych kas oszczędności, oraz instytucję finansową dla samorządów ich przedsiębiorstw i zakładów. Sprawa przekształcenia w mowie będącej instytucji w powyż-

./.

szym kierunku przeszła na realne tory przez wygotowanie odpowiedniego projektu statutu przyszłej centrali, uzgodnionego z miarodajnymi władzami i uzupełnionego postulatami interesowanych komunalnych kas oszczędności.

Ustawa o przekształceniu G. K. O. na Centralną Małopolską Kasę Oszczędności upoważniająca Ministra Skarbu do wydania w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewn. odnośnie do statutu wzmiankowanej instytucji, została ogłoszona w Dz. U. R.P. Nr. 29 z 28/4 1938 r. W roku sprawozdawczym brała G. K. O. udział przez swego dyrektora zarządzającego Leonarda Makowskiego w inicjatywie Wojewody powołania do życia Rady Gospodarczej Małopolski Wschodniej, zmierzającej do wzmocnienia położenia gospodarczego tej dzielnicy Państwa.

Kapitały obrotowe Kasy wynosiły na koniec 1937 r. 42.171 tys. zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił wzrost kapitałów własnych o 1.057 tys. zł. oraz kapitałów obcych o 1.471 tys. zł. Na kapitały obrotowe Kasy składają się :

1/ Kapitały własne	w 1936 r.	1937 r.
fundusz rezerwowy	4.203	4.340.
rezerwa kursowa	267	300
fundusz wyrównawczy	80	653
rezerwa na należn. wątpliwe	-	215
fundusz amort. nieruchomości.	103	155
nadwyżka bilansowa	272.4925	319.5982

2/ Kapitały obce :	w rok 1936 w tys. zł.	w r. 1937 w tys. zł.
wkłady oszczędnościowe	32.434	34.210
rki bież. i czekowe	145	317
lokaty K.K.O.	-	944
redyskont i zastaw papierów wartościowych	1.164	1
różne	645 34.388	717 36189
Razem	39.313	42171

Pogotowie płatnicze wynosiło 1.654.482 zł. 94 gr. z czego kasa
193.041 zł. 98 gr. lokaty w bankach 1.461.440 zł. 96 gr.

Poszczególne składniki akcji kredytowej kasy na koniec
1936 r. i 1937 r przedstawiały się jak następuje :

	w r.1936 w tys.zł.	stosu- nek %	w r.1937 w tys.zł.	stosunek %	wzrost w tys. zł.	spadek w tys. zł.
Banki i KK0. oraz rki bież.otwart. kredytu			476	1.4	476	-
weksle	10.158	30.9	7.415	22.1	-	2.743
pożyczki hip.	12.978	39.4	12.817	38.3	-	161
pożyczki na skrypty	367	1.1	367	1.1	-	-
należności z u- kładów konwers.	7.517	22.8	10.767	32.1	3.250	-
pożyczki term.	928	2.8	1.210	3.6	282	-
różne naloż- ności /boz zaległ.odse- tek hipot./	970	3.-	469	1.4	-	501
	32.918	100.0	33.521	100.0	4.008	3.405

Ogółem wzrost 603 tys. złotych.

-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-X-

-X-X-X-X-X-

Z E S T A W I E N I E I.

porównawcze ogólnych sum wydatków i dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych związków samorządowych

Województwa Łódzkiego według wykonania za rok 1936/37, oraz preliminarzy na rok 1937/38.

...

Nazwa Związku Samorządowe- go		W y d a t k i i o g ó ł e m				D o c h o d y	
		Wykonano		Preliminowano		Wykonano	
		za rok 1936/37	na rok 1937/38	w tym na drogi i place publiczne wykonano za rok 1936/37	preliminowano na rok 1937/38	za rok 1936/37	na rok 1937/38
Związki Powiatowe	zwyczajne	8,202.256	8,976.678	4,796.321	5,041.369	8, 926 .144	9,764.634
	nadzwyczajn.	1,017.203	1,754.158	593.052	896.140	563 008	972.044
	Razem :	9,219.459	10,730.836	5,389.373	5,937.509	9, 489 .152	10,736.678
Miasta ponad 25.000 mie- szkańców	zwyczajne	4,109.202	4,562.565	279.942	349.669	4,094 .169	4,758.657
	nadzwyczajne	4,318.403	3,666.975	803.548	541.411	3,971. 160	3,471.714
	Razem :	8,427,605	8,229.540	1,083.490	891.080	8,065. 329	8,230.371
Miasto Ł w ó w	zwyczajne	16,912.147	17,018 078	954.155	1,017.605	17,590. 600	18,522.378
	nadzwyczajne	6,909.063	11,011.943	-	2,641.752	6,230. 610	9,507.643
	Razem :	23,821.210	28,030.021	954.155	3,659.357	23,821. 210	28.030.021
Gminy miejskie	zwyczajne	4,254.506	4,176.343	-	379.008	4,169. 991	4,239.803
	nadzwyczajne	1,336.658	833.634	-	170.806	1,367. 885	771.627
	Razem :	5,591.164	5,009.977	-	549.814	5,537. 876	5,011.430
Gminy wiejskie	zwyczajne	4,203.973	4,542.419	-	221.452	4,503. 066	4,641.201
	Gromady	3,511.740	3,468.057	-	93.468	3,706. 724	3,676.597
Gminy wiejskie	nadzwyczajne	157.124	186.857	-	20.188	111. 474	82.527
	Gromady	625.446	716.744	-	3.030	529. 492	511.605
R A Z E M :		8,498.283	8,914.077	-	338.138	8,850. 756	8,911.930

Z E S T A W I E N I E II.

Wynik akcji egzekucyjnej należności samorządowych w roku budżetowym 1937 / 38.

.

	P O Z Y C J E							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Ilość wniosków egzekuc. posta-wnionych w roku sprawozdawcz.	Łączna suma na którą opie-wały wnio-ski objęte poz.1	Ile wniosków z po-śród wymienionych pod poz.1 zostało w roku sprawozdaw. pozytywnie załat-wionych	Suma ogólna na jaką opiewały wnioski wymie-nione pod poz.3	Ilu z pomię-dzy wniosków wymienionych pod poz.1 uzna-no za dotyczą-ce sum nie-ściągalnych.	Łączna suma na jaką opie-wały wnioski wymienione pod poz.5	Ile z pomiędzy wniosków wymie-nionych pod poz.1 nie zostało w roku sprawozd. załatwionych w ogóle przez władze skarbowe	Łączna suma na jaką opie-wały wnio-ski wymie-nione pod poz.7
z pow.Związków Samorządowych	56.229.-	1,164.019.97	21.146.-	277.182 02	2.359.-	38.406.86	25.990.-	642.411 78
Z gmin wiejskich	76.787.-	572.808.98	26.505.-	152.123. 64	3.039.-	32.517. 50	43.943.-	375.852 56
Z miast niewydziałonych	3.520.-	62.395.20	1.321.-	13.556. 38	587.-	3.783. 09	1.968.-	44.252 07
Z miast wydziałonych	10.586.-	2,393.350.10	3.773.-	832.780. 74	1.376.-	420.062 .09	5.623.-	1,138.907 17
R A Z E M:	147.122.-	4,192.574.25	52.745.-	1,275.642. 78	7.361.-	494.769.54	77.524.-	2,201.423 58

I.

SKOROWIDZ DZIAŁÓW I SPRAW.

...

I. ADMINISTRACJA OGÓLNA.

<u>A. Sprawy ogólne i administracyjno-prawne</u>	str. 1 - 7
1/ Podział terytorialny	" 1
2/ Aparat urzędniczy	" 1
3/ Organizacja Starostw	" 2
4/ Praca inspektora Starostw	" 3
5/ Sprawy budżetowo- gospodarcze	" 4
6/ Sprawy administracyjno- prawne	" 5
 <u>B. Bezpieczeństwo.</u>	 " 7 -11
1/ Sprawy stowarzyszeń	" 7
2/ Pożary	" 7
3/ Strajki	" 8
4/ Przestępczość	" 8
5/ Inne sprawy w dziale bezpieczeństwa	" 9
a/ ogólnie- porządkowe	" 9
b/ ewidencja ruchu ludności	" 9
c/ sprawy paszportowe	" 9
d/ broń	" 9
e/ sprawy dotycz. przedsięwzięć rozrywkowych	" 10
6/ Działalność Okr. Woj. Związku Straży Pożarn.	" 10
a/ działalność organizacyjna	" 10
b/ wyszkolenie straży	" 10
c/ zaopatrzenie w sprzęt	" 10
d/ zaopatrzenie w wodę	" 11

II.

e/ kontrola	str. 11
f/ inne działalności zarządu	" 11
g/ oddziały powiatowe	" 11
<u>C. Samorząd terytorialny</u>	" 12- 20
1/ Podział terytorialny	" 12
2/ Nadzór nad samorządem	" 12
3/ Finanse komunalne	" 13
a/ zatwierdzanie budżetów związków samorządowych".	13
b/ kontrola nad wykonaniem budżetów	" 17
c/ nadzór nad gospodarką Komisji uzdrowiskowych "	17
d/ daniny komunalne	" 18
4/ Łódzki Wydział Wojewódzki	" 19
5/ Inspekcja związków samorządowych	" 19
6/ Apropowizacja	" 19
<u>D. Sprawy wojskowe</u>	" 20- 23
1/ Pobory wojskowe	" 20
2/ Komisje rozpoznawcze	" 21
3/ Odroczenia służby i ulgi	" 21
4/ Zasiłki wojskowe	" 21
5/ Sprawa kwaterunków i podwód	" 21
6/ Zastępczy powszechny obowiązek wojskowy ...	" 21
7/ Sprawy wychowania fizycznego i przys.wojsk. "	22
8/ Inne sprawy z działu spraw wojskowych"	22
<u>E. Zdrowie publiczne</u>	" 23- 27
1/ Zwalczanie chorób zakaźnych	" 23
2/ Higienia zapobiegawcza	" 24
3/ Higiena szkola	" 25

III.

4/ Budowa studzion	str. 26
5/ Nadzór nad artykułami żywności	" 26
6/ Akcja sanitarno- porządkowa	" 26
7/ Uzdrowiska	" 26
8/ Aptekarstwo	" 26
9/ Szpitalnictwo	" 27
<u>F. Rolnictwo /wraz z działalnością Izby Roln./</u> ..	27 - 42
1/ Popieranie produkcji rolnej	" 27
a/ dane ogólne	" 27
b/ pomoc dla poszkodowanych klęskami	" 29
c/ walka z rakiem ziemniaczanym	" 29
d/ uprawy racjonalne	" 30
e/ łąki	" 30
f/ hodowla koni	" 30
g/ hodowla bydła	" 30
h/ hodowla owiec	" 31
i/ prace oświatowo- rolnicze	" 31
j/ organizacja zbytu	" 31
k/ mleczarstwo	" 32
2/ Rybactwo	" 32
3/ Przebudowa ustroju rolnego	" 33
a/ scalanie gruntów	" 33
b/ wykup gruntów dzierżawionych	" 33
c/ parcelacja	" 33
d/ sprawy finansowe reformy rolnej	" 34
e/ łąkarstwo	" 35
f/ kredyty i oddłużenie	" 35
g/ pomiary i inne prace z działu przebudowy ustroju rolnego	" 36
4/ Melioracje	" 36
a/ podstawowe	" 37
b/ szczegółowe	" 38

c/ zagospodarowanie obszarów zmelirowanych	str.38
5/ Ochrona lasów	" 39
6/ Weterynaria	" 40
<u>G/ Administracja przemysłowa oraz Izby P.H.i Przem."</u>	42- 49
1/ Wiadomości ogólne	" 42
2/ Sprawy bieżące	" 43
a/ ogólne	" 43
b/ elektryfikacja	" 43
2/ Działalność Izby Przemysłowo-Handlowej	" 44
a/ wiadomości ogólne	" 44
b/ handel wewnętrzny	" 45
c/ handel zewnętrzny	" 45
d/ przemysł	" 45
e/ sprawy podatkowe	" 46
f/ sprawy inne ogólne	" 46
g/ turystyka	" 46
h/ targi wschodnie	" 46
3/ Działalność Izby Rzemieślniczej	" 47
a/ wiadomości ogólne	" 47
b/ działalność organizacyjno- handlowa	" 47
c/ import	" 47
d/ wytwórczość	" 48
e/ zbył krajowy	" 48
f/ eksport wyrobów	" 49
g/ kredyt rzemieślniczy	" 49
h/ propaganda	" 49
i/ zamierzenia na przyszłość	" 49

<u>H/ Praca i Opieka Społeczna.</u>	str. 50 - 59
1/ Opieka i ochrona rynku pracy	" 50
a/ nadzór nad samorządem w dziale opieki społ.	" 50
b/ nadzór nad stowarzyszeniami, zakładami i instytucjami o celach społecznych oraz subwencjonowanie ich	" 50
c/ kolonie i półkolonie	" 50
d/ opieka nad dziećmi	" 50
e/ pomoc indywidualna	" 52
f/ sprawy emigracji i reemigracji	" 53
g/ ochrona rynku pracy	" 54
h/ zatrudnianie bezrobotnych	" 56
i/ kontrola referatów O.S.w Starostwach	" 56
2/ Fundusz Pracy	" 54
a/ Rada F. P.	" 54
b/ biuro F. P.	" 54
c/ sprawy finansowe F.P.	" 56
d/ rynek pracy	" 56
e/ zatrudnianie młodzieży	" 56
f/ kredyty F. P.	" 56
g/ kontrola	" 57
h/ akcje specjalne	" 57
i/ pomoc doraźna	" 57
j/ akcja zlecona	" 57
k/ akcja pomocy w zatrudnieniu	" 57
l/ zabezpieczenie na wypadek bezrobocia	" 57
3/ Ubezpieczenia społeczne	" 58
4/ Sprawy inwalidzkie	58

I./ Sprawy komunikacyjno- budowlane str.59- 68

1/ Dział dróg	"	59
a/ wiadomości ogólne	"	59
b/ drogi państwowe	"	60
c/ drogi powiatowe	"	61
d/ drogi gminne	"	61
2/ Sprawy ruchu drogowego	"	62
a/ motoryzacja	"	62
b/ przewóz osobowy	"	62
c/ przewóz towarów	"	62
d/ kierowcy	"	63
e/ porządkowanie ruchu	"	63
3/ Sprawy wodno- komunikacyjne	"	63
a/ wiadomości ogólne	"	63
b/ roboty na rzekach żeglownych	"	63
c/ roboty na rzekach spławnych	"	64
d/ na rzekach niespławnych i potokach	"	64
e/ studia i pomiary	"	64
4/ Sprawy budowlane	"	65
a/ budowle nowe	"	65
b/ remont	"	65
c/ zamierzenia	"	65
d/ zarząd gmachów	"	65
e/ policja budowlana i uprawnień budowl.	"	65
f/ miernictwo	"	66
g/ sprawy wodociągowo- kanalizacyjne	"	66
h/ urbanistyka	"	66
i/ Komitety rozbudowy miast	"	67
j/ grobownictwo	"	67

k/ kultura i sztuka	str. 67
-------------------------------	---------

II. ADMINISTRACJA NIEZESPOLONA.

. . .

<u>A. Administracja szkolna</u>	" 69- 78
1/ Szkolnictwo powszechne	" 69
a/ szkoły / rodzaj /	" 69
b/ uczniowie	" 69
c/ nauczycielstwo	" 70
d/ budynki	" 70
2/ Szkoły średnie ogólnokształcące	" 71
a/ państwowe	" 71
b/ prywatne	" 72
3/ Zakłady kształcenia nauczycieli	" 72
a/ państwowe	" 72
b/ prywatne	" 72
4/ Szkolnictwo zawodowe	" 72
a/ szkoły przemysłowe	" 72
b/ szkoły zawodowe żeńskie	" 72
c/ szkoły dokształcające	" 72
d/ szkoły handlowe	" 73
e/ szkoły rolnicze i pokrewne	" 73
5/ Oświata pozaszkolna	" 74
a/ dane ogólne	" 74
b/ kursy dokształcające	" 75
c/ świetlice	" 76
d/ uniwersytety ludowe	" 76
e/ chóry i teatry ludowe	" 76
f/ biblioteki i czytelnictwo	" 77

g/ koła b. wychowanków szkół powszechnych str.77

B. Administracja skarbowa " 78- 92

1/ Dane ogólne " 78

2/ Podatki bezpośrednie " 79

a/ przemysłowe " 79

b/ od uboju " 81

c/ od energii elektrycznej " 81

d/ dochodowy " 81

e/ od uposażeń służbowych " 82

f/ podatki realne " 82

g/ wpływy z podatków bezpośrednich " 85

3/ Dział rachunkowo- kasowy " 87

4/ Podatki pośrednie " 88

a/ przedsiębiorstwa " 88

b/ produkcja i konsumpcja artykułów akcyzowych " 89

c/ konsumpcja wyrobów monopolowych " 89

d/ wymiar i pobór podatków pośrednich " 89

e/ przestępstwa skarbowe " 90

5/ Opłaty stemplowe " 90

6/ Podatek spadkowy i od darowizn " 91

a/ spadkowy " 91

b/ od darowizn " 91

7/ Zaopatrzienia emerytalne " 91

C/ Administracja Cok " 92 -94

D/ Administracja miar " 94- 95

E/. Administracja lasów państwowych " 95-98

1/ Stan posiadania 95

2/ Prace około urządzenia gospodarstwa	str. 96
3/ Odnowienia	" 96
4/ Ochrona	" 96
5/ Budownictwo	" 97
6/ Eksploatacja	" 97
7/ Użytki uboczne	" 97
<u>F/. Administracja Kolei</u>	" 98- 101
1/ Ruch pasażerski	" 98
2/ Ruch towarowy	" 99
3/ Sprawy techniczne	" 99
4/ Urządzenia elektrotechniczne	" 99
5/ Roboty inwestycyjne	" 100
a/ inwestycje właściwe	" 100
b/ inne roboty o charakterze inwestycyjnym i konserwacyjnym	" 100
6/ Stan przewozu	" 101
7/ Ratownictwo i higiena	" 101
<u>G/. Administracja poczt i telegrafów</u>	" 101- 102
<u>H/. Inspekcja pracy</u>	" 103- 107
<u>J. Administracja Górnicza</u>	" 107- 117
1/ Dane ogólne	" 107
2/ Kopalnictwo naftowe i gazowe	" 107
3/ Roboty poszukiwawcze naftowe	" 110
4/ Fundusz popierania wiertnictwa	" 111
5/ Sól	" 112
6/ Sole potasowe	" 112
7/ Węgiel brunatny	" 113

8/ Wosk ziemncy	str. 113
9/ Rudy żelazne	" 113
10/ Gazoliniarnie	" 113
11/ Rafinerie nafty	" 114
12.a/ Tłoczenie i magazynowanie ropy	" 115
b/ Gazociągi	" 115
13/ Działalność władz górniczych	" 115
<u>III. TYMCZASOWY WYDZIAŁ SAMORZĄDOWY w likwidac.</u>	" 118-134.
A./ Część ogólna	" 118
B/ Zarząd centralny	" 120
1/ Sprawy budżetowe	" 120
2/ Administracja nieruchomości	" 120
3/ Fundusze- Depozyta- kaucje	" 121
4/ Likwidacja Kraj. Patronatu rękodzieł i drobn. przemysłu	" 121
5/ Koszta szupasowe	" 122
<u>C. Sprawy fundacyjne</u>	" 123
<u>D. Sprawy sanitarne</u>	" 125
1/ Szpitalnictwo	" 125
a/ szpital powszechny we Lwowie	" 126
b/ Zakład psychiatryczny w Kulparkowie	" 128
c/ szpitale prowincjonalne	" 131
2/ Okręgowa służba zdrowia	" 133
<u>IV. INSTYTUCJE FINANSOWE</u>	" 135- 147
A/. Związek komunal. Kas Oszczędności we Lwowie . . .	" 135
B/. Państw. Bank Rolny Oddział we Lwowie	" 138

1/ Kredyt krótkoterminowy	str. 138
2/ Kredyt długoterminowy	" 141
5/ Pożyczki z funduszu obr. reform rolnych	" 142
<u>C. Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział we Lwowie</u>	" 142
<u>D. Galicyjska Kasa Oszczędności</u>	" 145.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

-0-0-0-0-0-0-0-0-

--0-0-0-0--

Biblioteka Uniwersytecka
M. CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

czas 3333 1937/38

CZASOPISMA